

1. 6. Kursin obyektini təşkil edir:

- yüngül sənaye, neft və qida sənayesi
- ✓ qeyri - neft sənaye sahələri
- qaz və tikiş, tekstil, gön-dəri, qida sənayesi
- maşınqayırma, neft-qaz, ağır metallurjiya
- qida sənayesi, neft-qaz sənayesi və tikiş sənayesi

2. 56.Qara metallurjiya sənayesinin əsas xammalı dəqiq verilmiş variant ?

- kokslaşan kömür, dəmir filizi, çuqun, polad və prokat
- dəmir filiz, çuqun, polad və prokat
- ✓ kokslaşan kömür və dəmir filizi
- daş kömür və dəmir filizi, prokat
- daş kömür və dəmir filizi, çuqun, polad

3. 50.Metallurjiya sənayesi hansı sahələrdən ibarətdir?

- qara və ağır metallurjiyadan
- yüngül və ağır metallurjiyadan ibarətdir
- Nadir, maye və əlvan
- yüngül və əlvan metallurjiyadan ibarətdir
- ✓ qara və əlvan metallurjiyadan

4. 47.Yüngül sənaye:

- toxuculuq, tikiş, yun, gön-dəri, ayaqqabı, kənd təsərrüfatı və xalçaçılıq kimi istehsal sahələrindən ibarətdir
- ✓ toxuculuq, tikiş, xəz-dəri, gön-dəri, ayaqqabı, trikotaj və xalçaçılıq kimi istehsal sahələrindən ibarətdir
- toxuculuq, tikiş, dəzgah, gön-dəri, ayaqqabı, trikotaj və xalçaçılıq kimi istehsal sahələrindən ibarətdir
- süni və sintetik liflər, tikiş, xəz-dəri, neft məhsulları, ayaqqabı, trikotaj və xalçaçılıq kimi istehsal sahələrindən ibarətdir
- toxuculuq, tikiş, xəz-dəri, kətan tədarükü, pambıq, trikotaj və xalçaçılıq kimi istehsal sahələrindən ibarətdir

5. 43. Verilən variantlardan hansında yüngül sənayedə istehsal olunmayan məhsulların adları qeyd edilmişdir?

- ayaqqabı, altlıq gön-dəri malları, xrom gön-dəri malları
- trikotaj, xalça və xalça məmulatları.
- pambıq ipliyi, xam ipək, yun iplik, xovlu iplik
- ✓ mebel, rezin məmulatları, pambıq ipliyi, xam ipək, yun iplik, xovlu iplik
- hazır pambıq parça, hazır yun parça, yun iplik, corab məhsulları

6. 35.Toxuculuq məhsulları hansı müəssisələrdə yaradılır?

- pambıq, yun, ipək, tikiş müəssisələrində
- maşınqayırma, kətan parça müəssisələrində
- gön-dəri, xəz-dəri, pambıq, yun parça müəssisələrində
- ✓ pambıq, yun, ipək, kətan parça müəssisələrində
- pambıq, yun, ipək, kətan parça, əyricilik, boyama-bəzək müəssisələrində

7. 32.Sənaye sahələrinin təsnifatlaşdırılması istiqamətlərinə aid deyil:

- istifadə olunan texnologiya, buraxılan məhsulların təyinatı, istifadə olunan xammalın xarakteri
- ✓ idarəetmə üsulları, xammal bazası, maddi-texniki təchizat və satışın təşkili,
- istifadə olunan xammalın xarakteri, işçilərin ixtisas tərkibi
- buraxılan məhsulların təyinatı, istifadə olunan texnologiya
- buraxılan məhsulların təyinatı, istifadə olunan xammalın xarakteri

8. 30.Maddi istehsal sahəsinə aid deyil:

- tikinti
- ticarət, sənaye, kənd təsərrüfatı
- ✓ səhiyyə, təhsil, incəsənət
- yük nəqliyyatı
- ictimai qida

9. 28.Maddi istehsala aid edilir:

- kreditləşdirmə
- mədəniyyət
- incəsənət
- ✓ tikinti, MTT, iaşə
- səhiyyə

10. 18. Qeyd edilənlərdən hansılar maddi istehsal sahələrinə aid deyildirlər?

- ✓ əhaliyə xidmət edən nəqliyyat və rabitə
- nəqliyyat, rabitə
- yüngül və yeyinti sənaye
- meşə və kənd təsərrüfatı
- istehsala xidmət edən rabitə və madi-texniki təchizat

11. 12.Müasir dövrün iqtisadi qanunlarına aid deyildir:

- ✓ insan hüquqlarının qorunması
- xalq təsərrüfatının inkişafı qanunu
- dəyər qanunu, xalq təsərrüfatının inkişafı qanunu
- istehsal vasitələri və istehsalın üstün inkişaf qanunu, dəyər qanunu
- əmək məhsuldarlığının dönmədən artımı qanunu

12. 8.Sahə müəssisələrinin istehsal resurslarının tamamlanmış siyahısı:

- əmək resursları, əsas və dövriyyə kapitalı, informasiya, sahibkarlıq təşəbbüskarlığı, əmək məhsuldarlığı
- ✓ torpaq, əmək resursları, əsas və dövriyyə kapitalı, informasiya, sahibkarlıq təşəbbüskarlığı
- istehsalın diversifikasiyası, əsas və dövriyyə kapitalı, informasiya, sahibkarlıq təşəbbüskarlığı
- əmək resursları, informasiya, torpaq, fondverimi, əmək məhsuldarlığı
- hüquqi və fiziki şəxslər, torpaq, əmək resursları, əsas və dövriyyə kapitalı, informasiya, sahibkarlıq təşəbbüskarlığı

13. 19.Qeyri-maddi istehsal sahələrinə aid edilir:

- iaşə
- madi-texniki təchizat
- ✓ əhaliyə və qeyri-maddi istehsala xidmət edən rabitə
- yüngül sənaye
- nəqliyyat, rabitə

14. 58. Qara metallurgiya sənayesi material tutumlu olduğundan:

- boru və su nəqliyyatına yaxın yerləşdirilir
- demoqrafik amillər nəzərə alınmaqla hava nəqliyyatına yaxın yerləşdirilir
- ✓ xammal və yanacaq mənbələri yaxınlığında yerləşdirilir
- yüngül sənayeyə nisbətən daha çox işçi qüvvəsi tələb olunur
- əmək məhsuldarlığı, fondverimi və fondtutumu göstəricilərinin səviyyəsi aşağı olur

15. 57. Verilən variantların hansında qara metallurgiyanın əsas məhsulları dəqiq verilmişdir?

- ✓ çuqun, polad və prokat
- koklaşan kömür, dəmir filizi
- dəmir filiz, çuqun, polad və prokat
- koklaşan kömür və dəmir filizi, prokat

- koklaşan kömür və dəmir filizi

16. 55. Yanacaq – energetika sənayesinin tərkibinə daxildir:

- ✓ yanacaq (neft, qaz, kömür) və elektroenergetika sahələri
- yanacaq (neft, qaz, kömür) və elektroenergetika, əlvan metallurgiya sahələri
- yanacaq (neft, qaz, kömür) və elektroenergetika, tikinti sahələri
- maşınqayırma, yanacaq və elektroenergetika sahələri
- yanacaq və elektroenergetika, əlvan və qara metallurgiya sahələri

17. 54. Əlvan metallar qrupuna aid deyildir:

- ✓ çuqun, polad və prokat və s.
- nadir metallar - uran, germanium və s.
- qiymətli metal - qızıl, gümüş, platin.
- yüngül metal - alüminium, maqnezium, titan və s.
- ağır metal - mis, qalay, qurğuşun, sink, nikel və s.

18. 53. Əlvan metallurgiya hansı istehsal proseslərini özündə birləşdirir?

- ✓ əlvan metal və ərintilərin hasilatını, saflaşdırılmasını və əridəlməsini
- qara metal və ərintilərin hasilatını, saflaşdırılmasını və əridəlməsini
- koklaşan kömür və dəmir filizinin hasilatını, saflaşdırılmasını və əridəlməsini
- əlvan metal və əqara metal ərintilərinin hasilatını, saflaşdırılmasını və əridəlməsini
- qızıl və gümüşün ərintilərinin hasilatı, saflaşdırılması və əridəlməsini

19. 52. Əlvan metallurgiya:

- əlvan metal və əqara metal ərintilərinin hasilatını, saflaşdırılmasını və əridəlməsini birləşdirir
- qızıl və gümüşün ərintilərinin hasilatını, saflaşdırılmasını və əridəlməsini birləşdirir
- koklaşan kömür və dəmir filizinin hasilatını, saflaşdırılmasını və əridəlməsini birləşdirir
- qara metal və ərintilərin hasilatını, saflaşdırılmasını və əridəlməsini birləşdirir
- ✓ əlvan metal və ərintilərin hasilatını, saflaşdırılmasını və əridəlməsini birləşdirir

20. 51. Metallurgiya sənayesi hansı iki sahəyə bölünür?

- qara və ağır metallurgiya
- nadir və əlvan
- ✓ qara və əlvan metallurgiya
- yüngül və ağır metallurgiya
- yüngül və əlvan metallurgiya

21. 49. Yüngül sənayenin məhsulu olan parça:

- ✓ toxuculuq istehsalında qarşılıqlı perpendikulyar sapların-argac və ərişin hörülməsi prosesində yaranan əşyadır
- yüngül sənaye müəssisəsi olan “Bakı Tikiş Evi” ATSC-də istehsal olunur.
- pambıq, yun, kətan və ya sintetik (süni) liflərdən istifadə edilməklə tikiş sənayesində istehsal olunan əşyadır
- xalçaçılıq sənaye sahə müəssisələrində istehsal olunan əşyadır
- darayıcı və əyrici maşınlar vasitəsilə istehsal olunan əşyadır

22. 48. Hansı variantda yüngül sənayeni təşkil edən sahələr verilmişdir?

- ✓ toxuculuq, tikiş, xəz-dəri, gön-dəri, ayaqqabı, trikotaj və xalçaçılıq kimi istehsal sahələri
- toxuculuq, tikiş, yun, gön-dəri, ayaqqabı, kənd təsərrüfatı və xalçaçılıq kimi istehsal sahələri
- toxuculuq, tikiş, xəz-dəri, kətan, pambıq, elektroenergetika, trikotaj və xalçaçılıq kimi istehsal sahələri
- süni və sintetik liflər, tikiş, xəz-dəri, neft məhsulları, ayaqqabı, trikotaj və xalçaçılıq kimi istehsal sahələri
- toxuculuq, tikiş, dəzgah, gön-dəri, ayaqqabı, trikotaj və xalçaçılıq kimi istehsal sahələri

23. 40. Təbii ipək hansı əlamətlərinə görə ən qiymətli toxuculuq liflərindən sayılır?

- ✓ yaxşı mexaniki xassələrinə, gözəl xarici görünüşünə, asanlıqla boyanması
- digər liflərlə müqayisədə Azərbaycanda geniş xammal bazasının olması, ipəyin yaxşı mexaniki xassələrə malik olması.
- digər liflərlə nisbətən ucuz başa gəlməsi, süni və sintetik liflərlə asan qarışıqın alınması və boyanması
- istisamara dözümlülüüyü
- rənginə, ucuz başa gəlməsi, həcminə nisbətdə çəkisinin az olması

24. 39.İqtisadi nöqteyi nəzərdən daha ucuz başa gələn ən səmərəli lif növləri:

- təbii-heyvan və bitki mənşəli liflər
- sintetik, mineral və bitki mənşəli liflərdən ibarətdir.
- süni, təbii-heyvan və bitki mənşəli liflər
- süni və sintetik, təbii-heyvan və bitki mənşəli liflər
- ✓ süni və sintetik liflər

25. 38. Parça hansı istehsala qədər və istehsal mərhələlərini keçməklə hazırlanır?

- xammalın tullantılardan təmizlənməsi, tullantıların təkrar istehsala cəlb edilməsi, ipliğin alınması, ipliğin boyanması, iplikdən cod parçanın alınması
- xammalın daşınması, xammalın ilkin emalı, boyama-bəzəmə, toxuma
- ✓ xammalın ilkin emalı, ipliğin (yelikin) alınması, iplikdən cod parçanın alınması, boyama-bəzəmə
- pambıq, yun, ipək, kətan, gön-dəri, xəz-dəri xammalının ilkin emalı, yelikin alınması, yelikdən cod parçanın alınması, boyama-bəzəmə mərhələlərini keçməklə hazırlanır
- xammalın ilkin emalı, yelikin alınması, iplikdən cod parçanın alınması, cod parçadan son tələbat mallarının tikiş yolu ilə alınması

26. 37.Toxuculuq sənayesinin əsas məhsulu olan parçanın hazırlanması mərhələləri?

- ✓ xammalın ilkin emalı, ipliğin (yelikin) alınması, iplikdən cod parçanın alınması, boyama-bəzəmə
- pambıq, yun, ipək, kətan, gön-dəri, xəz-dəri xammalının ilkin emalı, yelikin alınması, yelikdən cod parçanın alınması, boyama-bəzəmə
- xammalın tullantılardan təmizlənməsi, tullantıların təkrar istehsala cəlb edilməsi, ipliğin alınması, ipliğin boyanması, iplikdən cod parçanın alınması
- xammalın ilkin emalı, yelikin alınması, iplikdən cod parçanın alınması, cod parçadan son tələbat mallarının tikiş yolu ilə alınması
- xammalın daşınması, xammalın ilkin emalı, boyama-bəzəmə, toxuma

27. 36.Toxuculuq məhsulları hansı müəssisələrdə istehsal olunur?

- ✓ pambıq, yun, ipək, kətan parça müəssisələrində istehsal olunur
- pambıq, yun, ipək, tikiş müəssisələrində
- gön-dəri, xəz-dəri, pambıq, yun parça müəssisələrində
- maşınqayırma, kətan parça müəssisələrində
- pambıq, yun, ipək, kətan parça, əyricilik, boyama-bəzək müəssisələrində

28. 34.Hansı dördə Azərbaycanda sənayenin təmərküzləşməsi yüngül sənayenin sürətlə inkişafına təkan vermişdir?

- XVIII əsrin sonlarından
- XIX əsrin əvvəllərindən
- XIX əsrin sonlarından
- XIX əsrdə
- ✓ XX əsrdə

29. 31.Sənaye sahələrinin təsnifatlaşdırılması istiqamətlərinə aid deyil:

- ✓ xammal bazası, maddi-texniki təchizat və satışın təşkili, idarəetmə usulu.
- buraxılan məhsulların təyinatı, istifadə olunan xammalın xarakteri
- istifadə olunan xammalın xarakteri, işçilərin ixtisas tərkibi
- istifadə olunan texnologiya, buraxılan məhsulların təyinatı, istifadə olunan xammalın xarakteri
- buraxılan məhsulların təyinatı, istifadə olunan texnologiya

30. 29.Maddi istehsal sahəsinə aid deyil:

- meşə təsərrüfatı

- yük nəqliyyatı
- kənd təsərrüfatı
- ictimai qida
- ✓ uşaq baxçaları, səhiyyə ocaqları

31. 27.Maddi istehsala aid edilir:

- ✓ ticarət (alqı-satqı)
- kreditləşdirmə
- sosial təminat
- bədən tərbiyyəsi
- elm, təcrübə

32. 25.Maddi istehsala aid edilir:

- ✓ sənaye
- mədəniyyət
- incəsənət
- ictimai nəqliyyat
- səhiyyə

33. 20. Qeyd edilənlərdən hansı qeyri-maddi istehsal sahələrinə aid edilir?

- ✓ əhaliyə və qeyri-maddi istehsala xidmət edən rabitə
- iaşə
- nəqliyyat, rabitə
- madi-texniki təchizat
- yüngül sənaye

34. 17.Maddi istehsal sahələrinə aid deyildir:

- madi-texniki təchizat
- yüngül sənaye
- kənd təsərrüfatı
- nəqliyyat, rabitə
- ✓ mənzil-kommunal xidməti

35. 16. Sənaye qeyri - neft sahələrinin əsas vəzifəsi:

- ✓ əhalinin və maddi istehsal sahələrinin artan tələbatının ödənilməsi
- bir maddi istehsalın digər sahə istehsalları ilə istehsal-təsərrüfat əlaqələrinin qurması
- qida sənayesi və digər maddi istehsal sahələri üçün yarımfabrikatların hazırlanması
- maddi istehsalın digər sahələrinin istehsal etdikləri xammal və materiallardan istifadə etməklə istehsalın həcmi artırmaq
- kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və emalı

36. 15.Qeyri neft sahələrinin əsas vəzifəsi:

- ✓ əhalinin və maddi istehsal sahələrinin artan tələbatının ödənilməsi
- maddi istehsalın digər sahələri ilə istehsal-təsərrüfat əlaqələrinin qurulması
- qida sənayesi və digər maddi istehsal sahələri üçün yarımfabrikatların hazırlanması
- maddi istehsalın digər sahələrinin istehsal etdikləri xammal və materiallardan istifadə etməklə istehsalın həcmi artırmaq
- kənd təsərrüfatı məhsullarının emalı

37. 14.İctimai istehsalın səmərəliliyinin yüksəldilməsinin əsas yolları:

- ✓ əmək məhsuldarlığının artımını sürətləndirilməsi
- sahə müəssisələrində istehsalın həcmi artırılması
- kombinləşdirilmiş müəssisələrin ayrı-ayrı müəssisələrə bölünməsi
- müəssisədə maşın və avadanlıqların sayının artırılması
- infrastruktur sahələrinin inkişafı

38. 13.Əməyin ictimai bölgüsü formalarına aid deyildir:

- √ kütləvi
- xüsusi
- fərdi
- xüsusi, fərdi
- ümumi

39. 11. Müasir dövrün iqtisadi qanunlarına aid deyildir:

- √ insan sağlamlığının qorunması
- istehsal vasitələri və istehsalın üstün inkişaf qanunu, dəyər qanunu
- əmək məhsuldarlığının dönmədən artımı qanunu
- dəyər qanunu, xalq təsərrüfatının inkişafı qanunu
- xalq təsərrüfatının inkişafı qanunu

40. 10. Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının yaradılmasının məqsədlərindən biri deyil:

- √ Sumqayıt şəhərini tullantılardan təmizləmək
- bu sahədə sahibkarlığı dəstəkləmək
- qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafını təmin etmək
- əhalinin istehsal sahəsində məşğulluğunu artırmaqdır
- ölkədə innovativ və yüksək texnologiyalar əsasında rəqabət qabiliyyətli sənaye istehsalının inkişafı üçün münbit şərait yaratmaq

41. 9.Sahə müəssisələrinin istehsal resurslarının tamamlanmış siyahısı:

- √ torpaq, əmək resursları, kapital, ETT, informasiya, sahibkarlıq təşəbbüskarlığı
- kapital, istehsalın diversifikasiyası, informasiya, sahibkarlıq təşəbbüskarlığı
- ETT, kapital, torpaq, əmək resursları, informasiya, sahibkarlıq təşəbbüskarlığı, əmək məhsuldarlığı
- sahibkarlıq təşəbbüskarlığı, hüquqi və fiziki şəxslərin şəxsi vəsaitləri, torpaq, əmək resursları, kapital, informasiya, əmək məhsuldarlığı
- ETT, əmək resursları, informasiya, torpaq, fondverimi, əmək məhsuldarlığı

42. 7.Kursin obyektinə aid deyil:

- √ neft sənayesi
- gön-dəri, toxuculuq
- trikotaj
- yüngül sənaye
- tikiş, xəz-dəri,

43. 5. “Sənaye qeyri neft sahələrinin inkişafı” kursu öyrənir:

- √ müasir dövrün iqtisadi qanunlarının konkret təzahürü formalarını və həmin qanunların daha səmərəli tətbiqinə təsir göstərən şərt və amilləri
- beynəlxalq iqtisadi münasibətləri
- müəssisələrin sanasiyası və ləğvolunma məsələlərini
- dövlətin iqtisadi və sosial siyasətini
- iqtisadiyyata təsir göstərən siyasi və demoqrafik amilləri

44. 3. Sənaye qeyri neft sahələrində istehsalın bundan sonra inkişafı zəminlərinə aid deyil:

- √ hazır məhsulların idxalı və xammalın ixracı həcmünün ildən ilə artırılması
- daxili və xarici bazarlarda sahə müəssisələri tərəfindən istehsal olunan əmtələrin rəqabətqabiliyyətliliyini təmin edən texniki vasitələrlə sənayeni silahlandırılması
- Azərbaycanın iqtisadi və siyasi müstəqilliyinin təmin edilməsi
- strukturyaradıcı sahələrin qabaqlayıcı inkişafı zəruriliyi
- maddi istehsalın digər sahələrinin bundan sonra da inkişafı

45. 2. Sənaye qeyri neft sahələrində səmərəli istifadəni xarakterizə edən əsas ümumi iqtisadi göstəricilər:

- √ fond tutumu, material tutumu, əmək tutumu
- istehsalın texniki səviyyəsi, əmək məhsuldarlığı
- fond verimi, fond silahlılığı, əmək haqqının səviyyəsi
- istehsal gücü, əmək məhsuldarlığı və işçilərin peşə-ixtisas tərkibi
- mənfəət, rentabellik.

46. 1. Dövlətin iqtisadi struktur siyasətin dəyişdirilməsinin əsas istiqamətlərinə aid deyil:

- √ mövcud sahə və istehsalların tam ləğvi və yenilərinin yardılması
- hasilat və emal sahələrinin məhsullarının nisbətinin sonuncunun xeyrinə dəyişdirilməsi
- səmərəsiz, bazar tərəfindən tələbat olamayan sahələrin ləğvi və iqtisadiyyat və əhali üçün zəruri olanların isə inkişaf etdirilməsi
- xalq təsərrüfatında ETT-ni və müvafiq olaraq milli iqtisadiyyatın rəqabətqabiliyyətliliyini təmin edən yeni sahə və istehsalların müstəqil inkişafı
- istehsal vasitələri ("A") və istehlak predmetləri ("B") istehsal edən sahə qruplarının nisbətinin sonuncunun hesabına dinamik dəyişdirilməsi

47. 149. Yüngül sənayedə məhsulların 80%-ə qədər hansı sahədə istehsal olunur?

- gön-dəri
- ipəkçilik
- √ toxuculuq
- mebel
- tikiş

48. 147. Azərbaycan Respublikasında təqribən nə qədər mineral tikinti xammal yatağı məlumdur?

- 200-ə qədər
- √ 1000-ə qədər
- 60-a qədər
- 50-a qədər
- 1300-ə qədər.

49. 129. 2015-ci ildə qeyri-dövlət sənaye müəssisələrində işçilərin nominal əmək haqqı:

- 920 manat olub
- √ 1012 manat olub
- təxminən 420 manat olub
- təxminən 300 manat olub
- təxminən 1200 manat olub

50. 128. 2015-ci ildə sənayenin dövlət sektorunda istehsalın həcmi təşkil etmişdir:

- √ 6228 mln. manat
- 1111 mln. manat
- 2634 mln. manat
- 3215 mln. manat
- 12359 mln. manat

51. 127. 2015-ci ildə sənaye məhsulunun həcmi:

- 12564 milyon manat təşkil etmişdir
- 26111 milyon manat təşkil etmişdir
- √ 26369 milyon manat təşkil etmişdir
- 25367 milyon manat təşkil etmişdir
- 22367 milyon manat təşkil etmişdir

52. 116. Yüngül sənayenin yerləşdirilməsində əsas prinsiplərdən biri:

- xammalın tədarükü, ilkin emalı və təkrar emalının nəzərə alınması ilə sənayenin yerli və beynəlxalq satış bazarlarına yaxın yerləşdirilməsi
- digər amillər nəzərə alınmadan əmək resursları ucuz olan bölgələrdə yerləşdirilməsi.
- √ istehsalın xammal mənbələrinə və hazır məhsul istifadəsi rayonlarına ümumdünya yaxınlaşdırılması
- xammalın ilkin emalının təkrar emal sahələrinə yaxın yerləşdirilməsi
- dövlətin müdafiə qabiliyyətinin yüksəldilməsi məqsədi ilə sənayenin sərhəd zonalarına yaxın yerləşdirilməsi

53. 109.Sənaye məhsullarının “A” və “B” qruplarına bölünməsinin əsasını təşkil edir:

- məhsul istehsalı üçün emal olunmuş xammalın həmcinsliyi
- istehsal istehlakı olan xammalın növləri və keyfiyyəti.
- √ istehsal olunmuş məhsulların iqtisadi təyinatı
- istehsalın avtomatlaşdırılması dərəcəsi
- məhsul istehsalında texnoloji proseslərin mürəkkəblik dərəcəsi

54. 106.Yüngül sənayenin müasir vəziyyəti hansı qrupun, hüquqi və ya fiziki şəxsin düşünülmüş siyasətinin təzahürüdür?

- investorların, sahibkarların.
- √ dövlətin
- sahə və müəssisələrin
- investorların
- müəssisələrin

55. 105.Ümumi planda sənayenin sahə quruluşu xarakterizə edir:

- sənayedə istehsalın ixtisaslaşma səviyyəsini
- sənayedə istehsalın təmərküzləşməsi səviyyəsini
- ölkənin beynəlxalq iqtisadi əlaqələrini
- √ ölkənin industrial inkişaf səviyyəsini
- dövlət büdcəsinin gəlirlərinin səviyyəsini

56. 98.Toxuculuq sənaye xammalına və ya hazır məhsuluna aid deyil:

- yun
- ipək
- pambıq
- kətan
- √ məftil

57. 97.Toxuculuq yarım sahəsinə və ya xammalına aid deyil?

- trikotaj
- yun
- kətan
- pambıq
- √ tikiş sənayesi.

58. 91.Sənayenin sahə quruluşunu qiymətləndirmək üçün hansı göstəricilərdən istifadə olunur?

- √ buraxılan məhsulun həcmi, istehsal əsas fondlarının dəyəri, işçilərin sayı
- realizə olunmuş məhsulun həcmi, dövriyyə kapitalının dəyəri, işçilərin sayı
- fondverimi, fondtutumu, materialtutumu, əmək məhsuldarlığı
- buraxılmış məhsulun həcmində dəyişiklik, istehsal əsas fondlarının dəyəri, işləyənlərin sayının dəyişməsi
- xalis məhsulun həcmi, dövriyyə kapitalının məbləği, işçilərin sayının dəyişməsi

59. 87.Sənayenin sahə quruluşunun təhlilində istifadə olunan qabaqlama əmsalı:

- ümumi sənaye istehsalının konkret sahə istehsalına nisbəti kimi hesablanır.
- müəyyən vaxt intervalında ümumi sənayenin inkişaf tempini həmin vaxt kəsiyində konkret sahənin inkişaf tempinə nisbəti kimi
- sənayenin istehsal əsas fondlarının dövriyyə fondlarına nisbəti kimi

- √ müəyyən vaxt intervalında konkret sahənin inkişaf tempinin həmin vaxt kəsiyində ümumi sənayenin inkişaf tempinə nisbəti kimi
- müəyyən vaxt intervalında konkret sahənin mütləq artımının artım tempinə nisbəti kimi

60. 84. Qeyd edilən variantlardan hansı sənayenin sahə quruluşuna təsir edən amillərə aid deyildir?

- elmi-texniki tərəqqinin maddi əsasını təşkil edən sahələrin üstün inkişafı
- cəmiyyət üzvlərinin maddi və mənəvi həyat səviyyələrinin yüksəldilməsi
- təmərküzləşmə, ixtisaslaşma və kombinləşdirmə kimi istehsalın ictimai təşkili formalarının inkişafı
- √ sənaye istehsal heyətinin əmək haqlarının səviyyəsi
- qeyri səmərəli hesab olunan sahə və ya istehsalların perspektiv inkişafına mane ola biləcək tədbirlər

61. 77. İqtisadiyyatda sənaye sahələrinin qabaqlama əmsalı necə hesablanır?

- bütün sənayenin artım tempinin sahənin artım tempinə nisbəti kimi
- √ sahənin artım tempinin bütün sənayenin artım tempinə nisbəti kimi
- hesabat dövründə emalın xüsusi çəkisinin sahənin qabaqlama əmsalı ilə hasilini kimi
- balans mənfətinin sahənin əsas kapitalına nisbəti kimi
- hesabat dövründə sahədə istehsal olunan məhsulun ümumi həcmində sahədə mövcud olan əsas istehsal fondlarının ümumi dəyərində nisbəti kimi

62. 73. Variantlardan hansı sahələrin əsas fərqləndirici cəhətlərindən birini əks etdirir?

- işçilərin ixtisas tərkibi, əmək haqqının səviyyəsi
- dəmir filiz, çuqun, polad və prokat
- koklaşan kömür, daş kömür, filiz
- √ işçilərin peşə ixtisas tərkibi
- koklaşan kömür, dəmir filizi, çuqun, polad və prokat

63. 71. Sənayeni hasilat və emal sənayesi kimi fərqləndirən əlamət hansı variantda düzgün verilmişdir?

- √ əmək predmetlərinə təsir etmə əlaməti
- xammal və materialların fiziki və kimyəvi xassələri
- əmtələrin iqtisadi təyinatı
- ixtisaslaşma dərəcəsi əlamətləri
- hazır məhsulların istismara yararlılıq müddəti

64. 70. Sənaye hansı əlamətlərə uyğun olaraq hasilat və emal sənayesi kimi fərqləndirilir?

- hazır məhsulların istismara yararlılıq müddəti
- √ əmək predmetlərinə təsir etmə
- xammal və materialların fiziki və kimyəvi xassələri
- əmtələrin iqtisadi təyinatı
- ixtisaslaşma dərəcəsi əlamətlərinə görə.

65. 61. 2016-cı ilin yanvar-dekabr ayları ərzində ölkənin qeyri-neft sektorunda nə qədər əlavə dəyər yaradılmışdır?

- 21.0 milyard manatlıq əlavə dəyər yaradılmış
- √ 39.4 milyard manatlıq əlavə dəyər yaradılmışdır
- 16.0 milyard manatlıq əlavə dəyər yaradılmış
- 26.0 milyard manatlıq əlavə dəyər yaradılmış
- 51.0 milyard manatlıq əlavə dəyər yaradılmış

66. 157. ASK-nın tədqiqat mexanizmi:

- √ kənd təsərrüfatı ilə ASK-nın digər sahələri arasında mövcud istehsal münasibətlərinin nizamlanma forması və metodlarıdır
- yeyinti sənayesi ilə ASK-nın digər sahələri arasında mövcud istehsal münasibətlərinin nizamlanma forması və metodlarıdır
- yüngül və yeyinti sənayesi ilə ASK-nın digər sahələri arasında mövcud istehsal münasibətlərinin nizamlanma forması və metodlarıdır
- yüngül və yeyinti sənayesi ilə kənd təsərrüfatı arasında mövcud istehsal münasibətlərinin nizamlanma forması və metodlarıdır
- xalq təsərrüfatı ilə ASK-nın digər sahələri arasında mövcud istehsal münasibətlərinin nizamlanma forması və metodlarıdır

67. 156.ASK-nın xalis məhsulu:
- √ son məhsulun dəyərindən amortizasiya ayır-ma-larının və sənaye mənşəli xammal və materialların dəyərini çıx-dıq-dan son-ra qalan hissəsidir.
  - son məhsulun dəyərindən amortizasiya ayır-ma-larının çıx-dıq-dan son-ra qalan hissəsidir
  - son məhsulun dəyərindən əmək haqlarını çıx-dıq-dan son-ra qalan hissəsidir
  - amortizasiya ayır-ma-ları və sənaye mənşəli xammal və materialların dəyərindən ibarətdir.
  - son məhsulun dəyərindən sənaye mənşəli xammal və materialların dəyərini çıx-dıq-dan son-ra qalan hissəsidir
68. 155.ASK-da sahələarası əlaqələrin sosial təminatı xalq təsərrüfatının:
- √ eyni funk--sional məqsədli müxtəlif sahələrində çalışan işçilərin əmək və is-ti--ra-hət şəraitinin yaxşılaşdırılması yolu ilə sosial ədalət prinsipinin təmin edilməsidir
  - eyni təyinatlı məhsullar istehsal edən sexlərdə çalışan işçilərin əmək və is-ti--ra-hət şəraitinin yaxşılaşdırılmasının təmin edilməsidir
  - bir-birinə əks təsir edən sahələr arasındakı iqtisadi münasibətlərin olmaması ilə xarakterizə edilir
  - birgə fəaliyyət göstərən müəssisələri arasındakı iqtisadi münasibətlər ilə xarakterizə edilir
  - müxtəlif funk--sional məqsədli sahələrində çalışan işçilərin əmək və is-ti--ra-hət şəraitinin yaxşılaşdırılması yolu ilə sosial ədalət prinsipinin təmin edilməsidir
69. 154.ASK-da sahələarası əlaqələrin iqtisadi təminatı:
- √ inteqrasiya olunan sa-hə--lə-rin arasındakı iqtisadi münasibətlər ilə xarakterizə edilir.
  - birgə fəaliyyət göstərən müəssisələr arasındakı iqtisadi münasibətlər ilə xarakterizə edilir
  - bir-birinə əks təsir edən sahələr arasındakı iqtisadi münasibətlərin olması ilə xarakterizə edilir
  - bir-birinə əks təsir edən sahələr arasındakı iqtisadi münasibətlərin olmaması ilə xarakterizə edilir
  - inteqrasiya olunan sex və müəssisələr arasındakı iqtisadi münasibətlər ilə xarakterizə edilir
70. 153.ASK-da sahələarası əlaqələrin təşkilati təminatı:
- √ ASK-nın inteqrasiya olunan əksər sahələrinin xalq təsərrüfatında vahid idarəetmə obyektinə ki-mi ayrılmasıdır
  - ASK-nın inteqrasiya olunan əksər istehsallarının sahədə vahid texnoloji qaydada təşkili ilə xarakterizə olunur
  - kompleksə daxil olan müəssisələrin fəaliyyətinin düzgün təşkili ilə mümkündür
  - ASK-nın inteqrasiya olunan əksər sahələrinin xalq təsərrüfatında tutduğu mövqe ilə izah oluna bilər
  - ASK-nın inteqrasiya olunan əksər sahələrinin xalq təsərrüfatında vahid prinsiplə idarə olunması ilə xarakterizə olunur
71. 152.ASK-da sahələarası əlaqələrin texnoloji təminatı:
- √ kənd təsərrüfatı məh-sul-la-rı istehsalı üçün tələb olunan istehsal vasitələri istehsalı, kənd tə-sər-rüfatı məhsulları və xammalı istehsalı, onların emalı və isteh-lak-çılara çat-dırılması kimi labüd texnoloji mərhələlərin bir-birinə uy-ğun--laş-dırıl-masıdır
  - kənd tə-sər-rüfatı məhsulları və xammalının saxlanması, onların emalı və isteh-lak-çılara çat-dırılması kimi labüd texnoloji mərhələlərin bir-birinə uy-ğun--laş-dırıl-masıdır
  - kənd təsərrüfatı məh-sul-la-rının alınması, emalı və saxlanması kimi ardıcıl mərhələlərin bir-birinə uy-ğun--laş-dırıl-masıdır
  - kənd təsərrüfatı üçün zəruri olan kimya məhsullarının alınması, istifadəsi kimi labüd texnoloji mərhələlərin bir-birinə uy-ğun--laş-dırıl-masıdır
  - kənd təsərrüfatı məh-sul-la-rı istehsalı üçün tələb olunan iş şəraiti, kənd tə-sər-rüfatı sahələri, onların emalı və isteh-lak-çılara çat-dırılması kimi labüd texnoloji mərhələlərin bir-birinə uy-ğun--laş-dırıl-masıdır
72. 151.ASK-nın sahə strukturu adlanır:
- √ ASK-nı təş-ki-lati cəhətdən təmsil edən ayrı-ayrı xalq təsərrüfatı sahələri arasında nis-bətin faizlə ifadə edilməsi
  - ASK-nı təş-ki-lati cəhətdən təmsil edən ayrı-ayrı kimya sahələri arasında nis-bətin faizlə ifadə edilməsi
  - ASK-nı maddi cəhətdən təmsil edən ayrı-ayrı kimya sahələri arasında nis-bətin faizlə ifadə edilməsi
  - ASK-nı iqtisadi cəhətdən təmsil edən ayrı-ayrı kimya sahələri arasında nis-bətin faizlə ifadə edilməsi
  - kompleks təş-ki-lati cəhətdən təmsil edən ayrı-ayrı müəssisələr arasında nis-bətin faizlə ifadə edilməsi
73. 150.Aqrar-sənaye kompleksinin əsas vəzifəsi:
- kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının sabit artımı şərti ilə əhalini geyim məmulatları ilə və sənayeni müxtəlif növ xammalla təchiz etməkdir
  - əhalini qeyri-ərzaq və geyim əşyaları ilə, sənayeni müxtəlif növ xammalla təchiz etməkdir
  - √ kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının sabit artımı şərti ilə əhalini ərzaq və yeyinti məhsulları ilə, sənayeni müxtəlif növ xammalla təchiz etməkdir

- kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının sabit artımı şərti ilə əhalini ərzaq və yeyinti məhsulları ilə, sənayeni müxtəlif növ dəzgahlarla təchiz etməkdir
- əhalini qeyri-ərzaq və yeyinti məhsulları ilə, sənayeni müxtəlif növ xammalla təchiz etməkdir

74. 148. Respublikanın əsas sement istehsalı müəssisəsi neçənci ildə işə salınmışdır?

- √ 1951-ci ildə
- 1961-ci ildə
- 1954-cü ildə
- 1949-cu ildə
- 1952-ci ildə

75. 146. Tikinti materialları sənayesi hansı əsas sahədən ibarətdir:

- √ bura mineral-tikinti xammalının çıxarılması, hörgü materiallarının istehsalı, bina və tikililər üçün müxtəlif divar materiallarının, məmulat və konstruksiyaların hazırlanması daxildir.
- bura kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı, emalı, bina və tikililər üçün müxtəlif divar materiallarının, məmulat və konstruksiyaların hazırlanması daxildir.
- bura mineral-tikinti xammalının satışı, hörgü materiallarının ilkin emalı, bina və tikililər üçün müxtəlif divar materiallarının hazırlanması daxildir
- bura mineral-tikinti xammalının çıxarılması, hörgü materiallarının istehsalı, bina və tikililər üçün fasad rənglərinin hazırlanması daxildir.
- bura qum, çınqıl, müxtəlif daş, mərmər çıxarılması, hörgü materiallarının sement, əhəng, gips istehsalı, kənd təsərrüfatı üçün müxtəlif alət və mexanizmlərin hazırlanması daxildir.

76. 145. İstilikvermə qabiliyyətinə görə yanacaq növləri hansı ardıcılıqla gəlir:

- √ neft, təbii qaz, daş kömür, qonur kömür, yanar şist, torf, quru ağac odunu
- daş kömür, yanar şist, neft, təbii qaz, qonur kömür, torf, quru ağac odunu
- daş kömür, torf, yanar şist, neft, təbii qaz, qonur kömür, quru ağac odunu
- qonur kömür, neft, təbii qaz, yanar şist, torf, quru ağac odunu
- daş kömür, neft, təbii qaz, qonur kömür, yanar şist, torf, quru ağac odunu

77. 144. Yanacaq – energetika sənayesinin tərkibinə:

- √ yanacaq və elektroenergetika sahələri daxildir
- yanacaq və elektronika sahələri daxildir
- daş-kömür, qaz, neft və tikinti sahələri daxildir
- neft və tikinti sahələri daxildir
- yanacaq və neftkimya sahələri daxildir

78. 143. Sumqayıt polimer tikinti materialları kombinatında:

- √ qətrəndən izolyasiya materialları, linoleum, müxtəlif tikinti və sanitariya texnikası məmulatları istehsal edilir
- qətrəndən asfalt örtükləri, linoleum, müxtəlif tikinti və sanitariya texnikası məmulatları istehsal edilir
- qətrəndən izolyasiya materialları, şifer, müxtəlif tikinti və sanitariya texnikası məmulatları istehsal edilir
- qətrəndən izolyasiya materialları, linoleum, müxtəlif qida məhsulları və sanitariya texnikası məmulatları istehsal edilir.
- polietləndən izolyasiya materialları, linoleum, müxtəlif tikinti və sanitariya texnikası məmulatları istehsal edilir

79. 141. Azərbaycanda ilk kimya zavodu hansı şəhərdə tikilmişdir?

- √ Bakı şəhərində, 1879-cu ildə tikilmişdir
- Sumqayıt şəhərində, 1879-cu ildə tikilmişdir
- Naxçıvanda, 1879-cu ildə tikilmişdir
- Xaçmazda, 1988-ci ildə tikilmişdir.
- Şəki şəhərində, 1879-cu ildə tikilmişdir

80. 140. Azərbaycanda ilk kimya zavodu neçənci ildə tikilmişdir?

- √ 1879-cu ildə Bakıda tikilmişdir
- 1872-cu ildə Sumqayıtda tikilmişdir

- 1872-cu ildə Bakıda tikilmişdir
- 1879-cu ildə indiki Gəncə şəhərində tikilmişdir
- 1879-cu ildə Sumqayıtyda tikilmişdir

81. 138.Kimya sənayesi hansı sahələrdən ibarətdir?

- √ dağ-mədən kimyası, əsas kimya, üzvi sintez kimyası, polimerlər kimyası və polimer materiallarının emalı
- yanacaq sənaye kimyası, əsas kimya, qeyri-üzvi sintez kimyası, polimerlər kimyası və polimer materiallarının emalı
- yanacaq sənaye kimyası, əsas kimya, üzvi sintez kimyası, polimerlər kimyası və polistatik materiallarının emalı
- yanacaq sənaye kimyası, maşınqayırma sənayesi, üzvi sintez kimyası, polimerlər kimyası və polimer materiallarının emalı
- yanacaq sənaye kimyası, əsas kimya, üzvi sintez kimyası, polimerlər kimyası və polimer materiallarının emalı

82. 137.Müasir kimya texnologiyası, xammalın mexaniki emalından fərqli olaraq:

- √ kimyəvi mineralları mineral yanacaqları, xüsusən də neft, qaz və kömürü, ağac və bitki, heyvan mənşəli xammalları, hava, su və s. qiymətli sənaye məhsullarına çevirir.
- kimyəvi mineralları (apatit, fosforit, kalium duzu, xörək duzu, kükürd və s.) qara metallara çevirir
- kimyəvi mineralları (apatit, fosforit, kalium duzu, xörək duzu, kükürd və s.) heyvan mənşəli məhsullara çevirir
- kimyəvi mineralları mineral yanacaqları, xüsusən də neft, qaz və kömürü, ağac və bitki, heyvan mənşəli xammalları, hava, su və s. qida məhsullarına çevirir.
- kimyəvi mineralları (apatit, fosforit, kalium duzu, xörək duzu, kükürd və s.) əlvan metallara çevirir

83. 136.Bakı gəmiqayırma zavodunda istehsal edilir:

- √ yedək gəmiləri, kiçik tankerlər, qazma gəmiləri
- yedək gəmiləri, sərnəşin gəmiləri, qazma gəmiləri
- yedək gəmiləri, kiçik tankerlər, balıqçı qayıqları
- kiçik tankerlər, qayıqlar, qazma qurğuları.
- sərnəşin gəmiləri, kiçik tankerlər, qazma gəmiləri

84. 133.Hazırda respublikanın elektrotexnika sahəsində:

- √ işıq-texnika avadanlığı, elektrik lampaları, elektrik-izolyasiya materialları, transformatorlar, akkumulyatorlar, kabel, “İsti-su” tipli su qızdırıcıları, “Çinar” markalı məişət soyuducuları və s. istehsal edir.
- işıq-texnika avadanlığı, mineral gübrələr, dərman preparatları, akkumulyatorlar, kabel, “Çinar” markalı məişət soyuducuları və s. istehsal edir.
- elektrik-izolyasiya materialları, transformatorlar, akkumulyatorlar, kabel, “İsti-su” tipli su qızdırıcıları, avtomobil mühərrikləri və s. istehsal edir.
- elektrik lampaları, televizorlar, transformatorlar, akkumulyatorlar, kabel, qiymətli metallar, “Çinar” markalı məişət soyuducuları və s. istehsal edir.
- işıq-texnika avadanlığı, elektrik lampaları, elektrik-izolyasiya materialları, transformatorlar, avtomobil soyuducuları, “Çinar” markalı məişət soyuducuları, müxtəlif çeşidli elektrik mətbəx cihazları və s. istehsal edir.

85. 130.Respublikada maşınqayırma məhsulunun 40 %-i hansı sahənin payına düşür?

- yüngül sənayenin
- kənd təsərrüfatının
- √ elektroenergetikanın
- kimya sənayesinin
- yeyinti sənayesinin

86. 118.Sənayenin yerləşdirilməsinə təsir edən əsas amillər:

- √ nəqliyyat, demoqrafik, xammal və istehlak amilləri
- rəqabət, dövlətin müdafiə qabliyyətliliyinin qorunması və digər siyasi amillər
- inhisarçılıq və maddi-texniki təchizat amilləri
- istehlak olunan xammalın və buraxılan məhsulun keyfiyyəti amilləri
- nəqliyyat və məhsulun çeşidi amilləri

87. 117.Yüngül sənayenin yerləşdirilməsində əsas prinsiplərnə aid deyil:

- √ xammalın tədarükü, ilkin emalı və təkrar emalının nəzərə alınması ilə sənayenin yerli və beynəlxalq satış bazarlarına yaxın yerləşdirilməsi
- dövlətin müdafiə qabiliyyətliliyinin nəzərə alınması və möhkəmləndirilməsinə xidmət edilməsi.
- iqtisadi rayonlar arasında əməyin rəasional bölüşdürülməsi və təsərrüfatların kompleks inkişaf etdirilməsi
- xammalın ilkin emalının təkrar emal sahələrinə yaxın yerləşdirilməsi
- istehsalın xammal mənbələrinə və hazır məhsul istifadəsi rayonlarına ümumdünya yaxınlaşdırılması

88. 115.Sənayenin yerləşdirilməsi:

- ictimai əməyə qənaət etməklə əhalinin respublikanın paytaxtında və böyük şəhərlərdə məskunlaşmasına şərait yaratmaqla
- hər bir sahə müəssisələri üçün istehsalın təşkili formalarının düzgün seçilməsi və tətbiqi ilə xarakterizə olunur.
- √ ictimai əmək bölgüsünün bir forması olaraq, sənaye müəssisələrinin iqtisadi rayonlar və bütünlükdə ölkə ərazisi üzrə bölgüsü ilə
- ictimai əmək bölgüsünün bir forması olaraq, sənaye müəssisələrinin ixtisaslaşdırılması səviyyəsi ilə
- təbii resurslardan maksimum istifadə ilə

89. 114.“Xammalın emalının oxşarlığı” əlamətinə uyğun olaraq sahələr formalaşmışdır:

- ağac emalı, süd məhsulları, gön-dəri sənayesi
- yüngül sənaye maşınqayırması, tikinti-yol maşınqayırma və kommunal maşınqayırması
- toxuculuq, tikiş, xalçaçılıq, süd məhsulları sənayesi
- energetika, tikiş sənayesi, süd məhsulları sənayesi
- √ kimya və toxuculuq sənayesi, kimya maşınqayırması

90. 113.”Sənayenin strukturu” anlayışı altında nə başa düşülür?

- əmək predmetinə təsiretmə əlamətinə görə birləşmiş sahələrin say nisbəti başa düşülür
- sahə müəssisələri arasında kooperativləşmənin səviyyəsi başa düşülür
- √ sənaye sahələri arasında istehsal əlaqələrini əks etdirən sahələrin say nisbəti başa düşülür
- xammaldan hazır məhsul alınması üçün onun əldə olunması və emalı ilə məşğul olan sahələrin birliyi başa düşülür
- sahə müəssisələrində ixtisaslaşmanın səviyyəsi başa düşülür

91. 112.Sənayenin strukturu dedikdə nə başa düşürsünüz?

- √ sənaye sahələri arasında istehsal əlaqələrini əks etdirən sahələrin say nisbəti
- sahə müəssisələrində ixtisaslaşmanın səviyyəsi.
- sahə müəssisələri arasında kooperativləşmənin səviyyəsi
- xammaldan hazır məhsul alınması üçün onun əldə olunması və emalı ilə məşğul olan sahələrin birliyi
- əmək predmetinə təsiretmə əlamətinə görə birləşmiş sahələrin say nisbəti

92. 111. “B” qrupuna aid olan sahələr:

- √ istehlak malları istehsal edən
- istehsal vasitələri istehsal edən sahələr aid edilir. 62
- əmək cisimləri istehsal edən
- əmək vasitələri istehsal edən
- eynicinsli məhsullar istehsal edən

93. 110.Yüngül sənayenin sahə quruluşunu qiymətləndirmək üçün hansı göstəricilərdən istifadə olunur?

- buraxılmış məhsulun həcmində dəyişiklik, istehsal əsas fondlarının dəyəri, işləyənlərin sayının dəyişməsi
- sənaye-istehsal heyətinin tərkibi, fəhlələrin ixtisas səviyyəsi.
- realizə olunmuş məhsulun həcmi, dövriyyə kapitalının dəyəri, işçilərin sayı
- √ buraxılan məhsulun həcmi, istehsal əsas fondlarının dəyəri, işçilərin sayı
- xalis məhsulun həcmi, dövriyyə kapitalının məbləği, işçilərin sayının dəyişməsi

94. 108.Sənaye sahələrinin formalaşması şərtlərinə aiddir:

- √ sənayedə təmərküzləşmənin və sənayedaxili ixtisaslaşmanın dərinləşməsi, elmi-texniki tərəqqi
- sahə müəssisələrində müasir tələblərə uyğun məhsulların istehsalının təmin edilməsi.
- müəyyən növ məhsullara yüksək tələbatın olması, məhsul istehsalı üçün təbii resursların mövcudluğu

- müəssisələrin istehsal bölmələrinin ayrılması və onların əsasında müstəqil istehsalların təşkili
- sənayenin əksmərkəzləşdirilməsi, sənaye daxili ixtisaslaşmanın dərinləşməsi, elmi-texniki tərəqqi

95. 107.Sahənin formalaşması əlamətləri:

- məhsulların texniki mürəkkəbliyi, texnoloji proseslərin ardıcılığı, istifadə olunan xammalın müxtəlifliyi
- ✓ istehsal məhsullarının təyinatı, texnoloji proseslərin eyniliyi, istifadə olunan xammalın eynicinsliyi
- istehsal olunmuş məhsulların texnoloji mürəkkəblik dərəcəsi, texnoloji proseslərin müxtəlifliyi, istifadə olunan xammalın eyniliyi
- istehsal olunmuş məhsulların təyinatı birliyi, məhsulların texniki mürəkkəbliyi, istifadə olunan xammalın müxtəlifliyi
- iş rejimi, işçilərin sayı, əmək məhsuldarlığı.

96. 104.Sənayenin sahə quruluşunu təhlil etmək üçün hansı göstəricilərdən istifadə olunmur?

- ✓ sahədə istehsal olunan məhsulların ümumi həcmnin həmin sənayenin isthsal fondlarına olan nisbəti
- hasilat və emal sənayeləri arasındakı nisbət, ümumi sənaye istehsalında hərbi-sənaye kompleksinin payı
- ümumi sənaye istehsalında hərbi-sənaye kompleksinin payı
- “A” (istehsal vasitələri istehsalı) və “B” (istehlak şeyləri istehsalı) arasındakı nisbət
- hasilat və emal sənayeləri arasındakı nisbət

97. 102.Sahənin sahəvi quruluşunun dəyişməsinə səbəb olmayan amillər:

- ✓ əmək məhsuldarlığı, mənfəət, rentabellik
- maşınqayırmanın məhsullarından istifadə edən xalq təsərrüfatı sahələrinin inkişaf tempi
- əhalinin mədəni səviyyəsinin artması
- əhalinin maddi rifah halının yaxşılaşması.
- elmi-texniki tərəqqi

98. 100.İqtisadiyyatın iri maddi istehsal sahələrinə bölgüsündə təzahür edən əmək bölgüsü:

- ✓ ümumi
- texnoloji
- xüsusi
- seriyalı
- fərdi

99. 99.Əməyin ictimai bölgüsünün formaları:

- ✓ ümumi, xüsusi, fərdi
- hissə, tək, ümumi
- texnoloji, xüsusi, ümumi
- texnoloji, seriyalı, hissə üzrə.
- ümumi, xüsusi, seriyalı

100. 96.Yüngül sənaye özündə hansı sahələri birləşdirmir?

- ✓ kənd təsərrüfatı, ipəkçilik
- qalantereya, tikiş, trikotaj
- tikiş, trikotaj
- trikotaj, tekstil sənayesini.
- ayaqqabı, qalantereya

101. 95.Yüngül sənaye özündə hansı yarım sahələri birləşdirir?

- ✓ tikiş, toxuculuq, xalçaçılıq, ayaqqabı və s.
- dəri, neft-kimya
- toxuculuq, tikiş və tikinti
- xalçaçılıq, maşınqayırma və tikiş və s.
- tikiş, maşınqayırma

102. 93.Sənaye strukturu dedikdə nə başa düşürsünüz?

- √ sənaye sahələri arasında istehsal əlaqələrini əks etdirən say nisbəti
- xammaldan hazır məhsul alınması üçün onun əldə olunması və emalı ilə məşğul olan sahələrin birliyi
- maddi-texniki təchizat və satışın həcmi arasındakı nisbət
- sənaye sahələrinin kooperativləşdirmə əlaqələrinə girməsi
- əmək predmetinə təsiretmə əlamətinə görə birləşmiş sahələrin say nisbəti

103. 92.“B” qrupuna aid olan sahələr:

- √ istehlak malları istehsal edən
- əmək vasitələri istehsal edən
- əmək cisimləri istehsal edən
- hasilat sənayesi
- eynicinsli məhsullar istehsal edən

104. 90.Sənaye məhsullarının “A” və “B” qruplarına bölünməsinin əsasını təşkil edir:

- √ istehsal olunmuş məhsulların iqtisadi təyinatı
- müəssisənin xammal bazası, istehsal edilmiş məhsulların keyfiyyət göstəriciləri
- məhsul istehsalında texnoloji proseslərin mürəkkəblik dərəcəsi
- məhsul istehsalı üçün emal olunmuş xammalın oxşarlığı
- istehsalın avtomatlaşdırılması dərəcəsi

105. 89.Sənaye sahələrinin formalaşması şərtlərinə aiddir

- √ sənayedə təmərküzləşmənin və sənayedaxili ixtisaslaşmanın dərinləşməsi, elmi-texniki tərəqqi
- müəssisələrin istehsal bölmələrinin ayrılması və onların əsasında müstəqil istehsalların təşkili
- rəqabətqabliyyətli məhsulların istehsalı üzrə dövlətin iqtisadi siyasəti
- müəyyən növ məhsullara yüksək tələbatın olması, məhsul istehsalı üçün təbii resursların mövcudluğu
- sənayenin əksmərkəzləşdirilməsi, sənaye daxili ixtisaslaşmanın dərinləşməsi, elmi-texniki tərəqqi

106. 88.Sahənin formalaşması əlamətləri:

- √ istehsal məhsullarının təyinatı, texnoloji proseslərin eyniliyi, istifadə olunan xammalın eynicinsliyi
- istehsal olunmuş məhsulların təyinatı birliyi, məhsulların texniki mürəkkəbliyi, istifadə olunan xammalın müxtəlifliyi
- məhsulların texniki mürəkkəbliyi, texnoloji proseslərin ardıcılığı, istifadə olunan xammalın müxtəlifliyi
- xammal bazası və satış bazarlarına yaxın yerləşdirilməsi
- istehsal olunmuş məhsulların texnoloji mürəkkəblik dərəcəsi, texnoloji proseslərin müxtəlifliyi, istifadə olunan xammalın oxşarlığı

107. 86.Hansı əlamətə görə sənaye “A” və “B” qruplarına bölünür?

- √ məhsulun iqtisadi təyinatı
- istehsalın texniki bazası
- texnoloji prosesin xüsusiyyətləri
- müəssisələrin gəlçüsü
- istifadə olunan məhsulun xarakteri

108. 85. Sahələrin fərqləndirici əlamətlərinə aid deyildir:

- texnoloji prosesin xüsusiyyətləri
- məhsulun iqtisadi təyinatı
- istifadə olunan məhsulun xarakteri
- istehsalın texniki bazası
- √ müəssisələrin ölçüsü

109. 83.Sənayenin sahə quruluşu dedikdə:

- √ sənayenin tərkibi və sənayeyə daxil olan sahələrin kəmiyyət nisbəti və onlar arasındakı qarşılıqlı əlaqələr başa düşülür.
- sənaye sahələri arasındakı kooperativləşmə səviyyəsini əks etdirən kəmiyyət nisbəti
- sənaye sahələri arasında texniki və ictimai əmək bölgüsü

- sənayeni təşkil edən sahələr, yarım sahələr və müəssisələrin say nisbəti
- sənaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti

110. 82.Yüngü sənaye sahələrinin əsas əlmətlərinə aid deyil:

- √ maddi-texniki təminat və satışın təşkili.
- sahədə istehsal olunan məhsulların istehlak və iqtisadi təyinatının oxşarlığı
- ilkin emal olunan xammalın müəyyən dərəcədə eynicinsliyi
- sahənin konkret məhsulunun hazırlanması texnologiyasını həyata keçirə biləcək yüngül sənaye üçün xas olan maddi-texniki baza
- müəyyən sayda müstəqil oxşar müəssisələrin olması

111. 81.Sənayenin sahə quruluşu:

- √ sənaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti
- sənaye sahələri arasındakı kooperativləşmə səviyyəsini əks etdirən kəmiyyət nisbəti
- sənaye sahələri arasında texniki və ictimai əmək bölgüsü
- sənayeni təşkil edən sahələr, yarım sahələr və müəssisələrin say nisbətidir
- sənaye müəssisələri arasındakı istehsal-təsərrüfat əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbəti

112. 80.Toxuculuq sənayesinin digər təsərrüfat sahələrindən əsas fərqli xüsusiyyəti:

- √ dəqiq texnologiyaları təmin edən maşın və mexanizmlər sisteminin olması
- istehsalın təşkili formaları
- hazır məhsulların təyinatı
- istehsal olunan məhsulların çeidi və iqtisadi təyinatı
- xammal, material və yarımfabrikatlarla təchiz olunması

113. 78.Məhsulun funksional təyinatından asılı olaraq bütün sənaye bölünür:

- √ əsas fondlar, dövrü və vəsaitləri və istehlak şeyləri istehsal edən sahələrə
- əsas fondlara xidmət edən sahələrə
- əsas fondlara xidmət edən və maddi-texniki təchizat işlərini həyata keçirən sahələrə
- hasiledici və emaledici
- dövrü vəsaitləri emal edən sahələrə

114. 76.Sahənin qabaqlama əmsalı necə hesablanır?

- √ sahənin artım tempinin bütün sənayenin artım tempinə nisbəti kimi
- balans mənfətinin sahənin əsas kapitalına nisbəti kimi
- bütün sənayenin artım tempinin sahənin artım tempinə nisbəti kimi
- plan dövründə emalın xüsusi çəkisinin sahənin qabaqlama əmsalı ilə hasil kimi
- il ərzində sahədə istehsal olunan məhsulun ümumi həcmindən həmin dövrdə sahədə mövcud olan əsas istehsal fondlarının ümumi dəyərinə nisbəti kimi

115. 75.Sənayenin sahə quruluşu:

- √ sənayenin ayrı-ayrı sahələrinin miqdar nisbəti və onlar arasında qarşılıqlı ayrıca istehsal əlaqələrini əks etdirir.
- sənayenin əsas və dövrü vəsaitlərinin nisbəti
- sənaye istehsal heyəti və qeyri sənaye istehsal heyəti arasındakı nisbəti
- sənaye sahələri arasındakı kooperativləşmə əlaqələrini
- hər bir sənayeni təşkil edən müəssisələr arasındakı nisbəti

116. 74.Variantlardan hansında sahələrin əsas fərqləndirici cəhətləri qeyd edilməmişdir?

- √ kənd təsərrüfatı, işçilərin ixtisas tərkibi
- istifadə olunan xammalın xarakteri, istehsal texnologiyası
- istehsal texnologiyası, məhsulun iqtisadi təyinatı
- işçilərin ixtisas tərkibi, istifadə olunan xammalın xarakteri və s.
- məhsulun iqtisadi təyinatı, işçilərin ixtisas tərkibi

117. 72.Hansı əlamətlərə görə sənaye “A” və “B” qrupuna bölünür?
- √ məhsulların iqtisadi təyinatına görə
  - yanacaq (neft, qaz, kömür) və elektroenergetika, tikinti sahələri
  - 56.Verilən variantların hansında qara metallurgiyanın əsas xammalı dəqiq verilmişdir?
  - hazır məhsulların istismara yararlılıq müddətinə görə
  - xammalın emalı ardıcılığına görə
118. 67.Toxuculuq sənayesinə aid olmayan yarım sahə:
- √ dəri-ayaqqabı
  - kətanın, yun upilyin emalı sənayeləri
  - tor toxuyuma sənayesi
  - basma-keçə, qeyri-partça məhsulları istehsal sənayesi
  - pambıq, ipək, yun, toxuculuq sənayeləri
119. 60. Yanacaq – energetika balansı anlayışı altında nə başa düşülür?
- √ müxtəlif yanacaq növlərinin hasilatı və istehsal olunan enerji (mədaxilə) ilə təsərrüfatda onlardan istifadə edilməsi (məxaric) arasında olan nisbət
  - müxtəlif yanacaq növlərinin hasilatı ilə təsərrüfatda onlardan istifadə edilməsi səviyyəsi
  - müxtəlif yanacaq növlərinin hasilatı və istehsal olunan enerjinin orta illik miqdarı
  - müxtəlif yanacaq növlərinin hasilatı və istehsal olunan enerji (mədaxilə) ilə təsərrüfatda onlardan istifadə edilməsi (məxaric) arasındakı fərq
  - müxtəlif yanacaq növlərinin hasilatı və istehsal olunan enerji (mədaxilə) arasında olan nisbət
120. 59.Yüngül sənayeni natural xammalla təchiz edən sahə:
- √ kənd təsərrüfatı
  - aqrar sənaye,
  - maşınqayırma
  - rabitə
  - neft-kimya
121. 185.İstehsalın elektrik enerjisi ilə silahlanma əmsalı:
- il ərzində köməkçi istehsallarda edilmiş elektrik enerjisinin miqdarının, həmin dövrdə məhsulun hazırlanmasında iştirak edən fəhlələrin sayına nisbəti kimi təyin edilir
  - il ərzində istehsala xidmət sahələrində istifadə edilmiş elektrik enerjisinin miqdarının, həmin dövrdə məhsulun hazırlanmasında iştirak edən fəhlələrin sayına nisbəti kimi təyin edilir
  - işçilərin bu və ya digər işi yerinə yetirərkən elektrik enerjisindən nə dərəcədə istifadə etməsini səciyyələndirir
  - il ərzində bilavasitə iş yerlərinin iqləndirilməsi üçün sərf edilmiş elektrik enerjisinin miqdarının, həmin dövrdə məhsulun hazırlanmasında iştirak edən fəhlələrin sayına nisbəti kimi təyin edilir
  - √ istifadə olunan ümumi enerji resurslarının tərkibində elektrik enerjisinin payını xarakterizə edir
122. 212. Kimya sənayesinə aid olmayan müəssisə hansıdır?
- √ “Azərboru” ASC
  - Sumqayıt "Superfosfat" zavodu;
  - Sumqayıt "Məişətkimyası" zavodu;
  - Sumqayıt "Üzvi Sintez" zavodu;
  - Sumqayıt "Səthi Aktiv Maddələr" zavodu;
123. 211.Xammal və enerji daşıyıcıları bazarı özündə əks etdirir:
- √ yanacaq sənayesini, elektroenergetika və enerjinin daşınması sferasını
  - yüngül və yeyinti sənayesini, radiotexnika və enerjinin daşınması sferasını
  - kimya sənayesini, radiotexnika və enerjinin daşınması sferasını
  - maşınqayırma sənayesini, radiotexnika və enerjinin daşınması sferasını
  - yanacaq sənayesini, radiotexnika və enerjinin daşınması sferasını

124. 210.Azərbaycanda ən güclü SES (360 min kvt):
- √ Mingəçevir SES-dir
  - Sumqayıt SES-dir.
  - Kür SES-dir.
  - Naxçıvan SES-dir.
  - Araz SES-dir.
125. 209.Ölkədə ilk Su elektrik stansiyası (SES) hansı rayonda tikilmişdir?
- √ Gədəbəy rayonunda Qalakənddə mis əritmək üçün tikilmişdir
  - Culfa rayonunda Qalakənddə mis əritmək üçün tikilmişdir
  - Ordubad rayonunda Qalakənddə mis əritmək üçün tikilmişdir
  - Qax rayonunda Qalakənddə mis əritmək üçün tikilmişdir
  - Ucar rayonunda Qalakənddə mis əritmək üçün tikilmişdir
126. 206.Elektroenergetikanın inkişaf proqramı layihələri:
- Azərbaycan Respublikasının debitor borcları, enerji resurslarından səmərəli istifadə fondu, hüquqi və fiziki şəxslərin vəsaitləri, o cümlədən xarici investisiyalar hesabına maliyyələşdirilir
  - sahə müəssisələrinin dövlət büdcəsi, enerji resurslarından səmərəli istifadə fondu, hüquqi və fiziki şəxslərin vəsaitləri, o cümlədən xarici investisiyalar hesabına maliyyələşdirilir.
  - √ Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi, enerji resurslarından səmərəli istifadə fondu, hüquqi və fiziki şəxslərin vəsaitləri, o cümlədən xarici investisiyalar hesabına maliyyələşdirilir.
  - Azərbaycan Respublikasının kreditor borcları, enerji resurslarından səmərəli istifadə fondu, hüquqi və fiziki şəxslərin vəsaitləri, o cümlədən xarici investisiyalar hesabına maliyyələşdirilir.
  - Azərbaycan Respublikasının borc öhdəlikləri, enerji resurslarından səmərəli istifadə fondu, hüquqi və fiziki şəxslərin vəsaitləri, o cümlədən xarici investisiyalar hesabına maliyyələşdirilir.
127. 203.Müstəqil enerji istehsalçıları:
- √ iqtisadi və təşkilati cəhətdən tam müstəqil olan və vahid dövlət elektroenergetika sisteminə tabe olmayan hüquqi şəxslər
  - iqtisadi və təşkilati cəhətdən tam müstəqil olmayan və vahid dövlət elektroenergetika sisteminə tabe olan hüquqi şəxslər
  - iqtisadi və təşkilati cəhətdən tam müstəqil olan və vahid dövlət elektroenergetika sisteminə tabe olan hüquqi şəxslər
  - iqtisadi və təşkilati cəhətdən tam müstəqil olmayan və vahid dövlət elektroenergetika sisteminə tabe olmayan hüquqi şəxslər
  - iqtisadi və təşkilati cəhətdən dövlətdən asılı olan və vahid dövlət elektroenergetika sisteminə tabe olan fiziki şəxslər
128. 202.Rayon istilik qurğuları:
- √ müəyyən ərazi hüdudunda tələb edilən isti su, buxar və digər istilik daşıyıcılarının istehsalı, ötürülməsi və paylanması üçün lazım olan texniki avadanlıqlar və onlara aid tikililər
  - istehsal müəssisəsi hüdudunda tələb edilən isti su, buxar və digər istilik daşıyıcılarının istehsalı, ötürülməsi və paylanması üçün lazım olan texniki avadanlıqlar və onlara aid tikililər.
  - iqtisadi və təşkilati cəhətdən tam müstəqil olan və vahid dövlət elektroenergetika sisteminə tabe olmayan hüquqi şəxslər;
  - elektrik və istilik enerjisinin istehsalı, nəqli və paylanmasının vahid texnoloji prosesi ilə əlaqələndirilmiş elektrik stansiyaları, yarımstansiyaları, elektrik verilişi xətləri və onların idarəetmə müəssisələrinin (sistemlərin) birliyi
  - elektrik enerjisinin istehsalı, ötürülməsi və paylanması üçün lazım olan avadanlıq və onlara aid tikililər
129. 201. Elektrik qurğuları:
- mərkəzi elektrik stansiyası və istilik elektrik mərkəziləri
  - müəyyən ərazi hüdudunda tələb edilən isti su, buxar və digər istilik daşıyıcılarının istehsalı, ötürülməsi və paylanması üçün lazım olan texniki avadanlıqlar və onlara aid tikililər
  - √ elektrik enerjisinin istehsalı, ötürülməsi və paylanması üçün lazım olan avadanlıq və onlara aid tikililər
  - elektrik enerjisinin istehsalı, ötürülməsi və paylanması üçün lazım olan avadanlıqların alınması prosesidir
  - elektrik enerjisinin istehsalı, ötürülməsi və paylanması üçün lazım olan avadanlıq və onlara aid tikililər
130. 200.Azərbaycanın elektroenergetika sistemi:
- xüsusi icazə əsasında əhalinin və digər istehlakçıların enerji ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxsdir
  - xüsusi icazə əsasında istehsal müəssisələrinin enerji ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxsdir

- √ elektrik və istilik enerjisinin istehsalı, nəqli və paylanması vahid texnoloji prosesi ilə əlaqələndirilmiş elektrik stansiyaları, yarımstansiyaları, elektrik verilişi xətləri və onların idarəetmə müəssisələrinin birliyindən ibarətdir
- elektrik və istilik enerjisinin istehsalı, nəqli və paylanması xətləri və onların idarəetmə müəssisələrinin say nisbətindən ibarətdir
- xüsusi icazə əsasında yalnız hərbi sənayenin enerji ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxsdir

131. 199.Elektroenergetika sistemi:

- √ elektrik və istilik enerjisinin istehsalı, nəqli və paylanmasının vahid texnoloji prosesi ilə əlaqələndirilmiş elektrik stansiyaları, yarımstansiyaları, elektrik verilişi xətləri və onların idarəetmə müəssisələrinin birliyi
- xüsusi icazə əsasında istehsal müəssisələrinin enerji ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxsdir
- xüsusi icazə əsasında yalnız hərbi sənayenin enerji ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxsdir
- xüsusi icazə əsasında əhalinin və digər istehlakçıların enerji ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxsdir
- dövlət sifarişi əsasında su elektrik stansiyalarını enerji ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxsdir

132. 198.Enerji təchizatı müəssisəsi:

- √ xüsusi icazə əsasında əhalinin və digər istehlakçıların enerji ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxsdir
- xüsusi icazə əsasında yalnız əhalinin enerji ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxsdir
- dövlət sifarişi əsasında su elektrik stansiyalarını enerji ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxsdir
- xüsusi icazə əsasında yalnız hərbi sənayenin enerji ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxsdir
- xüsusi icazə əsasında istehsal müəssisələrinin enerji ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxsdir

133. 197.Elektroenergetika:

- xüsusi icazə əsasında əhalinin və digər istehlakçıların su ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxs
- elektrik enerjisinin istehsalı, ötürülməsi və paylanması üçün lazım olan avadanlıq və onlara aid tikililər
- √ elektrik və istilik enerjisinin istehsalı, nəqli və paylanması ilə məşğul olan təsərrüfat sahəsi
- pnevmo və istilik enerjisinin istehsalı, nəqli və paylanması ilə məşğul olan təsərrüfat sahəsi
- xüsusi icazə əsasında əhalinin və digər istehlakçıların enerji ilə təchizatına təminat verən hüquqi şəxs

134. 196.Xəzərdəki ən böyük qaz yatağı:

- “Azəriçıraq”dır
- “Qarabağ”dır
- “Şəki”dir
- “Naxçıvan”dır
- √ “Şahdəniz”dir

135. 195.Qurudakı ən böyük qaz yataqları:

- √ Qaradağ-Qobustan, Gürgən-Zirə və s.-dir
- cənub bölgələrdə aşkar edilmişdir
- Suraxanı, Qaradağ, Qobustan, Gürgən-Zirə və s.-dir.
- Qarabağ-Qobustan, Gürgən-Zirə və s.-dir.
- şimal bölgələrdə aşkar edilmişdir

136. 194.Azərbaycanda sənaye qazının 90%-i:

- √ xəzərdən şelfdən çıxarılır
- quruda çıxarılır
- atmosferə buraxılır
- şimal bölgələrdə çıxarılır
- aran rayonlarında çıxarılır

137. 193.Dünyada elektrik enerjisi istehsalına görə 1-ci yeri hansı istehsallar tutur:

- SES-lər və AES-lər (47%)
- Günəş enerji stansiyaları (65%)
- SES-lər (21%)
- √ IES-lər (63%)

- AES-lər (16%)

138. 191. Azərbaycanca istifadə olunan yanacaqın əsas mənbələrinə aid etmək olar:

- ✓ neft-qaz, çayların hidroenerji ehtiyatları, günəş və külək
- daş-kömür, çayların hidroenerji ehtiyatı, günəş və külək
- neft-qaz, çayların hidroenerji ehtiyatı, günəş və külək
- torf, çayların hidroenerji ehtiyatı, günəş və küləkdir.
- atom elektrik stansiyası, neft-qaz, çayların hidroenerji

139. 190. Azərbaycanca istifadə olunan yanacaqın əsas mənbələri:

- ✓ neft-qaz, çayların hidroenerji ehtiyatı, günəş və küləkdir.
- torf, çayların hidroenerji ehtiyatı, günəş və küləkdir.
- neft-qaz, çayların hidroenerji ehtiyatı, günəş və küləkdir.
- atom elektrik stansiyası, neft-qaz, çayların hidroenerji
- daş-kömür, çayların hidroenerji ehtiyatı, günəş və küləkdir.

140. 188. Azərbaycanca yanacaq energetika kompleksi daha çox:

- kompleksin tam gücü ilə işləməsi üçün xaricdən elektrik enerjisi alır
- öz fəaliyyətini yerli su ehtiyatının nəzər alınması ilə qurur
- öz fəaliyyətini yerli daş kömür ehtiyatının nəzər alınması ilə qurur
- xarici bazar üçün enerji daşıyıcıları istehsal edir
- ✓ yerli energetika ehtiyatına - neftə əsaslanır

141. 187. Müxtəlif yanacaq növlərini müqayisə etmək üçün hansı yanacaq vahidi qəbul edilmişdir?

- ✓ Şərti yanacaq vahidi kimi istilikvermə qabiliyyəti 7-min kkal olan 1 kq Daş kömür qəbul olunmuşdur
- Şərti yanacaq vahidi kimi istilikvermə qabiliyyəti 7-min kkal olan 1 tonn neft qəbul olunmuşdur
- Şərti yanacaq vahidi kimi istilikvermə qabiliyyəti 7-min kkal olan 1 tonn neft qəbul olunmuşdur daş kömür
- Şərti yanacaq vahidi kimi istilikvermə qabiliyyəti 7-min kkal olan 1 litr neft qəbul olunmuşdur
- Şərti yanacaq vahidi kimi istilikvermə qabiliyyəti 7-min kkal olan 1 kq torf qəbul olunmuşdur

142. 186. İstehsalın elektrik enerjisi ilə silahlanma əmsalı necə hesablanır?

- ✓ il ərzində istifadə edilmiş ümumi elektrik enerjisinin miqdarının, həmin dövrdə məhsulun istehsalında istifadə edilmiş elektrik enerjisinin miqdarına nisbəti kimi
- il ərzində istehsal sahələrinin işıqlandırılmasında istifadə edilmiş elektrik enerjisinin miqdarının, həmin dövrdə məhsulun hazırlanmasında iştirak edən fəhlələrin sayına nisbəti kimi
- il ərzində istehsal xidmət sahələrində istifadə edilmiş elektrik enerjisinin miqdarının, həmin dövrdə məhsulun hazırlanmasında iştirak edən fəhlələrin sayına nisbəti kimi
- il ərzində köməkçi istehsallarda edilmiş elektrik enerjisinin miqdarının, həmin dövrdə məhsulun hazırlanmasında iştirak edən fəhlələrin sayına nisbəti kimi
- il ərzində məhsulun hazırlanmasında istifadə edilmiş elektrik enerjisinin miqdarının, həmin dövrdə məhsulun hazırlanmasında iştirak edən fəhlələrin sayına nisbəti kimi

143. 182. Enerji resurslarından səmərəli istifadənin maliyyə mənbələri:

- ✓ enerjidən səmərəli istifadə fondu, ölkə və xarici investisiyalar, dövlət büdcəsi və digər mənbələr hesab olunur
- əhalidən cəlb edilən depozitlər, enerjidən səmərəli istifadə fondu, ölkə və xarici investisiyalar, dövlət büdcəsi və digər mənbələr hesab olunur
- enerjidən səmərəli istifadə fondu, daxili və xarici investisiyalar, dövlət büdcəsi və ayrı-ayrı fiziki şəxslərin fərdi enerji mənbələrindən (elektromühərriklər və s.) istifadəyə görə pul ödənişləri, digər mənbələr hesab olunur
- əhalidən cəlb edilən borc vəsaitləri, enerjidən səmərəli istifadə fondu, müəssisələrin istehlak və yığım fondları, ölkə və xarici investisiyalar, dövlət büdcəsi və digər mənbələr hesab olunur
- əhalidən cəlb edilən kreditlər, enerjidən səmərəli istifadə fondu, ölkə və xarici investisiyalar, dövlət büdcəsi və digər mənbələr hesab olunur

144. 178. Yanacaq energetika kompleksi:

- ✓ yanar faydalı qazıntıların hasilı və elektrik enerjisinin istehsalından ibarətdir

- müxtəlif təyinatlı qazıntıların aparılması və elektrik enerjisinin istehsalından ibarətdir
- yanar faydalı qazıntıların aşkar edilməsi üzrə kəşfiyyat işlərindən və elektrik enerjisinin istehsalından ibarətdir
- yanar faydalı qazıntıların aşkarı edilməsi, hasili və nəql edilməsi və həmçinin sahə üçün güc maşınlarının istehsalından ibarətdir
- yanar faydalı qazıntıların hasili və güc maşınlarının istehsalından ibarətdir

145. 177.Qeyd edilən variantlardan hansında elektrik və istilik enerjisi ilə təchizatın subyektlərinə aid deyil:

- √ sahənin xammal və materialları
- enerji təchizatı müəssisələri
- müstəqil enerji istehsalçıları - iqtisadi və təşkilati cəhətdən tam müstəqil olan və vahid dövlət elektroenergetika sistemində təbə olmayan hüquqi şəxslər
- enerji istehlakçıları
- dövlət elektroenergetika müəssisəsi - vahid dövlət elektroenergetika sistemi

146. 175.Şərti yanacaq vahidindən:

- √ müxtəlif yanacaq növlərini müqayisə etmək üçün istifadə olunur
- müxtəlif istehsal sahələrini müqayisə etmək üçün istifadə olunur
- müxtəlif yanacaq növlərinin hasilat həcmi müəyyən etmək üçün istifadə olunur
- müxtəlif yanacaq növlərinin istilik vermə qabiliyyətini müəyyən etmək üçün istifadə olunur
- müxtəlif istehsal növlərini müqayisə etmək üçün istifadə olunur

147. 174.Müxtəlif yanacaq növlərini müqayisə etmək üçün:

- √ şərti yanacaq vahidindən istifadə olunur
- yanacağın növlərindən istifadə olunur
- az kalorili yanacaq növlərindən istifadə olunur
- müxtəlif yanacaq növlərinin hasilat həcmindən istifadə olunur
- onların fiziki-kimyəvi xassələri nəzərə alınır

148. 173.Müxtəlif yanacaq növlərini müqayisə etmək üçün:

- √ şərti yanacaq vahidindən istifadə olunur
- az kalorili yanacaq növlərindən istifadə olunur
- müxtəlif yanacaq növlərinin hasilat həcmindən istifadə olunur
- onların fiziki-kimyəvi xassələri nəzərə alınır
- yanacağın növlərindən istifadə olunur

149. 162.Dövlət energetika siyasətinin məqsədlərinə aid deyil:

- √ baş enerji nəql etmə sistemlərinin tikintisi və idarə edilməsi
- energetika sahəsində fəaliyyət növləri üzrə rəqabət və minimal inhisar şəraitinin yaradılması
- energetika sahəsində fəaliyyətlərin müxtəlif mülkiyyət növləri, uzunmüddətli müqavilələr və xüsusi icazələr əsasında qurulması
- yüksək keyfiyyətli məhsullar istehsal edən yerli müəssisələrə əlverişli şəraitin yaradılması
- energetika materiallarının və məhsullarının səmərəli hasilatı, istehsalı, nəqli, paylanması, saxlanması, istifadəsi və təhlükəsizliyinin təminatı

150. 161.Enerjinin paylanması:

- √ xam neftin və neft məhsullarının, qazın, elektrik və istilik enerjisinin tədarükü və enerji istehlakçılarına paylanmasını nəzərdə tutur
- işlənmə ilə eyni məqsədlər üçün qabaqcadan aparılan maqnitometrik, qravimetrik, seysmik, geokimyəvi, istilik və radiometrik üsullar və sınaq qazma işləri vasitəsilə həyata keçirilən fəaliyyətdir
- enerjinin paylanması fəaliyyətini həyata keçirən hər hansı bir sahə müəssisəsinin əsas vəzifəsidir
- əhalinin mənafeyi naminə energetikada istifadə olunan sahələrin bərpa olunması və onların ətraf mühitə uyğunlaşdırılmasıdır
- energetika materiallarının və məhsullarının (enerji resursları) kəşfiyyatı, işlənməsi, hasilatı, istehsalı, emalı, saxlanması, nəqli, paylanması və istifadəsi üzrə fəaliyyət növlərini özündə cəmləşdirir

151. 160.Energetika sahəsində kəşfiyyat:

- √ işlənmə ilə eyni məqsədlər üçün qabaqcadan aparılan maqnitometrik, qravimetrik, seysmik, geokimyəvi, istilik və radiometrik üsullar və sınaq qazma işləri vasitəsilə həyata keçirilən fəaliyyətdir

- xam neftin və neft məhsullarının, qazın, elektrik və istilik enerjisinin tədarükü və enerji istehlakçılarna paylanması
- tərəflər arasında bağlanmış və energetika sahəsində fəaliyyət növlərinin həyata keçirilməsi üçün şərtləri müəyyən edən yazılı saziş
- enerjinin alınması və paylanması fəaliyyətini həyata keçirmə prosesidir
- energetika materiallarının və məhsullarının (enerji resursları) kəşfiyyatı, işlənməsi, hasilatı, istehsalı, emalı, saxlanması, nəqli, paylanması və istifadəsi üzrə fəaliyyət növlərini özündə cəmləşdirir

152. 159.Energetika sahəsində fəaliyyət:

- ✓ energetika materiallarının və məhsullarının (enerji resursları) kəşfiyyatı, işlənməsi, hasilatı, istehsalı, emalı, saxlanması, nəqli, paylanması və istifadəsi üzrə fəaliyyət növlərini özündə cəmləşdirir
- xam neftin və neft məhsullarının, qazın, elektrik və istilik enerjisinin tədarükü və enerji istehlakçılarna paylanması
- enerjinin paylanması fəaliyyətini həyata keçirilməsi üzrə fəaliyyətdir
- əhalinin mənafeyi naminə energetika fəaliyyətində istifadə olunan sahələrin bərpa olunması və onların ətraf mühitə uyğunlaşdırılması üzrə fəaliyyətdir
- işlənmə ilə eyni məqsədlər üçün qabaqcadan aparılan maqnitometrik, qravimetrik, seysmik, geokimyəvi, istilik və radiometrik üsullar və sınaq qazma işləri vasitəsilə həyata keçirilən fəaliyyətdir

153. 229.Yod, brom Azərbaycan Respublikasının hansı şəhərində istehsal olunur?

- Bakıda
- Salyanda
- Gəncədə
- ✓ Neftçalada
- Sumqayıtda

154. 246.Bazarın kimya sənaye məhsulları potensial tutumu dedikdə:

- istehlakçıların tələbinin həcmi başa düşülür
- istehlakçıların ehtiyaclarının həcmi başa düşülür
- istehlakçıların tələbatının həcmi başa düşülür
- istehsal edilən məhsulun maksimum miqdarı və ya dəyəri başa düşülür
- ✓ bazarda satıla biləcək kimya sənaye məhsullarının maksimum miqdarı başa düşülür

155. 251.Kimya sənayesində əsas fondlardan istifadə effektivliyinin göstəriciləri hansılardır?

- mal dövriyyəsi, ehtiyatlar, malların daxil olması
- dövriyyə sürəti əmsalı, əsas fondların amortizasiyası, əsas fondların cari təmiri
- vəsaitlərin gün və dəfə hesabı ilə həcmi
- ✓ fondverimi, fondtutumu, fondla silahlanma, fondun rentabelliği
- dövriyyə vəsaitlərindən istifadə əmsalı, əsaslı vəsait qoyuluşunun həcmi

156. 252.Dövriyyə fondlarından istifadə effektivliyinin göstəriciləri hansılardır?

- fondtutumu, yük avtomobillərinin yürüş əmsalı
- ✓ dövriyyə sürəti və vəsaitlərdən istifadə əmsalları
- yük avtomobillərinin yürüş əmsalı
- fondla silahlanma, fondtutumu
- fondverimi, fondla silahlanma

157. 253. Metallurgiya:

- ✓ metalların, həmçinin vacib yarımmetalların və qeyri metalların yerdən, filizlərdən, duzlardan çıxarılması və istifadə olunması üçün tətbiq olunan üsullar toplusudur
- metalların, hasil edilmiş neftin, həmçinin qumun və qeyri metalların yerdən, filizlərdən, duzlardan çıxarılması və istifadə olunması üçün tətbiq olunan üsullar toplusudur
- metalların, hasil edilmiş gilin, həmçinin qumun və qeyri metalların yerdən, filizlərdən, duzlardan çıxarılması və istifadə olunması üçün tətbiq olunan üsullar toplusudur
- hasil edilmiş gilin, həmçinin qumun və qeyri metalların yerdən, filizlərdən, duzlardan çıxarılması və istifadə olunması üçün tətbiq olunan üsullar toplusudur
- daş kömürün, qazın həmçinin vacib yarımmetalların və qeyri metalların yerdən, filizlərdən, duzlardan çıxarılması və istifadə olunması üçün tətbiq olunan üsullar toplusudur

158. 249. Kimya sənaye müəssisələrinin mal nomenklaturasını nə təşkil edir?

- ticarət zalında olan malların yığılımı
- bütün cavablar düzdür
- √ sahə müəssisələri tərəfindən istehsal olunaraq alıcılara təklif edilən və hər biri çeşiddə ifadə olunan
- müxtəlif mal qrupları
- ticarət müəssisələrinə daxil olan malların toplusu

159. 248. Kimya sənaye məhsulları nə zaman real məhsul hesab edilə bilər?

- istehlakçının tələbatını ödəyən və ya onun problemini həll etmə imkanına malik olmaqla
- orjinal məhsul olmaqla
- √ məzmunca konkret parametrlərə və xüsusiyyətlərə malik olmaqla
- bazara çıxarılan bütün maddi nemətlərdən biri olmaqla
- öz xüsusiyyətlərinə görə başqa məhsullardan fərqlənməklə

160. 245. İstehlakçı davranışı anlayışı nəyi ifadə edir:

- istehlakçıların tələbatını və alıcılıq qabiliyyətini
- istehlakçıların həyat tərzini
- √ məhsulların seçilməsi və satın alınması prosesində istehlakçıların etdikləri hərəkətlərin məcmuunu
- istehlakçıların sosial-iqtisadi vəziyyətini və mədəni səviyyəsini
- istehlakçıların məhsula və onun qiymətinə münasibətini

161. 241. Kimya sənayesində məhsulun keyfiyyəti:

- √ istehsal prosesində formalaşır
- tədavi prosesində sınaqdan çıxarılır
- məhsula servis prosesində formalaşır
- istismarı zamanı sınaqdan keçirilir
- istehsal prosesində formalaşır, satış zamanı üzünü birtüzə verir

162. 240. Kimya sənaye müəssisələrində əsas fəhlələrin sayı necə müəyyən edilir?

- √ istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumunun işçinin faydalı iş vaxtı fonduna nisbəti kimi
- işçinin faydalı iş vaxtı fondunun istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumuna nisbəti kimi
- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun hasili kimi
- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun cəmi kimi
- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun fərqi kimi

163. 239. Kimya sənayesində fondverimi göstəricisi necə hesablanır?

- √ il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- əsas fondların orta illik dəyərinin il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmə nisbəti kimi;
- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların bərpa dəyərinə nisbəti kimi;
- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi;
- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi;

164. 238. Sahə müəssisələrinin əsas fondlarına nə aid deyil?

- √ Hazır məhsul anbarında olan avadanlıq
- Zavoddaxili su kəmərləri
- Nəqliyyat vasitələri
- Səxdə qurulmuş avadanlıq
- Binalar

165. 236. İstehsal güclərindən istifadənin ekstensiv göstəricisi hansıdır?

- əsas fondların rentabelliği
- avadanlıqlardan istifadə əmsalı

- fondverimi
- istehsal güclərindən istifadə əmsalı
- ✓ növbəlilik əmsalı

166. 235. İstehsal proqramının natural göstəricisi hansıdır?

- ✓ məhsulun nomenklaturası
- reallaşdırılmış məhsul
- ümumi məhsul
- əmtəlik məhsul
- xalis məhsul

167. 234. Məsrəf normasına daxil olmayan nədir?

- ✓ təchizat itkiləri
- texnoloji tullantılar
- texniki-təşkilati itkilər
- xalis məsrəf
- texnoloji itkilər

168. 232. Sahə müəssisələrində istehsal xərcləri smetası:

- istehsaldankənar xərcləri əhatə edir;
- müəssisədə şərti-sabit xərcləri müəyyən etmək üçün tərtib edilir;
- ✓ istehsal proqramını yerinə yetirmək üçün müəssisənin sərf edəcəyi xərclərin cəmini göstərir.
- kalkulyasiya maddələri üzrə hesablanır və məhsul vahidinin istehsalına çəkilən xərcləri göstərir;
- sex maya dəyrini hesablamaq üçün tərtib edilir;

169. 225. Kimya müəssisələrində:

- ✓ sintetik kauçuk, avtomobil şinləri, plastik kütlə, süni lif, mineral gübrələr, soda, xlor, yod, yuyucu tozlar, sabun, dərman və s. hazırlanır.
- sintetik kauçuk, avtomobil şinləri, dəqiq cihazlar, plastik kütlə, süni lif, mineral gübrələr, soda, xlor, yod, yuyucu tozlar, sabun, dərman və s. hazırlanır.
- elektrik cihazları, avtomobil şinləri, plastik kütlə, süni lif, mineral gübrələr, soda, xlor, yod, yuyucu tozlar, sabun, dərman və s. hazırlanır.
- elektrik cihazları, avtomobil şinləri, avtomobil diskləri, plastik kütlə, süni lif, mineral gübrələr, soda, xlor, yod, yuyucu tozlar, sabun, dərman və s. hazırlanır.
- sintetik kauçuk, avtomobil şinləri, avtomobil diskləri, plastik kütlə, süni lif, mineral gübrələr, soda, xlor, yod, yuyucu tozlar, sabun, dərman və s. hazırlanır.

170. 224. Azərbaycanın ən iri kimya mərkəzi:

- ✓ Sumqayıtdır
- Xaçmazdır.
- Naxçıvandır
- Gəncədir
- Bakıdır

171. 223. Azərbaycanda ilk kimya zavodu:

- 1979-cu ildə Sumqayıda tikilib.
- 1979-cu ildə Bakıda tikilib.
- ✓ 1879-cu ildə Bakıda tikilib.
- 1879-cu ildə Sumqayıda tikilib.
- 1879-cu ildə Gəncədə tikilib.

172. 221. Azərbaycanda kimya sənayesinin yaranma tarixi:

- ötən əsrin ilk on illiyi
- keçən əsrin sonları
- ✓ ötən əsrin 50-60-cı illəri

- ötən əsrin 40-50-cı illəri
- ötən əsrin 20-40-cı illəri

173. 220. Azərbaycanın ən iri kimya mərkəzi:

- Gəncədədir
- Lənkəranda
- ✓ Sumqayıtdır
- Naçıvanda
- Bakıdadır

174. 218. Bakı neft-yağ və Yeni Bakı neftayırma zavodlarında:

- ✓ benzin, dizel yanacağı, sürtgü yağları və s. istehsal olunur.
- torf, qonur kömür, dizel yanacağı, sürtgü yağları və s. istehsal olunur.
- benzin, daş kömür yanacağı, sürtgü yağları və s. istehsal olunur.
- qaz, dizel yanacağı, sürtgü yağları və s. istehsal olunur.
- benzin, dizel yanacağı, kərə yağları və s. istehsal olunur.

175. 217. Azərbaycanın ən iri kimya müəssisəsi hansıdır?

- ✓ Sumqayıtdakı «Kimyasənaye» birliyidir
- Bakıdakı «Şin» zavodudur
- Bakıda, Böyük Şorda, Bakıxanov qəsəbəsində əczaçılıq, Neftçaladakı «yod-brom» zavodlarıdır.
- Gəncədə sabun, lak-boya sexləridir
- Salyanda «Plastik kütlə» istehsalı zavodudur.

176. 216. Sumqayıt Texnologiyalar Parkı neçənci ildə yaradılmışdır?

- ✓ 2009-cu ildən fəaliyyət göstərir
- 2003-cü ildən fəaliyyət göstərir
- 2002-ci ildən fəaliyyət göstərir
- 2010-cu ildən fəaliyyət göstərir
- 2008-ci ildən fəaliyyət göstərir

177. 213. "Etilen-Polietilen" zavodu neçənci ildə yaradılmışdır.

- ✓ 1994-cü ildə
- 1993-cü ildə
- 1978-ci ildə
- 1999-cu ildə
- 1992-ci ildə

178. 290. Alüminiumun xammalı:

- qalay, boksit, nefelin və alunitdir.
- volfram, molibden və alunitdir.
- mis, qalay, qurğuşun, sink, nikel və s.
- ✓ boksit, nefelin və alunitdir
- uran, germanium və alunitdir.

179. 289. Tarif-ixtisas sorğu kitabçaları özündə nəyi əks etdirirlər?

- tarif sistemlərinin tərkibində işəməzd əmək haqqı sistemini, vaxtamuzd əmək haqqı sistemini
- ✓ müxtəlif işlərin xüsusiyyətlərini, müxtəlif peşə və dərəcəli işçilərə münasibətdə irəli sürülən ixtisas tələblərini, eləcə də tarif dərəcələrini
- tarif sistemlərinin tərkibində əməyin ödənişi dərəcələrini, ödəniş cədvəllərini
- müxtəlif ixtisasları eyni göstərici ilə – maksimal dərəcə kəmiyyəti ilə qiymətləndirilməni
- əməyin təşkilini və ticarəttexnoloji proseslərin xüsusiyyətlərini

180. 288. Vaxtamuzd əmək haqqı dedikdə?

- mənfəətə görə aldığı maaşı başa düşülür
- götürdüyü işə görə aldığı əmək haqqı başa düşülür
- dövriyyəyə görə aldığı maaşı başa düşülür
- ✓ işçilərin faktiki işlədiyi vaxtda tarif cədvəli əsasında aldığı aylıq maaş forması başa düşülür
- ixtisasına görə işçiyə ödənilən haqqı başa düşülür

181. 286. Qara metallurjiya sənayesində tədavül vaxtının əsas göstəricisi nədir?

- ✓ mal dövriyyəsinin sürəti
- orta günlük satışın həcmi
- pulun dövriyyə sürəti
- orta günlük mal dövriyyəsi
- satış müddəti

182. 285. Qara metallurjiya sənaye müəssisələrində istehsal ehtiyatları:

- ✓ dəyər və natural ifadə ilə ölçülür, qiymətləndirilir
- tonla, metrle ölçülür, qiymətləndirilir
- dəyər və kəmiyyətlə ölçülür, qiymətləndirilir
- kəmiyyət və keyfiyyətlə ölçülür, qiymətləndirilir
- natural formada ölçülür, qiymətləndirilir

183. 284. Qara metallurjiya sənaye müəssisələrinin MTT planına nələr daxildir?

- tranzit, anbar dövriyyəsinə, ilin sonuna qalan mal ehtiyatlarını əhatə
- tranzit, pərakəndə və il ərzində daxil olan malları əhatə edir
- tranzit dövriyyəsinə, pərakəndə dövriyyəsinə, ilin sonuna qalığı əhatə
- ✓ anbar və tranzit dövriyyəsi və yoldakı ehtiyatları əhatə edir
- daxil olan bütün malları və ilin sonuna qalığı əhatə edir

184. 283. Müddətinə və səviyyəsinə görə planlaşdırmanın növləri hansılardır?

- orta müddətli və taktiki planlar
- strateji və uzun müddətli planlar
- ✓ strateji və taktiki və operativ
- strateji qısa müddətli, uzunmüddətli
- operativ planlar, kiçik müəssisələr üzrə planlaşma

185. 277. Qara metallurjiya sənayesində əsas fondların qalıq dəyəri dedikdə:

- müasir şəraitdə və cari qiymətlərdə yenidən qiymətləndirilmə ilə müəyyən edilən əsas fondların təkrar istehsalının dəyəri başa düşülür
- əsas fondların tərkibində olan ödənilməyən dəyərin miqdarı başa düşülür
- əsas fondların yaradılmasına sərf olunan məbləği başa düşülür
- ✓ ilkin və ya bərpa dəyərinin və balans məbləğinin köhnəlməsi arasında olan fərqi və fəaliyyətdə olan əsas fondların tərkibində olan ödənilməyən məbləği başa düşülür
- obyektlərin istismara verilməsi zamanı əsas fondların daşınmasına çəkilən xərclərin məcmusu başa düşülür

186. 276. Qara metallurjiya sənayesində əsas fondların bərpa dəyəri dedikdə:

- ✓ müasir şəraitdə və cari qiymətlərdə yenidən qiymətləndirilmə ilə müəyyən edilən əsas fondların təkrar istehsalının dəyəri başa düşülür
- əsas fondların tərkibində olan ödənilməyən dəyərin miqdarı başa düşülür
- əsas fondların təkrar istehsalının dəyəri başa düşülür
- obyektlərin istismara verilməsi zamanı əsas fondların daşınmasına çəkilən xərclər başa düşülür
- obyektlərin istismara verilməsi zamanı əsas fondların yaradılmasına sərf olunan məbləği başa düşülür

187. 274. Fondverimi göstəricisi necə hesablanır?

- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların bərpa dəyərində nisbəti kimi;
- ✓ il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların orta illik dəyərində nisbəti kimi;

- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi;
- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi;
- əsas fondların orta illik dəyərinin il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcminə nisbəti kimi;

188. 273. Maşın və avadanlıqlar üçün amortizasiya norması nə qədərdir?

- √ 25 faizədək
- 20 faizədək
- 15 faizədək
- 10 faizədək
- 7 faizədək

189. 272. Əsas fondların amortizasiyası nədir?

- √ aşınma ilə əlaqədar, əsas fondun dəyərindən yaradılan məhsulun üzərinə keçən dəyər
- əsas fondların satışından gələn gəlirdir
- əsas fondların yeniləri ilə əvəz olunma faizi
- mənəvi aşınmaya məruz qalan əsas istehsal fondlarının dəyəri
- əsas fondların dəyərindəki artım

190. 271. Əsas fondların qiymətləndirmə üsulları hansılardır?

- köhnəlmə və amortizasiya dəyərinə görə
- işləmə müddəti və satış dəyərinə görə
- √ ilkin və bərpa dəyərinə görə
- ilkin dəyərinə və təzələnmə əmsalına görə
- qalıq və satış dəyərinə görə

191. 270. İstehsalın əsas fondlarının tərkibinə nələr daxildir?

- √ bina və nəqliyyat vasitələri
- ötürücü mexanizmlər və tara materialları
- binalar və yanacaq ehtiyatları
- nəqliyyat vasitələri və istehsal tullantıları
- qurğu və materiallar

192. 269. İstehsalın əsas fondları nədir?

- √ istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən istehsal fondlarıdır
- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə tamamilə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə bir il ərzində tamamilə keçirən əmək vasitələri və predmetləridir
- öz formasını istehsal prosesində dəyişəcək hazır məhsula çevrilən material qiymətliləridir.

193. 268. Əməyin ödənilməsinin işəməz formasının tətbiqi şərti hansıdır?

- materiallardan israfçılıqla istifadə olunması;
- avadanlıqlara xidmətin təşkilinin birqada üsulunun tətbiqi;
- texnoloji qaydaların pozulması;
- √ görülən işlərin dəqiq hesablanmasının mümkünlüyü;
- əməliyyatların ardıcılıqla yerinə yetirilməsi;

194. 267. Əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi amilləri hansılardır?

- √ maddi-texniki, sosial, iqtisadi və təşkilati
- analitik, statistik, eksperimental, qarışıq;
- fəhlələrin iş vaxtının artırılması, növbələrin fasiləsizliyi və istirahət müddətinin qısaltılması;

- intensiv, ekstensiv, dəyişən, qarışıq;
- müəssisədə inzibati idarə heyətinin sayının artırılması, fəhlələr arasında rəqabət, əmək haqqının artırılması;

195. 266. Sənaye-istehsal heyətinə daxil edilmir:

- ✓ mənzi-kommunal təsərrüfatının işçiləri
- əsas fəhlələr
- mühafizə işçiləri və yanğın söndürənlər
- mütəxəssislər
- köməkçi fəhlələr

196. 264. Bentonit gil yatağı Respublikanın hansı bölgəsində yerləşir?

- Qazax rayonunun Daş Brun kəndində
- Qazax rayonunun Hüseynli kəndində
- ✓ Baləkən rayonunun Daş Salahlı kəndində
- Qazax rayonunun Daş Salahlı kəndində
- Evlax rayonunun Daş Salahlı kəndində

197. 263. Azərbaycanın ən iri dağ-mədən sənaye mərkəzidir:

- Babək
- Kəlbəcər
- Şuşa
- Ağdam
- ✓ Daşkəsən

198. 262. Azərbaycanın ən iri qara metallurjiya mərkəzləri:

- ✓ Sumqayıt, Bakı və Daşkəsəndir.
- Naxçıvan, Bakı və Daşkəsəndir.
- Sumqayıt, Şəki və Daşkəsəndir.
- Sumqayıt, Bakı və Balakəndədir.
- Culfa, Babək, Sumqayıt, Bakı və Daşkəsəndir.

199. 261. Qara metallurjiyanın əsas əsas məhsulları:

- ✓ çuqun, polad və prokatdır
- qurğuşun, sink və poladdır.
- çuqun, polad və misdir.
- mis, gümüş və poladdır
- çuqun, mis və prokatdır.

200. 260. Qara metallurjiyanın əsas xammalı:

- dəmir filizi və kobal və molibdendir
- koklaşan kömür, dəmir filizidir, qurğuşun və sinkdir.
- koklaşan müxtəlif metallar və dəmir filizidir
- ✓ koklaşan kömür və dəmir filizidir
- dəmir filizi və civədir

201. 258. Metallurjiya sənayesi hansı sahələrdən ibarətdir:

- ✓ qara və əlvan metallurjiyadan
- qara və əlvan, qiymətli daş qaz və s. Metallurjiyadan
- neft qaz və əlvan metallurjiyadan
- neft qaz, qara və əlvan metallurjiyadan
- qara və əlvan metallurjiyadan, daş kömürdən

202. 257. Poladəritmə prosesində əsas güc aqreqlarının işi:

- ✓ verilmiş proqramla avtomatik idarə olunur
- Baş mexanik tərəfindən idarə edilir.
- baş mühəndis tərəfindən nəzarətdə saxlanılır.
- sex rəisi tərəfindən idarə olunur.
- fəhlələr tərəfindən idarə olunur.

203. 256. “Baku Steel Company”-də istifadə olunan:

- Press-qayçının məhsuldarlığı saatda 40 tondur.
- Press-qayçının məhsuldarlığı saatda 50 tondur.
- ✓ Press-qayçının məhsuldarlığı saatda 70 tondur
- Press-qayçının məhsuldarlığı saatda 10 tondur.
- Press-qayçının məhsuldarlığı saatda 60 tondur.

204. 255. “Baku Steel Company”-də texnoloji əməliyyatlar:

- şixtə hazırlığından və onun qurudulmasından başlanır
- beton hazırlığından və onun tərtib edilməsindən başlanır
- ✓ şixtə hazırlığından və onun tərtib edilməsindən başlanır
- kraxmal hazırlığından və onun tərtib edilməsindən başlanır
- konsentrat hazırlığından və onun tərtib edilməsindən başlanır

205. 331. Sənayenin elmi-texniki tərəqqini təmin edən sahələrinə hansılar aiddir?

- kənd təsərrüfatı
- ✓ maşınqayırma sənaye sahəsi
- yüngül və yeyinti sənayesi sahələri
- maşınqayırma və yeyinti sənayesi sahələri
- tikinti və nəqliyyat sahələri

206. 330. Ağır və yüngül metallurjiya sənayələrini fərqləndirən xüsusiyyətlərdən biri:

- ✓ ağır metallurjiyanın xammal bazalarına, yüngül metallurjiya sənayesinin isə enerji mənbələrinə meyli olmasıdır
- ağır metallurjiyanın enerji mənbələrinə, yüngül metallurjiya sənayesinin isə enerji mənbələrinə meyli olmasıdır
- ağır metallurjiyanın ixtisaslı işçi qüvvəsi bol olan regionlara, yüngül metallurjiya sənayesinin isə enerji mənbələrinə meyli olmasıdır
- ağır metallurjiyanın işçi qüvvəsi bol olan regionlara, yüngül metallurjiya sənayesinin isə enerji mənbələrinə meyli olmasıdır
- ağır metallurjiyanın enerji mənbələrinə, yüngül metallurjiya sənayesinin isə su hövzələrinə meyli olmasıdır

207. 329. Boksit, nefelin və alunit kimi metallar:

- ✓ alüminiumun hazırlanması üçün xammaldır
- alüminiumun, poladın və misin hazırlanması üçün xammaldır
- misin və poladın hazırlanması üçün xammaldır
- misin hazırlanması üçün xammaldır
- poladın hazırlanması üçün xammaldır

208. 328. Əsas fondların aşınma növləri hansılardır?

- mənəvi, iqtisadi
- texniki, mənəvi
- ✓ fiziki, mənəvi
- fiziki, texniki, mənəvi
- texniki, texnoloji, fiziki, mənəvi

209. 326. Dövriyyə fondlarından istifadə effektivliyinin göstəriciləri hansılardır?

- ✓ dövriyyə sürəti və vəsaitlərdən istifadə əmsalları
- yük avtomobillərinin yürüş əmsalı
- fondla silahlanma

- fondtutumu
- fondverimi

210. 325. Əsas fondlardan istifadə effektivliyinin göstəriciləri hansılardır?

- √ fondverimi, fondtutumu, fondla silahlanma, fondun rentabelliği
- mal dövriyyəsi, ehtiyatlar, malların daxil olması
- vəsaitlərin gün və dəfə hesabı ilə həcmi
- dövriyyə vəsaitlərindən istifadə əmsalı, əsaslı vəsait qoyuluşunun həcmi
- dövriyyə sürəti əmsalı, əsas fondların amortizasiyası, əsas fondların cari təmiri

211. 324. Sahə müəssisələrində xərclərin rentabelliği hansı göstəricilər əsasında hesablanır?

- balans mənfəəti, tam maya dəyəri
- xalis mənfəət, istehsal maya dəyəri
- mənfəət, komməriya xərcləri
- xalis mənfəət, maya dəyəri
- √ satışdan əldə edilən mənfəət, satılan məhsulun tam maya dəyəri

212. 323. Sahə müəssisələrində birbaşa xərclər hansı xərclərə daxil edilir?

- √ istehsal maya dəyərinə
- sex xərclərinə
- komməriya xərclərinə
- maliyyə fəaliyyəti ilə əlaqədar xərclərə
- ümumi zavod xərclərinə

213. 322. Sahə müəssisələrində mənfəətin və rentabelliğinin təhlili prosesində nə müəyyən olunur?

- √ planın tapşırıqlarının yerinə yetirilməsinə təsir göstərən əsas amillər, mənfəətin və xüsusi dövriyyə vəsaitlərinin artımı, iqtisadi həvəsləndirmə fondlarının yaranması
- investisiya qoyuluşlarının artım templəri
- kulinariya məhsullarına tələbin sistemətik öyrənilməsinin təşkili
- mal dövriyyəsinin strukturunda baş vermiş dəyişikliklər
- müəssisənin normal istehsal fəaliyyətinin təmin edilməsi

214. 321. Sahə məhsullarının qiyməti dedikdə nə başa düşülür?

- sahə müəssisələrində istehlak olunan material və xammalın dəyəridir
- sahə müəssisələrində istehsal olunan məhsulların əhaliyyə satışının dəyəridir
- √ sahə müəssisələrində istehsal olunan əmtəənin dəyərinin pul ilə ifadəsidir
- sahə müəssisələrində istehsal olunan məhsulların istehsal, satış və istehlak xərclərinin məcmusudur
- sahə müəssisələrində istehsal olunan məhsulların satışından əldə edilən gəlirdir

215. 320. Qiymət strategiyasının başlıca məqsədi nədir?

- √ sahə məhsulların olan tələbi (satışı) təmin etmək, maksimum mənfəətə nail olmaq və bazarı saxlamaq
- sahə məhsulların olan tələbi (satışı) təmin etmək, maksimum mənfəətə nail olmaq və bazar payında tədricən imtina etmək
- bazar qiymətlərini aşağı salmaq
- istehlakın yüksək səviyyəsini təmin etmək
- satışdan yüksək mənfəət əldə etmək

216. 319. Sahə məhsullarına minimal qiyməti nə ilə müəyyən edilir?

- √ xərclərin səviyyəsi ilə
- məcmu xərclərin səviyyəsi ilə
- rəqiblərin qiyməti ilə
- bazarda malların tutumu ilə
- tələbin elastiklik əmsalı ilə

217. Sahə məhsullarına maksimal qiymət necə müəyyən edilə bilər?
- məcmu xərclərin səviyyəsi ilə
  - tələbin dəyəri ilə
  - √ məhsula olan tələbin kəmiyyəti ilə
  - mallara rəqiblərin qiyməti ilə
  - mənfəətə maksimal iddialarla
218. 317. Tarif dərəcələri özündə nəyi əks etdirirlər?
- tarif dərəcəsi (vəzifə maaşı) vaxtamuzd əmək haqqı səviyyəsini müəyyənləşdirən məbləği
  - tarif dərəcəsi (vəzifə maaşı) işəməuzd əmək haqqı səviyyəsini müəyyənləşdirən məbləği
  - √ tarif dərəcələri (vəzifə maaşları) işçilərin müxtəlif qrup və kateqoriyalarının pul formasında ifadə olunmuş mütləq əmək haqqı məbləğidir
  - tarif dərəcəsi (vəzifə maaşı) əmək haqqının səviyyəsini müəyyənləşdirən kəmiyyəti
  - tarif dərəcəsi (vəzifə maaşı) əmək haqqının maksimal dərəcəsini müəyyən edən kəmiyyət
219. 316. Əlvan metallurqiyada əsas fondların köhnəlmə dərəcəsi nəyin əsasında müəyyən edilir?
- əsas fondların işləmə müddəti və köhnəlməsi əsasında
  - əsas fondların və dövriyyə vəsaitlərinin dəyəri əsasında
  - √ əsas fondların dəyəri və amortizasiya müddəti əsasında
  - əsas və dövriyyə fondlarının dəyəri və amortizasiya müddəti əsasında
  - əsas fondların və dövriyyə vəsaitlərinin dəyəri əsasında
220. 315. Əlvan metallurqiyada əsas fondların geniş təkrar istehsalı hansı vəsait hesabına həyata keçirilir?
- √ əsaslı kapital qoyuluşu və qismən də amortizasiya ayırmaları
  - maddi-texniki baza və icarə haqqı
  - mal dövriyyəsi və mənfəət
  - tədavül xərcləri və ümumi gəlir
  - cari və əsaslı təmir
221. 312. Kombinaləşmənin tullantılardan istifadəyə əsaslanan forması:
- √ əlvan metal filizlərinin emalı kombinatları üçün xasdır
  - yalnız kimya sənayesi üçün
  - yalnız yüngül sənaye üçün
  - xalq təsərrüfatının bütün sahələri üçün
  - yalnız yeyinti sənayesi üçün
222. 311. Ölkəmizdə metallurqiya sənayesinin inkişafını müəyyən edən əsas amillərdən biri:
- √ bol və rəngarəng xammal bazasının olması
  - sahə məhsullarına tələbatın yüksək olmaması
  - xammal bazasının zəif olması
  - yeyinti sənayesinin mövcud inkişaf səviyyəsi
  - yüngül sənayenin inkişaf səviyyəsi
223. 308. Sənaye ehtiyatları dövlət balansında qeydə alınmış civə yatağı:
- √ Kəlbəcər filiz rayonunda yerləşən Levçay yatağıdır
  - Ordubad filiz rayonunda yerləşən Levçay yatağıdır
  - Qaradağ filiz rayonunda yerləşən Levçay yatağıdır
  - Balakən filiz rayonunda yerləşən Levçay yatağıdır
  - Daşkəsən filiz rayonunda yerləşən Levçay yatağıdır
224. 306. Alunit filizləri Respublika üzrə:
- √ ümumi filiz ehtiyatlarının 29,7% -ni təşkil edir

- ümumi filiz ehtiyatlarının 12,7% -ni təşkil edir
- ümumi filiz ehtiyatlarının 39,7% -ni təşkil edir
- ümumi filiz ehtiyatlarının 9,7% -ni təşkil edir
- ümumi filiz ehtiyatlarının 19,7% -ni təşkil edir

225. 305. Naxçıvan qırıxıqlıq zonasının Ordubad filiz rayonunda:

- Kiçik Qafqazın Qarabağ filiz rayonunun Dəmirli mis-porfir yataqlarında yanaşı komponent kimi qara metal ehtiyatları qiymətləndirilərək sahə balansına qəbul edilmiş və proqnoz resursları hesablanmışdır
- Göydağ, Diaxçay və Kiçik Qafqazın Daşbrun filiz rayonunun Dəmirli mis-porfir yataqlarında yanaşı komponent kimi molibden ehtiyatları qiymətləndirilərək sahə balansına qəbul edilmiş və proqnoz resursları hesablanmışdır
- ✓ Göydağ, Diaxçay, Mısdag-Şəlalə və Kiçik Qafqazın Qarabağ filiz rayonunun Dəmirli mis-porfir yataqlarında yanaşı komponent kimi molibden ehtiyatları qiymətləndirilərək sahə balansına qəbul edilmiş və proqnoz resursları hesablanmışdır
- Göydağ, Diaxçay, Mısdag-Şəlalə filiz rayonunun Dəmirçi mis-porfir yataqlarında yanaşı komponent kimi molibden ehtiyatları qiymətləndirilərək sahə balansına qəbul edilmiş və proqnoz resursları hesablanmışdır
- Göydağ və Kiçik Qafqazın Qaradağ filiz rayonunun Dəmirli mis-porfir yataqlarında yanaşı komponent kimi molibden ehtiyatları qiymətləndirilərək sahə balansına qəbul edilmiş və proqnoz resursları hesablanmışdır

226. 304. Molibdenin dövlət balansında qeydə alınmış ehtiyatları:

- ✓ Ordubad filiz rayonunda Parağaçay (Qapıcıq sahəsi ilə bircə) yatağında cəmləşir
- Culfa filiz rayonunda Parağaçay (Qapıcıq sahəsi ilə bircə) yatağında cəmləşir
- Babək filiz rayonunda yatağında cəmləşir
- Ordubad filiz rayonunda Arpaçay (Qapıcıq sahəsi ilə bircə) yatağında cəmləşir
- Ordubad filiz rayonunda Arazçay yatağında cəmləşir

227. 302. Kiçik Qafqaz regionunda ehtiyatları hesablanmış kobalt yataqları:

- ✓ ancaq Daşbrun filiz rayonundadır
- ancaq Kürdəmir filiz rayonundadır
- ancaq Zəngilan filiz rayonundadır
- ancaq Ordubad filiz rayonundadır
- ancaq Sumqayıt filiz rayonundadır

228. 300. Naxçıvan MR ərazisində sənaye ehtiyatları təsdiq edilmiş:

- ✓ qurğuşun-sink yataqları Şərur və Ordubad rayonlarında yerləşirlər
- qurğuşun-sink yataqları Səderək və Ordubad rayonlarında yerləşirlər
- qurğuşun-sink yataqları Şahbuz rayon Qarababa kəndi və Ordubad rayonun Əylisli kəndi ərazilərində yerləşirlər
- qurğuşun-sink yataqları Babək rayon Qaraqala kəndi və Ordubad rayonu ərazisində yerləşirlər
- qurğuşun-sink yataqları Babək və Ordubad rayonlarında yerləşirlər

229. 299. Naxçıvanın Ordubad filiz rayonunda?

- ✓ polimetal filiz yataqlarının qurğuşun ehtiyatları qiymətləndirilmiş və proqnoz resursları hesablanmışdır
- əsasən qara metal, qızıl, gqmüş və qızıl-mis-kolçedan tipli yataq və təzahürlərdə cəmləşmişdir
- daş-kömür yataqlarının qurğuşun ehtiyatları qiymətləndirilmiş və proqnoz resursları hesablanmışdır
- əsasən qara metal, molibden-mis-porfir və qızıl-mis-kolçedan tipli yataq və təzahürlərdə cəmləşmişdir
- Qarabağ filiz yataqlarının qurğuşun ehtiyatları müəyyən edilmişdir

230. 298. Kiçik Qafqazın Qazax filiz rayonunda:

- Qızılbulaq filiz yataqlarının qurğuşun ehtiyatları müəyyən edilmişdir
- Qarabağ filiz yataqlarının qurğuşun ehtiyatları müəyyən edilmişdir
- Filizçay filiz yataqlarının qurğuşun ehtiyatları müəyyən edilmişdir
- Vejnəli filiz yataqlarının qurğuşun ehtiyatları müəyyən edilmişdir
- ✓ Şəkərbəy filiz yataqlarının qurğuşun ehtiyatları müəyyən edilmişdir

231. 296. Kiçik Qafqaz və Naxçıvan qırıxıqlıq zonasının filiz rayonlarında:

- əsasən daş-kömür, molibden-mis-porfir və qızıl-mis-kolçedan tipli yataq və təzahürlərdə cəmləşmişdir

- əsasən qızıl-mis-kolçedan, molibden-mis-porfir və qızıl-mis-kolçedan tipli yataq və təzahürlərdə cəmləşmişdir
- √ əsasən mis-porfir, molibden-mis-porfir və qızıl-mis-kolçedan tipli yataq və təzahürlərdə cəmləşmişdir
- əsasən qara metal, molibden-mis-porfir və qızıl-mis-kolçedan tipli yataq və təzahürlərdə cəmləşmişdir
- misin əsas ehtiyatları mis-kolçedan, kolçedan-polimetal tipli yataq və təzahürlərdə cəmləşmişdir

232. 295. Balakən-Zaqatala filiz rayonunda:

- √ misin əsas ehtiyatları mis-kolçedan, kolçedan-polimetal tipli yataq və təzahürlərdə cəmləşmişdir
- mis-porfir, molibden-mis-porfir və qızıl-mis-kolçedan tipli yataq və təzahürlərdə cəmləşmişdir.
- qızılın əsas ehtiyatları mis-kolçedan, kolçedan-polimetal tipli yataq və təzahürlərdə cəmləşmişdir
- misin əsas ehtiyatları molibden-mis-porfir, qızıl-mis-kolçedan tipli yataq və təzahürlərdə cəmləşmişdir
- misin əsas ehtiyatları mis-kolçedan, qızıl-mis-kolçedan tipli yataq və təzahürlərdə cəmləşmişdir

233. 294. Respublikanın mis ehtiyatları əsasən:

- √ Balakən-Zaqatala, Gədəbəy, Qarabağ və Ordubad filiz rayonlarında cəmləşmişdir
- Balakən-Zaqatala, Gədəbəy, Qaradağ və Culfa filiz rayonlarında cəmləşmişdir
- Balakən, Zaqatala, Ağcəbədi, Qaradağ, Gədəbəy və Ordubad filiz rayonlarında cəmləşmişdir
- Aqstafa-Zaqatala, Gədəbəy, Ağcəbədi, Qarabağ və Ordubad filiz rayonlarında cəmləşmişdir
- Balakən-Zaqatala, Gədəbəy, Ağcəbədi, Qarabağ və Ordubad filiz rayonlarında cəmləşmişdir

234. 292. Yüngül metallurjiya sahələri:

- √ enerji mənbələrinə meyl edir
- sosial amillər nəzərə alınmaqla yerləşdirilir
- demoqrafik amillər nəzərə alınmaqla yerləşdirilir
- su hövzələrinə meyl edir
- xammal bazalarına meyl edir

235. 291. Ağır metallurjiya sahələri:

- enerji mənbələrinə meyl edir
- sosial amillər nəzərə alınmaqla yerləşdirilir
- demoqrafik amillər nəzərə alınmaqla yerləşdirilir
- su hövzələrinə meyl edir
- √ xammal bazalarına meyl edir

236. 413. ASK hansı sahələrin birləşməsidir?

- √ istehsal-xidmət
- heyvandarlıq
- tikinti
- nəqliyyat
- bitkiçilik

237. 412. Maşınqayırma müəssisələrində istehsalın rentabelliyi necə hesablanır?

- √ balans mənfəətinin əsas istehsal fondlarının orta illik dəyəri ilə normalaşdırılan dövriyyə vəsaitlərinin orta illik dəyərinin cəminə nisbəti kimi;
- balans mənfəətinin normalaşdırılan dövriyyə vəsaitlərinin orta illik dəyərinə nisbəti kimi;
- xalis mənfəətin əsas istehsal fondlarının orta illik dəyəri ilə normalaşdırılan dövriyyə vəsaitlərinin orta illik dəyərinin cəminə nisbəti kimi;
- müəssisənin ümumi gəlirinin əsas istehsal fondlarının orta illik dəyəri ilə normalaşdırılan dövriyyə vəsaitlərinin orta illik dəyərinin cəminə nisbəti kimi;
- balans mənfəətinin əsas istehsal fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi;

238. 410. Əmək haqqının səviyyəsinə təsir göstərməyən amil hansıdır?

- √ müəssisənin yaşayış yerinə yaxınlığı;
- əmək bazarının konyukturası;

- dövlətin sosial siyasəti;
- işin xarakteri;
- fərdi əmək müqaviləsinin şərtləri;

239. 408. Maşınqayırma müəssisələrində fəhlələr ixtisas dərəcələrinə görə neçə qrupa bölünürlər?

- 5;
- 2;
- 6;
- ✓ 4;
- 3;

240. 406. Maşınqayırmada tədavül fondlarının normalaşdırılan ünsürü:

- ✓ anbardakı hazır məhsul;
- debitor borjları;
- hesablaşmalardakı pul vəsaitləri;
- yola salınmış, lakin haqqı ödənilməmiş məhsulun həjmi
- pul vəsaitləri;

241. 405. Maşınqayırmada materialdan istifadə göstəricisi:

- ✓ materialdan alınan xalis çəkinin həjmi;
- məhsulun material tutumu;
- materialı emal edən avadanlığın faydalı iş əmsalı;
- əsas və köməkçi istehsallarda istifadə olunan materialların kəmiyyət nisbəti
- «ilkın xammaldan hazır məhsul çıxımı»;

242. 404. Dövriyyə fondlarının tərkib ünsürləri hansılardır?

- ✓ istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal və gələcək dövrün xərcləri
- yanacaq, təmir ehtiyatları və hazır məhsul
- pul vəsaitləri, azqıymətli tezköhnələn əşyalar, debitor borcları
- gələcək dövrün xərcləri, tədavül fondları, pul vəsaitləri
- tədavül fondları, gələcək dövrün xərcləri və pul vəsaitləri

243. 403. Maşınqayırma müəssisələrinin dövriyyə fondları nədir?

- ✓ yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə tamamilə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- istehsal prosesində iştirakından asılı olmayaraq, dəyərini itirən fondlardır
- öz natural formasını dəyişən, lakin istehsal prosesində birbaşa iştirak etməyən fondlar
- istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən istehsal fondlarıdır
- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır

244. 402. İstehsal gücü nədir?

- ✓ müəssisənin zəruri keyfiyyətdə, çeşiddə maksimum məhsul buraxa bilmə qabiliyyətidir
- müəssisənin zəruri keyfiyyətdə, çeşiddə maksimum məhsul satmaq imkanı
- müəssisənin illik istehsal həcmi
- müəssisənin bazardakı payıdır
- müəssisəyə dövlətin icazə verdiyi maksimum istehsal imkanı

245. 398. Əsas fondlardan istifadənin ümumi və xüsusi göstəriciləri hansılardır?

- ✓ fondverimi və növbəlilik əmsalı
- iqtisadi və sosial
- fondverimi və köhnəlmə müddəti

- fondtutumu və təzələnmə əmsalı
- əsas fondların dəyərini artırım tempi və köhnəlmə müddəti

246. 397. Maşınqayırmanın texnoloji avadanlıqları əsasən hansı sexdə quraşdırılır?

- ✓ mexaniki emal;
- dəmirçi-press;
- alət;
- texniki-təmir
- tökmə;

247. 396. Maşınqayırma sənaye istehsalının yerləşdirməsinin əsas prinsiplərinə nələr daxildir?

- ✓ istehsalın xammal mənbələrinə və istehlak rayonlarına yaxınlaşdırılması, ölkənin ərazi üzrə dirqərdə yerləşdirilməsi
- iqtisadiyyatın beynəlmilləşdirilməsi və beynəlxalq əmək bölgüsündə iştirakın zəruriliyi, təmərküzləşmənin sürətləndirilməsi.
- ixtisasız fəhlələrin və işsizlərin az olduğu rayonlara meyletmə, xarici bazarda rəqabət apara biləcək məhsulların istehsalı, xammalın olub-olmamasından asılı olmayaraq ucuz işçi qüvvəsi regionlarına üstünlük verilməsi
- hərbi sənayenin üstün inkişafını təmin edən ərazilərə meyil etmə, yalnız valyutaya satıla bilən məhsulların regionlar üzrə yerləşdirilməsi
- istehsalın yaşayış yerlərindən uzaqlaşdırılması, ölkənin ərazisi üzrə birqərdə yerləşdirilməsi.

248. 395. Aşağıdakılardan hansı kombinəşdirmənin iqtisadi səmərəliliyini xarakterizə edir?

- ✓ xammal və materialların daşınma xərclərinə qənaət olunur
- məhsulun rəqabət qabiliyyəti yüksəlir
- məhsulların satış sürəti artır
- avadanlıqların boşdayanma halları azalır
- idarəetmənin çevikliyi artır

249. 393. Kombinəşdirmə səviyyəsi hansı göstəricilərlə ölçülür?

- ✓ texnoloji mərhələ və sahələrin sayı, kombinatda məhsul istehsalının həcmi və onun ümumi istehsalda xüsusi çəkisi; kombinatların işçi heyətinin ümumi istehsal işçi heyətində xüsusi çəkisi; kombinatların əsas fondlarının dəyəri və ümumi istehsal əsas fondlarında xüsusi çəkisi.
- əl ilə idarə olunan universal dəzgahların sayı, xüsusi və ixtisaslaşdırılmış dəzgahların sayı, universal yarımavtomat və avtomat dəzgahların sayı, aqreqat dəzgahların dəyəri və bunların dəzgah parkının ümumi dəyərləridə xüsusi çəkisi
- əməyin mexanikləşmə səviyyəsi, fəhlələrin ümumi sayı, müəssisələrin sayı
- kombinatların istehsal etdiyi məhsulların sayı, dəyəri, ixracdakı payı, əməyin texniki silahlanması səviyyəsi.
- sənaye sahələri üzrə göstəricilər, ərazi üzrə göstəricilər

250. 389. Kombinəşmənin əsas şərti nədir?

- ✓ müxtəlif profilli istehsalların eyni bir məkanda təmərküzləşdirilməsidir
- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrdə eyni texnoloji avadanlıqlardan istifadə edilməsidir
- müxtəlif profilli istehsalların eyni bir ölkədə yerləşdirilməsidir
- eyni bir ərazidə analoji müəssisələrin cəmləş-di-rilməsidir
- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələr arasında bazarın bölüşdürülməsidir

251. 388. Kombinəşdirmə nədir?

- ✓ texnoloji və təş-ki-lati baxımdan əlaqəli olan müxtəlif sa-hə-lərə məxsus ayrı-ayrı is-teh--salların vahid istehsal kompleksində birləşdiril-mə-si-dir.
- birlik və müəssisələrin istehsal etdiyi məhsulların növü, tipi, ölçüsü və modellərin sayının artması prosesidir.
- müəssisələrin fəaliyyətlərinin dövlət tərəfindən əlaqələndirilməsidir.
- oxşar məhsulları istehsal edən müxtəlif müəssisələrin bir mərkəzdən idarə edilməsidir.
- istehsalın daha iri müəssisələrdə təmərküzləşməsi prosesidir.

252. 387. Sahədaxili kooperativləşdirmə nədir?

- kooperativləşdirmənin bu formasında təsərrüfat əlaqələri müxtəlif rayonlarda yertəşdirilmiş müəssisələr arasında baş verir
- belə kooperativləşdirmə ayrı-ayrı ölkələrdə olan müəssisələr arasında təsər-rüfat əlaqələrinin yaradılmasına əsaslanır
- ✓ belə kooperasiya əlaqələri ey-ni sahənin iki və daha çox müəssisələri arasında yaranır

- belə kooperasiya əlaqələri müxtəlif sahələrin müəssisələri arasında yaranır
- belə kooperativləşdirmə iqtisadi rayonun daxilində olan müəssisələr arasında təsər-rüfat əlaqələrinin yaradılmasına əsaslanır

253. 385. İstehsalın kooperasiyalaşdırılması nədir?

- √ müəyyən bir məhsulun birgə istehsalı ilə məş-ğul olan müəssisələr arasındakı uzunmüddətli təsərrüfat əla-qə-ləri formasıdır;
- bazar seqmentini ələ keçirmək üçün müəssisələrin gizli razılığıdır;
- ölkədə hər hansı məhsul istehsal etmək məqsədilə xarici investorların cəlb edilməsidir.
- bir-birinin fəaliyyət nəticələrinə ehtiyacı olan müəssisələrin öz aralarında əmtəə və xidmətlərlə hesablaşmaları prosesidir.
- müəssisələrin hər hansı məhsulun birgə istehsalı üçün yaratdıqları birlik formasıdır;

254. 383. Maşınqayırma müəssisələrində ixtisaslaşdırmanın formaları hansılardır?

- √ əşya, hissə və texnoloji mərhələ üzrə;
- əşya, texniki, mexaniki;
- fiziki, aqreqat, texnoloji mərhələ üzrə;
- hissə, istehsal-texniki, mexaniki.
- aqreqat, əşya və istehsal-texniki;

255. 382. Sahə üzrə ixtisaslaşma nədir?

- √ ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün hazırlanmasını təmin etmək məqsədilə bu işə hər hansı sahənin uyğunlaşdırılmasıdır;
- özünün konstruk-si-ya-sına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir sahədə cəmləşməsidir.
- iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir;
- iqtisadi əməkdaşlıq birliklərinə daxil olan ölkələrin müəyyən məhsulların istehsalı və satışı üzrə ixtisaslaşmasıdır.
- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün geniş nomenklaturada məhsul istehsalının müəyyən dövr üçün bir sahədə cəmləşməsidir;

256. 381. İxtisaslaşdırmanın dərinləşməsinə təsir edən amil:

- √ ixtisaslaşma formalarının bir müəssisədə təmər-küzləşməsi;
- məhsul istehsalının daha da təmər-küzləşməsi
- məhsul istehsalına tələbatın artması
- məhsulun konstruktiv sabitliyinin qorunması
- elmi-texniki tərəqqinin tempi

257. 380. İxtisaslaşdırma nədir?

- √ konstruktiv qurluşuna, hazırlanma texnologiyasına və iqtisadi təyinatına görə həmcins məhsul istehsalın məhdud sayda müəssisələrdə təmər-küzləşməsidir.
- müəssisənin həmişə eyni istehlakçılara xidmət göstərməsi və məhsul satmasıdır.
- müəssisənin nisbətən uzun müddətə müəyyən bazar seqmentinə uyğun fəaliyyətidir.
- müəssisənin mümkün olan bütün fəaliyyət sferalarına daxil olmasıdır.
- müəssisənin həmişə eyni məhsul göndərənlərlə işləməsidir.

258. 379. “İstehsal miqyasının müsbət effekti” nədir?

- √ bu, istehsal həcmnin artması ilə məh---sul vahidinə çəkilən xərclərin azalmasını əks etdirir
- bu, istehsala əlavə investisiya qoyuluşu yolu ilə məhsul istehsalı həcmlərinin artırılmasını əks etdirir
- bu, istehsal həcmnin artmasına uyğun olaraq məh---sul vahidinə çəkilən xərclərin artmasını əks etdirir
- bu, istehsal həcmnin artması ilə müəssisənin təsərrüfat əlaqələrinin genişlənməsini əks etdirir
- bu, istehsal həcmnin artmasına uyğun olaraq məhsul satışı həcmlərinin artmasını əks etdirir

259. 377. Maşınqayırma üçün səciyyəvi olan ictimai istehsalın əsas təşkilati forması

- √ ixtisaslaşdırma
- kooperativləşdirmə
- kombinləşdirmə
- təmər-küzləşdirmə
- mərkəzləşdirmə

260. 376. Təmər-küzləşmənin formaları hansılardır?

- √ aqreqat, istehsal-texniki və texnoloji;
- istehsal, satış, idxal və ixrac;
- konstruksiya, texnoloji ardıcılıq, son məhsul istehsalı və təşkilati-təsərrüfat;
- aqreqat, mexaniki, texniki.
- fərdi, seriyalı və kütləvi;

261. 375. Nisbi təmərküzləşdirmə nədir?

- √ sahənin ümumi istehsalında iri müəssisələrin payının art-ma-sıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin əsas fondlarının dəyərinin artmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin işçilərinin sayının artmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin ölçülərinin azalmasıdır
- sa-həyə daxil olan müəssisələrin ölçülərinin artmasıdır

262. 374. İstehsalın təmərküzləşməsi aşağıdakılardan hansı biri ilə xarakterizə olunur?

- √ müə-si-sə-lərin iriləşməsi;
- müəssisənin ölçülərinin kiçilməsi;
- tex-noloji cəhətdən müxtəlif istehsalların bir müəssisədə uzlaşdırıl-ması;
- əmək bölgüsünün dərinləşməsi.
- müəssisədə işçilərinin sayının azalması;

263. 373. İstehsalın təmərküzləşməsi nədir?

- √ sahədə məhsul istehsalı üzrə iri müəssisələrin xüsusi çəkirlərinin mütəmadi artması
- sənaye sahəsində kiçik müəssisələrin tamamilə iflası
- yerli müəssisələr tərəfindən sənaye istehsalının getdikcə artması
- istehsal həcmi kiçik müəssisələrdə həyata keçməsi prosesinin genişlənməsi
- bütün sənaye müəssisələrinin birliyi

264. 372. İstehsalın ictimai təşkili formaları hansılardır?

- istehsalın təmə-r-küzləşdirilməsi, ixtisaslaşdırılması, mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması.
- istehsalın elektrikləşdirilməsi, mexanikləşdirilməsi, avtomatlaşdırılması və kimyalaşdırılması;
- fərdi, seriyalı və kütləvi istehsal;
- √ istehsalın təmə-r-küzləşdirilməsi, ixtisaslaşdırılması, kooperativ-ləşdirilməsi və kom-binə-ləş-dirilməsi
- istehsalın mexanikləşdirilməsi, kompleks mexanikləşdirilməsi, avtomatlaşdırılması və kompleks avtomatlaşdırılması;

265. 371. Aşağıdakılardan hansı keyfiyyətin idarə edilməsi prosesinə aid deyil?

- istehsalçı və istehlakçıların dav-ra-nışları, istifadə ediləcək avadanlıq və materialların müəyyən edil-mə-si;
- √ işçilərə olan tələbatın müəyyən edilməsi.
- məhsulun layi-hə-lən--dirilməsi və müqavilələrin bağlanması;
- hazır məhsulun qablaşdırılması və qorunması;
- tətbiq olunacaq texnoloji istehsal üsulu, sı-naqların aparıl-ma-sı;

266. 369. Maşınqayırma məhsulunun keyfiyyətinə aid olmayan göstərici hansıdır?

- √ ekoloji təhlükə;
- ergonomik göstəricilər;
- etibarlılıq;
- estetik.
- məhsulun tətbiq sahəsinin düzgün seçilməsi;

267. 368. Maşınqayırmada elmi-texniki tərəqqinin əsas istiqamətləri hansılardır?

- istehsalın təmərküzləşdirilməsi, ixtisaslaşdırılması və kimyalaşdırılması

- sənaye istehsalının elektriklişdirilməsi, təmərküzləşdirilməsi və ixtisaslaşdırılması
- istehsalının elektriklişdirilməsi, təmərküzləşdirilməsi, kompleks mexaniklişdirilməsi və avtomatlaşdırılması
- ✓ istehsalının elektriklişdirilməsi, kompleks mexaniklişdirilməsi və avtomatlaşdırılması, kimyalaşdırılması
- istehsalın təmərküzləşdirilməsi, kompleks mexaniklişdirilməsi və avtomatlaşdırılması, kimyalaşdırılması

268. 367. Elmi-texniki inqilabın əlamətləri hansılardır?

- avtomatlaşdırma, elmin yüksək inkişafı, istehsalın ixtisaslaşdırılması, sənaye mərkəzlərinin yaranması, elmlə praktikanın ənənəvi nisbətlərinin dəyişməsi, yeni texnoloqiyların kəşf olunması
- elmi mərkəzlərin yaradılması, istehsalın kombinəlaşməsi, elmin məhsuldar qüvvələrinin ünsürünə çevrilməsi, elmi ideyaların istehsalda tətbiq müddətinin azalması, elmlə praktikanın ənənəvi nisbətlərinin dəyişməsi
- ✓ avtomatlaşdırma, elmin məhsuldar qüvvələrinin ünsürünə çevrilməsi, dünyada baş vermiş sənaye inqilabları, elmlə praktikanın ənənəvi nisbətlərinin dəyişməsi, elmi informasiyanın yeni üsullarla işlənməsi
- istehsalın təmərküzləşməsi, elmin yüksək inkişafı, dünyada baş vermiş sənaye inqilabları, elmlə praktikanın ənənəvi nisbətlərinin dəyişməsi, elmi informasiyanın yeni üsullarla işlənməsi
- elmin yüksək inkişafı, dünyada baş verən böhranlar, elmlə praktikanın ənənəvi nisbətlərinin dəyişməsi, yeni texnoloqiyların kəşf olunması, elmi informasiyanın yeni üsullarla işlənməsi

269. 366. Hansı sahə ETT-nin maddi əsası və bələdçisidir?

- metallurqiya
- yanacaq
- yüngül
- ✓ maşınqayırma
- yeyinti

270. 360. Maşınqayırma müəssisələrinin istehsal proqramında:

- planda real-laş-dırılan və əmtəlik məhsulun maya dəyəri, ayrı-ayrı məh-sul-la-rın maya dəyəri üzrə tapşırıq-lar öz əksini tapır;
- müəssisənin inkişaf planının mə-kan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş təd-birlər sistemini özündə əks etdirir;
- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks etdirir;
- ✓ ayrı-ayrı məhsul növlərinin istehsalı üzrə na-tural və dəyər ifadəsində tapşırıqlar nəzərdə tutulur;
- işçilərin zəruri sayı, əmək haqqı fon-dunun həjmi müəyyən olunur, əmək məhsuldarlığının artı-rıl-ması, kadr-ların hazırlanması və yenidən hazırlanması üzrə tap-şırıqlar öz əksini tapır;

271. 357. Maşınqayırmanın istehsal proqramının göstəricilər sisteminə nələr aiddir?

- ✓ ümumi məhsul, əmtəlik məhsulun həcmi, realizə olunmuş məhsul
- rəqiblərin illik dövriyyəsi, əmək haqqı fondu, işçi heyətinin sayı və əmək məhsuldarlığı
- mövcud və potensial istehsal gücü, faktiki və potensial satış həcmi
- işçilərin sayı, məhsul nomenklaturası, keyfiyyəti, qiyməti və maya dəyəri
- rəqiblərin istehsal gücü, bazardakı məhsulların keyfiyyəti, əmək məhsuldarlığı

272. 356. Maşınqayırma sənayesində əməyin mexaniklişdirmə səviyyəsi göstəricisi necə hesablanır?

- ✓ əməyi mexaniklişdirilmiş fəhlələrin sayının fəhlələrin ümumi sayına nisbəti kimi;
- əməyi mexaniklişdirilmiş fəhlələrin sayının fəhlələrin ümumi sayına vurmaqla;
- fəhlələrin ümumi sayının əməyi mexaniklişdirilmiş fəhlələrin sayına nisbəti;
- fəhlələrin ümumi sayı ilə əməyi mexaniklişdirilmiş fəhlələrin sayının cəmi kimi
- fəhlələrin ümumi sayından əməyi mexaniklişdirilmiş fəhlələrin sayının çıxmaqla;

273. 354. İdarəetmə funksiyası dedikdə nə başa düşülür?

- ✓ idarəetmə vəzifələrini yerinə ye-tir-mək üsul-ları və vasitələrinin məcmusu başa düşülür.
- idarəetmə vəzifələrinin və metodlarının məcmusu başa düşülür;
- idarəetmə məqsədlərinin və vəzifələrinin məcmusu başa düşülür;
- idarəetmə məqsədlərinin və metodlarının məcmusu başa düşülür;
- idarəetmə məqsədlərinin və istehsalın təşkili prinsiplərinin məcmusu başa düşülür

274. 353. Aşağıdakılardan hansı idarəetmənin sosial-psixoloji metodunun təsir vasitələrinə aid deyil?

- √ əməyin normalaşdırılması.
- müəssisədə istehsalat mədəniyyətinin yüksəldilməsi;
- işçi he-yətinin təsərrüfat fəaliyyətinə və onun təşkilinə təsiri;
- əxlaq normaları və tərbiyəvi motivlər;
- iş-çi-lərin əməyə maraqlarının və yaradıcılıq təşəbbüslərinin artırılması;

275. 351. Maşınqayırmanın sahə quruluşuna hansı amil təsir göstərmir?

- √ idarəetmənin sosial-mənəvi metodlarının tətbiqinin genişləndirilməsi
- istehsalın təmərküzləşmə səviyyəsinin yüksəlməsi;
- istehsalın ixtisaslaşdırılmasının dərinləşdirilməsi;
- xalqın maddi rifahının və mədəni səviyyəsinin artımı;
- elmi-texniki tərəqqinin sürətinin artması;

276. 350. Maşınqayırmanın sahə quruluşuna təsir edən amillər:

- √ elmi-texniki tərəqqi, sahələrin inkişaf sürətləri, onların məhsullarına təklifin səviyyəsi;
- əmək jisimlərindən məsrəf normaları;
- istehsala xidmət sferalarının artım sürəti;
- kombinəlaşmə və kooperasiyalaşdırmanın genişlənməsi
- istehsalın səmərəli təşkili formaları;

277. 349. Sənaye sahələri məhsulun iqtisadi təyinatına görə necə təsnifləşdirilir?

- √ istehsal vasitələri və istehlak şeyləri istehsal edən sahələr;
- qida məhsulları və elektrik avadanlıqları istehsal edən sahələr;
- yüngül və ağır sənaye;
- hasilat və emal sənayesi sahələri.
- tikinti materialları və maşın və avadanlıqlar istehsalı sahələri;

278. 348. Sənaye sahələri əmək predmetinə təsiretmə xarakterinə görə necə təsnifləşdirilir?

- √ hasilat və emal sənayesi;
- yüngül və yeyinti sənayesi;
- yüngül və ağır sənaye;
- «A» və «B» qrupuna daxil olan sənaye sahələri.
- hasilat sənayesi və balıq sənayesi;

279. 344. Maşınqayırma sahəsinə daxil olan müəssisələr aşağıdakı şərtlərdən hansına cavab verməlidir?

- √ iş şəraitinin ümumi cəhətlərinə görə fərqlənirlər.
- yalnız səhmdar cəmiyyət formasında yaradılırlar;
- oxşar maşınlar sistemi (avadanlıqlarının texnoloji quruluşu ciddi fərqlənməyən) və texnoloji istehsal üsulu tətbiq edirlər;
- xüsusi peşə-ixtisas tərkibinə malik mü-hən-dis-texniki və fəhlə kadrlara malik olurlar;
- həmcins xammal və material istehlak etmirlər;

280. 343. Maşınqayırma sahəsinə daxil olan müəssisələr aşağıdakı şərtlərdən hansına cavab vermir?

- √ iş şəraitinin ümumi cəhətlərinə görə fərqlənir.
- xüsusi peşə-ixtisas tərkibinə malik mü-hən-dis-texniki və fəhlə kadrlara malik olurlar;
- oxşar maşınlar sistemi (avadanlıqlarının texnoloji quruluşu ciddi fərqlənməyən) və texnoloji istehsal üsulu tətbiq edirlər;
- məhsulları eyni iqtisadi təyinat alır;
- həmcins xammal və material istehlak edirlər;

281. 342. Maşınqayırma sənayesi əmək bölgüsünün hansı formasında yaranmışdır?

- √ xüsusi əmək bölgüsü;
- fərdi əmək bölgüsü;
- texniki əmək bölgüsü;
- texnoloji əmək bölgüsü;

- ümumi əmək bölgüsü;

282. 341. Maşınqayırmanın sahə quruluşu nədir?

- √ maşınqayırmanın tərkibinə daxil olan sahələr və istehsallar arasındakı kəmiyyət nisbətidir.
- maşınqayırma müəssisələri arasındakı qarşılıqlı kooperasiya əlaqələrini əks etdirən göstəricidir.
- maşınqayırmanın digər sahələrlə əlaqələrinin əks etdirən göstəricidir.
- maşınqayırma sahəsinə daxil olan müəssisələrin ardıcılığıdır.
- maşınqayırma sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrinin həcmi əks etdirən kəmiyyətdir.

283. 340. Maşınqayırma sahəsi nədir?

- √ məhsulunun iqtisadi təyinatı, texnoloji istehsal üsulu, heyyyətinin peşə tərkibinə görə eyni olan müəssisələrin məcmusudur.
- istehsalın təşkili metodları və ictimai təşkili formaları oxşar olan müəssisələrin məcmusudur;
- eyni ərazidə yerləşən və müxtəlif məhsul istehsal edən müəssisələrin cəmi;
- xammal kompleks emal edən müəssisələrin məcmusudur;
- texniki xarakteristikasına görə həmcins materiallar istehlak edən müəssisələrin məcmusudur;

284. 339. Sənaye sahələri hansı əlamətə görə təsnifləşdirilir?

- √ istehsal edilən məhsulların istehlak yerinə görə.
- məhsulun aldığı iqtisadi təyinatına görə;
- əmək predmetinə təsiretmə xüsusiyyətinə görə;
- iqtisadi özünəməxsusluq əlamətinə görə;
- texnoloji istehsal üsuluna görə;

285. 338. Sənaye sahələri hansı əlamətlərə görə təsnifləşdirilir?

- texnoloji istehsal üsuluna, əmək predmetinə təsiretmə xüsusiyyətinə, inkişaf səviyyəsinə, iqtisadi özünəməxsusluq əlamətinə görə;
- məhsulun aldığı iqtisadi təyinatına, işçi qüvvəsinin sayına, idarəçilik və tabeçilik əlamətinə, inkişaf səviyyəsinə görə;
- texnoloji istehsal üsuluna, əmək predmetinə təsiretmə xüsusiyyətinə, inkişaf səviyyəsinə, iqtisadi özünəməxsusluq əlamətinə görə;
- √ məhsulun aldığı iqtisadi təyinatına, əmək predmetinə təsiretmə xüsusiyyətinə, idarəçilik və tabeçilik əlamətinə, iqtisadi özünəməxsusluq əlamətinə görə
- texnoloji istehsal üsuluna, məhsulun aldığı iqtisadi təyinatına, əmək predmetinə təsiretmə xüsusiyyətinə, inkişaf səviyyəsinə görə.

286. 337. Maşınqayırmanın təkamül tarixinin başlanğıcı

- √ maşının maşınla istehsal olunduğu vaxtdan;
- elmi-texniki inqilabdan sonra.
- elmi-texniki inqilabdan sonra;
- elmlə texnika vəhdət təşkil etdiyi vaxtdan;
- elm məhsuldar qüvvələrin ünsürünə çevrildə;

287. 336. Maşınqayırma iqtisadiyyatın :

- √ fondyaradan sahələrindən biridir
- mühüm istehsal infrastrukturudur
- aqrar sektoruna xidmət edən sahəsidir;
- xammal bazalarından biridir;
- müstəqil sahələrindən biridir;

288. 335. Maşınqayırma elmi-texniki tərəqqinin:

- tərkib hissəsidir;
- analoqudur;
- mərhələlərindən biridir
- davamıdır;
- √ maddi əsasıdır

289. 334 Maşınqayırma elmi-texniki tərəqqinin:

- √ bələdçisidir
- texniki-iqtisadi göstərijisidir
- nəticəsidir;
- təkamül başlanğıcıdır;
- alternatividir;

290. 333. Maşınqayırma:

- istehsal vasitələri istehsal edən sahədir
- nəqliyyat və qurğular istehsal edən sahədir.
- əmək cisimləri istehsal edən sahədir;
- əmək vasitələri istehsal edən sahədir
- √ maşın və avadanlıqlar istehsal edən sahədir

291. 475. Azərbaycanca sahələrarası əlaqələrin hüquqi təminatı:

- ASK-nın inteqrasiya olunan əksər sahələrinin xalq təsərrüfatında vahid idarəetmə obyektini ki-mi ayrılmasıdır
- √ qarşılıqlı əlaqə-lə-rə gi--rən sahələrin təşəbbüs və təsərrüfat müstəqilliyinin artmasını, mad-di-tex--niki təhcizat, istehsal xidmətləri, kənd təsərrüfatı məh-sul-larının satı-şu- üzrə olan müqavilə münasibətlərinin təkmilləşdirilməsini nəzərdə tu-tur
- kənd təsərrüfatı məh-sul-la-rı istehsalı üçün tələb olunan istehsal vasitələri istehsalı, kənd tə-sər-rüfatı məhsulları və xammalı istehsalı, onların emalı və isteh-lak-çılara çat-dırılması kimi labüd texnoloji mərhələlərin bir-birinə uy-ğun--laş-dırıl-masıdır
- xalq təsərrüfatının eyni funk--sional məqsədli müxtəlif sahələrində çalışan işçilərin əmək və is-ti--ra-hət şəraitinin yaxşılaşdırılması yolu ilə sosial ədalət prinsipinin təmin edilməsidir
- inteqrasiya olunan sa-hə---lə-rin arasındakı iqtisadi münasibətlər ilə xarakterizə edilir

292. 473. Azərbaycanca sahələrarası əlaqələrin iqtisadi təminatı:

- xalq təsərrüfatının eyni funk--sional məqsədli müxtəlif sahələrində çalışan işçilərin əmək və is-ti--ra-hət şəraitinin yaxşılaşdırılması yolu ilə sosial ədalət prinsipinin təmin edilməsidir
- qarşılıqlı əlaqə-lə-rə gi--rən sahələrin təşəbbüs və təsərrüfat müstəqilliyinin artmasını, mad-di-tex--niki təhcizat, istehsal xidmətləri, kənd təsərrüfatı məh-sul-larının satı-şu- üzrə olan müqavilə münasibətlərinin təkmilləşdirilməsini nəzərdə tu-tur
- kənd təsərrüfatı məh-sul-la-rı istehsalı üçün tələb olunan istehsal vasitələri istehsalı, kənd tə-sər-rüfatı məhsulları və xammalı istehsalı, onların emalı və isteh-lak-çılara çat-dırılması kimi labüd texnoloji mərhələlərin bir-birinə uy-ğun--laş-dırıl-masıdır
- √ inteqrasiya olunan sa-hə---lə-rin arasındakı iqtisadi münasibətlər ilə xarakterizə edilir
- ASK-nın inteqrasiya olunan əksər sahələrinin xalq təsərrüfatında vahid idarəetmə obyektini ki-mi ayrılmasıdır

293. 471. Azərbaycanca sahələrarası əlaqələrin texnoloji təminatı:

- √ kənd təsərrüfatı məh-sul-la-rı istehsalı üçün tələb olunan istehsal vasitələri istehsalı, kənd tə-sər-rüfatı məhsulları və xammalı istehsalı, onların emalı və isteh-lak-çılara çat-dırılması kimi labüd texnoloji mərhələlərin bir-birinə uy-ğun--laş-dırıl-masıdır
- ASK-nın inteqrasiya olunan əksər sahələrinin xalq təsərrüfatında vahid idarəetmə obyektini ki-mi ayrılmasıdır
- xalq təsərrüfatının eyni funk--sional məqsədli müxtəlif sahələrində çalışan işçilərin əmək və is-ti--ra-hət şəraitinin yaxşılaşdırılması yolu ilə sosial ədalət prinsipinin təmin edilməsidir
- qarşılıqlı əlaqə-lə-rə gi--rən sahələrin təşəbbüs və təsərrüfat müstəqilliyinin artmasını, mad-di-tex--niki təhcizat, istehsal xidmətləri, kənd təsərrüfatı məh-sul-larının satı-şu- üzrə olan müqavilə münasibətlərinin təkmilləşdirilməsini nəzərdə tu-tur
- inteqrasiya olunan sa-hə---lə-rin arasındakı iqtisadi münasibətlər ilə xarakterizə edilir

294. 474. Azərbaycanca sahələrarası əlaqələrin sosial təminatı:

- √ xalq təsərrüfatının eyni funk--sional məqsədli müxtəlif sahələrində çalışan işçilərin əmək və is-ti--ra-hət şəraitinin yaxşılaşdırılması yolu ilə sosial ədalət prinsipinin təmin edilməsidir
- inteqrasiya olunan sa-hə---lə-rin arasındakı iqtisadi münasibətlər ilə xarakterizə edilir
- ASK-nın inteqrasiya olunan əksər sahələrinin xalq təsərrüfatında vahid idarəetmə obyektini ki-mi ayrılmasıdır
- kənd təsərrüfatı məh-sul-la-rı istehsalı üçün tələb olunan istehsal vasitələri istehsalı, kənd tə-sər-rüfatı məhsulları və xammalı istehsalı, onların emalı və isteh-lak-çılara çat-dırılması kimi labüd texnoloji mərhələlərin bir-birinə uy-ğun--laş-dırıl-masıdır
- qarşılıqlı əlaqə-lə-rə gi--rən sahələrin təşəbbüs və təsərrüfat müstəqilliyinin artmasını, mad-di-tex--niki təhcizat, istehsal xidmətləri, kənd təsərrüfatı məh-sul-larının satı-şu- üzrə olan müqavilə münasibətlərinin təkmilləşdirilməsini nəzərdə tu-tur

295. 472. Azərbaycanca sahələrarası əlaqələrin təşkilati təminatı:

- √ ASK-nın inteqrasiya olunan əksər sahələrinin xalq təsərrüfatında vahid idarəetmə obyektini ki-mi ayrılmasıdır

- kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı üçün tələb olunan istehsal vasitələri istehsalı, kənd təsərrüfatı məhsulları və xammal istehsalı, onların emalı və istehlakçılarına çatdırılması kimi labüdü texnoloji mərhələlərin bir-birinə uyğunlaşdırılmasıdır
- qarşılıqlı əlaqələndirən sahələrin təşəbbüs və təsərrüfat müstəqilliyinin artmasını, mədəniyyət, istehsal xidmətləri, kənd təsərrüfatı məhsullarının satışı üzrə olan müqavilə münasibətlərinin təkmilləşdirilməsini nəzərdə tutur
- xalq təsərrüfatının eyni funksional məqsədlə müxtəlif sahələrində çalışan işçilərin əmək və iş-tərəf şəraitinin yaxşılaşdırılması yolu ilə sosial ədalət prinsipinin təmin edilməsidir
- inteqrasiya olunan sahələrin arasındakı iqtisadi münasibətlər ilə xarakterizə edilir

296. 470.ASK funksional strukturu dedikdə nə başa düşülür?

- 1 qrup işçilər tərəfindən becərilən torpaq sahəsi, hər hektar sahənin becərməsinə sərf olunan iş vaxtı
- istehsal texnoloji parametrlər üzrə yerinə yetirilən proseslər arasındakı kimi asılılıq
- ✓ istehsal texnoloji parametrlər üzrə yerinə yetirilən funksiyalar arasındakı kimi münasibətlərin təsnifatı
- ixtisasız işçi qüvvəsinin bolluğu, ictimai əmək bölgüsünün inkişafı, kənd təsərrüfatı iqtisadiyyatının digər sahələri ilə genişlənmə qarşılıqlı əlaqəsi
- məhsuldar qüvvələrin yüksək səviyyəsi, ictimai əmək bölgüsünün inkişafı, kənd təsərrüfatı iqtisadiyyatının digər sahələri ilə genişlənmə qarşılıqlı əlaqəsi

297. 469.Azərbaycanda aqrar sənaye inteqrasiyasının obyektiv əsasını:

- ✓ məhsuldar qüvvələrin yüksək səviyyəsi, ictimai əmək bölgüsünün inkişafı, kənd təsərrüfatı iqtisadiyyatının digər sahələri ilə genişlənmə qarşılıqlı əlaqəsi təşkil edir
- ölkədə tədarük olunan ASK məhsullarına yerli tələbatın olmaması və xarici bazarlara çıxış təşkil edir
- ərzaq məhsullarına tələbatın ödənilməsi üzrə xarici bazarlardan asılılığının olması təşkil edir
- ölkədə sahə məhsullarına tələbatın durmadan artması təşkil edir
- ixtisasız işçi qüvvəsinin bolluğu, ictimai əmək bölgüsünün inkişafı, kənd təsərrüfatı iqtisadiyyatının digər sahələri ilə genişlənmə qarşılıqlı əlaqəsi təşkil edir

298. 468.Təsərrüfat ilinin ortasında əmək məhsuldarlığını hesablamaq istifadə olunan göstəricilər:

- ✓ 1 nəfər işçi tərəfindən becərilən torpaq sahəsi, hər hektar sahənin becərməsinə sərf olunan iş vaxtı, hər nəfər sağıcıya təhkim edilmiş inəklərin sayı və s.
- 1 qrup işçilər tərəfindən becərilən torpaq sahəsi, hər hektar sahənin becərməsinə sərf olunan iş vaxtı, hər nəfər sağıcıya təhkim edilmiş inəklərin sayı və s.
- müəssisə kollektivi tərəfindən becərilən torpaq sahəsi, hər hektar sahənin becərməsinə sərf olunan iş vaxtı, hər nəfər sağıcıya təhkim edilmiş inəklərin sayı və s.
- 1 nəfər işçi tərəfindən becərilən torpaq sahəsi, hər hektar sahənin becərməsinə sərf olunan canlı və cansız əmək, hər nəfər sağıcıya təhkim edilmiş inəklərin sayı və s.
- 1 nəfər işçi tərəfindən becərilən heyvanların sayı, hər hektar sahənin becərməsinə sərf olunan iş vaxtı, hər nəfər sağıcıya təhkim edilmiş inəklərin sayı və s.

299. 467.ASK-da əmək məhsuldarlığı dedikdə:

- konkret vaxt ərzində sahə işçiləri tərəfindən istehsal olunan və reallaşdırılan məhsulun gətirdiyi səmərə başa düşülür
- konkret vaxt ərzində sahə işçiləri tərəfindən istehsal olunan və anbarlaşdırılan məhsulun maya dəyəri başa düşülür
- ✓ konkret vaxt ərzində insan əməyinin yaratdığı maddi nemətlər başa düşülür
- müəyyən vaxt ərzində insan əməyinin yaratdığı maddi nemətlərin maya dəyəri başa düşülür
- konkret vaxt ərzində insan əməyinin yaratdığı maddi nemətlərin (ASK məhsulunun) keyfiyyəti başa düşülür

300. 466.Pambıq:

- Azərbaycanın ən çox gəlir gətirən, strateji bitkisi olub, həm ASK, həm də yeyinti sənayesi üçün xammaldır
- Azərbaycanın ən çox gəlir gətirən, strateji bitkisi olub, həm yüngül, həm də kimya sənayesi üçün xammaldır
- ✓ Azərbaycanın ən çox gəlir gətirən, strateji bitkisi olub, həm yüngül, həm də yeyinti sənayesi üçün xammaldır
- Azərbaycanın ən çox gəlir gətirən, strateji bitkisi olub, həm kənd təsərrüfatı, həm də yeyinti sənayesi üçün xammaldır
- Azərbaycanın ən çox gəlir gətirən, strateji bitkisi olub, həm kimya, həm də yeyinti sənayesi üçün xammaldır

301. 465. Azərbaycan baramaçılıq:

- Şəki-Şamaxı, Kür-Araz-Samux, Qarabağ və Naxçıvanın Sədərək rayonunda inkişaf edib
- Şəki-Zaqatala, Kür-Araz, Cənub rayonları, Yuxarı Qarabağ və Naxçıvanın düzən və dağətəyi zonalarında inkişaf edib
- ✓ Şəki-Zaqatala, Kür-Araz, Yuxarı Qarabağ və Naxçıvanın düzən və dağətəyi zonalarında inkişaf edib
- Quba, Qusar-Zaqatala, Kür-Araz, Yuxarı Qarabağ və Naxçıvanın düzən və dağətəyi zonalarında inkişaf edib

- Şəki-Şamaxı, Kür-Araz-Samux, Yuxarı Qarabağ və Naxçıvanın düzən və dağətəyi zonalarında inkişaf edib

302. 464. Azərbaycanda kənd təsərrüfatı hansı iki iri sahəyə bölünür?

- √ əkinçilik və heyvandarlıq
- əkinçilik, tərəvəzçilik və maldarlıq
- bitkiçilik və tərəvəzçilik
- əkinçilik və biçimçilik
- qoyunçuluq və maldarlıq

303. 462. Müasir dövrdə Aqrar Sənaye Kompleksinin əsas vəzifəsi:

- √ əhalini ərzaq və yeyinti məhsulları ilə, heyvandarlığı yemlə, sənayeni xammalla təchiz etmək
- əhalini ərzaq və yeyinti məhsulları ilə, heyvandarlığı yemlə, sənayeni yarımfabrikatla təchiz etmək
- əhalinin metallurgiya məhsulları və yeyinti məhsulları ilə, heyvandarlığı yemlə, sənayeni xammalla təchiz etmək
- əhalinin qeyri-ərzaq və yüngül məhsulları ilə, heyvandarlığı yemlə, sənayeni xammalla təchiz etmək
- əhalini qeyri-ərzaq və yeyinti məhsulları ilə, heyvandarlığı yemlə, sənayeni xammalla təchiz etmək

304. 461. Aqrar Sənaye Kompleksi dedikdə nə başa düşülür:

- √ bir-biri ilə əlaqədar olan kənd təsərrüfatı və sənaye müəssisələrinin birliyi
- bir-biri ilə əlaqədar olan kənd təsərrüfatı müəssisələrinin birliyi
- bir-biri ilə əlaqədar olan kənd fermer təsərrüfatı müəssisələrinin birliyi
- bir-biri ilə əlaqədar olan sənaye müəssisələrinin birliyi
- müəyyən edilmiş keyfiyyət standartları çərçivəsində əhalinin əsas qida məhsullarına olan tələbatının qismən ödənilməsini təmin edən tədbirlər kompleksi

305. 460. Ərzaq təhlükəsizliyi:

- √ ərzaq çatışmazlığı təhlükəsi ilə bağlıdır
- texnika çatışmazlığı təhlükəsi ilə bağlıdır
- sahə müəssisələrinin istegsal gücləri ilə bağlıdır
- kadr çatışmazlığı təhlükəsi ilə bağlıdır
- maliyyə çatışmazlığı təhlükəsi ilə bağlıdır

306. 458. “Ərzaq təhlükəsizliyi” dedikdə:

- √ müəyyən edilmiş keyfiyyət standartları çərçivəsində əhalinin əsas qida məhsullarına olan tələbatının fasiləsiz, uzunmüddətli və dayanıqlı şəkildə ödənilməsini təmin edən tədbirlər kompleksi nəzərdə tutulur
- müəyyən edilmiş keyfiyyət standartları çərçivəsində əhalinin bəzi qida məhsullarına olan tələbatının fasiləsiz, uzunmüddətli və dayanıqlı şəkildə ödənilməsini təmin edən tədbirlər kompleksi nəzərdə tutulur
- müəyyən edilmiş keyfiyyət standartları çərçivəsində sənayenin müvafiq məhsullara olan tələbatının fasiləsiz, uzunmüddətli və dayanıqlı şəkildə ödənilməsini təmin edən tədbirlər kompleksi nəzərdə tutulur
- müəyyən edilmiş keyfiyyət standartları çərçivəsində əhalinin və qida sənayesinin xammal və materiallara olan tələbatının fasiləsiz, uzunmüddətli və dayanıqlı şəkildə ödənilməsini təmin edən tədbirlər kompleksi nəzərdə tutulur
- müəyyən edilmiş keyfiyyət standartları çərçivəsində əhalinin əsas qida məhsullarına olan tələbatının qismən ödənilməsini təmin edən tədbirlər kompleksi nəzərdə tutulur

307. 456. Çəyirdəkli (ərik, şaftalı) meyvələr üzrə ixtisaslaşmışdır:

- Sumqayıt
- Ağdam
- Abşeron yarımadası
- Lənkəran
- √ Naxçıvan MR

308. 455. Azərbaycanda tumlu meyvələr üzrə ixtisaslaşmışdır:

- √ Quba-Xaçmaz
- Naxçıvan MR
- Masallı, Lənkəran

- Abşeron yarımadası
- Zaqatala-Şəki

309. 454. Tütün iqtisadi əhəmiyyətinə görə Azərbaycanın:

- ✓ ikinci texniki bitkisi sayılır.
- üçüncü texniki bitkisi sayılır.
- beşinci texniki bitkisi sayılır.
- ən məhsuldar texniki bitkisi sayılır.
- birinci texniki bitkisi sayılır.

310. 453. Baxçaçılıq:

- ✓ xüsusilə də Naxçıvanda, Qusarda və üzümçülük də ixtisaslaşmanın əsas sahələrindəndir.
- xüsusilə də Cəbrayıl, Qazaxda və üzümçülük də ixtisaslaşmanın əsas sahələrindəndir.
- xüsusilə də Kürdəmirdə, Göyçayda və üzümçülük də ixtisaslaşmanın əsas sahələrindəndir.
- xüsusilə də Kəngərli, Astarada və üzümçülük də ixtisaslaşmanın əsas sahələrindəndir.
- xüsusilə də Xankəndində, Qusarda və üzümçülük də ixtisaslaşmanın əsas sahələrindəndir.

311. 450. Ölkə təsərrüfatının tam ixtisaslaşmış sahələri hansılardır?

- ✓ pambıqçılıq, meyvəçilik, üzümçülük, tərəvəzçilik, tütünçülükdür.
- baramaçılıq, arıçılıq, çəltikçilik və sairədir.
- pambıqçılıq, meyvəçilik, üzümçülük, tərəvəzçilik, tkətnaçılıq və tütünçülükdür.
- ipəkçilik, pambıqçılıq, meyvəçilik, üzümçülük, tərəvəzçilik, tütünçülükdür.
- baramaçılıq, arıçılıq, çəltikçilik və tərəvəzçilik, tütünçülükdür.

312. 449. Ən iri quşçuluq kompleksləri respublikanın:

- ✓ Bakı, Gəncə və Naxçıvan kimi iri şəhərlərdə yerləşib.
- Sumqayıt, Gəncə və Şahbuz kimi iri şəhərlərdə yerləşib.
- Sumqayıt, Gəncə və Ağdam kimi iri şəhərlərdə yerləşib.
- Sumqayıt, Qusar və Naxçıvan kimi inkişaf etmiş şəhərlərdə yerləşib.
- Sumqayıt, Gəncə və Naxçıvan kimi iri şəhərlərdə yerləşib.

313. 447. Heyvandarlıq Azərbaycanın:

- ✓ dağlıq yerlərində xüsusilə Dağlıq Şirvan və Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonlarında daha yaxşı inkişaf etmişdir.
- dağlıq yerlərində xüsusilə aran Şirvan və Zəngəzur iqtisadi rayonlarında daha yaxşı inkişaf etmişdir.
- aran yerlərində xüsusilə Talış dağları və Şirvan iqtisadi rayonlarında daha yaxşı inkişaf etmişdir.
- dağlıq yerlərində xüsusilə Dağlıq Qarabağ və xəzər sahil boyu yerləşən rayonlarda daha yaxşı inkişaf etmişdir.
- aran yerlərində xüsusilə aran Şirvan və Quba-Qusar iqtisadi rayonlarında daha yaxşı inkişaf etmişdir.

314. 445. Faraş (tezyetişən) tərəvəzçilik üzrə ixtisaslaşmış:

- ✓ Lənkəran zonası
- Şamaxı zonası
- Şirvan zonası
- Aran zonası
- Xaçmaz zonası

315. 444. Tərəvəzçilik üzrə:

- ✓ Xaçmaz, Lənkəran, qismən isə Aran və Abşeron rayonları ixtisaslaşmış
- Azərbaycanın cənub rayonları ixtisaslaşmış
- Azərbaycanın işğal olunmuş rayonları ixtisaslaşmış
- Azərbaycanın Babək, Culfa, Zəngilan və Ordubad rayonları ixtisaslaşmış
- Azərbaycanın Aran, Abşeron və Lənkəran rayonları ixtisaslaşmış

316. 443. Azərbaycanda kənd təsərrüfatı hansı iki böyük sahədən ibarətdir?

- √ əkinçilik və heyvandarlıq
- əkinçilik və bitkiçilik
- əkinçilik və bitkiçilik
- taxıl və əkinçilik
- bitkiçilik və heyvandarlıq

317. 441. Kənd təsərrüfatı məhsulunun neçə faizini bitkiçilik məhsulları təşkil edir?

- 71 %-ni
- 91 %-ni
- 41 %-ni
- √ 61%-ni
- 81 %-ni

318. 440. Ölkədə adambaşına:

- √ 0,2 hektar torpaq sahəsi düşür
- 0,6 hektar torpaq sahəsi düşür
- 1,2 hektar torpaq sahəsi düşür
- 0,5 hektar torpaq sahəsi düşür
- 1 hektar torpaq sahəsi düşür

319. 439. ASK-nin tərkibində aparıcı rol:

- √ kənd təsərrüfatına məxsusdur
- emal sənayesinə məxsusdur
- hasilat və emal sənayesinə məxsusdur
- maşınqayırma sənayesinə məxsusdur.
- hasilat sənayesinə məxsusdur

320. 438. Aqrar Sənaye Kompleksinin əsas vəzifəsi:

- √ əhalinin ərzaq və yeyinti məhsulları ilə, heyvandarlığı yemlə, sənayeni xammalla təchiz etməkdir
- əhalini texnika ilə və tekstil məhsulları ilə, heyvandarlığı yemlə, sənayeni xammalla təchiz etməkdir
- mineral tikinti xammalının hasilatı, daş hörgü materiallarının istehsalı və müxtəlif tikinti qurğularının hazırlanmasından ibarətdir
- əhalini texnika ilə və tekstil məhsulları ilə, müxtəlif tikinti materialları ilə təmin etməkdən ibarətdir.
- əhalini texnika ilə və yeyinti məhsulları ilə, heyvandarlığı yemlə, sənayeni xammalla təchiz etməkdir

321. 437. Aqrar Sənaye Kompleksi dedikdə:

- √ bir-biri ilə əlaqədar olan kənd təsərrüfatı və sənaye müəssisələrinin birliyi nəzərdə tutulur
- bir-biri ilə əlaqədə olmayan kənd təsərrüfatı və sənaye müəssisələrinin birliyi nəzərdə tutulur
- bir-biri ilə əlaqədar olan kənd təsərrüfatı müəssisələrinin birliyi nəzərdə tutulur
- hasilat və emal sənaye müəssisələrinin birliyi nəzərdə tutulur.
- bir-biri ilə əlaqədar olan sənaye müəssisələrinin birliyi nəzərdə tutulur

322. 435. Xammalın vaxtında və keyfiyyətli satışına ciddi müsbət təsir göstərən amil nədir?

- √ sifarişə dair müqaviləyə əməl olunması
- sifarişin vaxtında verilməməsi
- sifarişin gec tərtib olunması
- sifarişlərin icra olunmaması
- müqavilənin düzgün tərtib edilməməsi

323. 433. Torpaqdan istifadə zamanı texnoloji rejimin pozulması nəyə səbəb olur?

- √ ekoloji tarazlığın pozulmasına
- gəlirlərin çoxalmasına
- maya dəyərinin ucuzlaşmasına

- ekoloji tarazlığın bərpasına
- istehsalın artmasına

324. 432. Torpaqların erroziyaya uğramasında hansı erroziyanın xüsusi çəkisi böyükdür?

- √ su və külək
- yalnız külək
  - yalnız suvarma
  - əməyin təşkili
  - mexanikləşmə

325. 431. ASK- da aralıq məhsul nədir?

- √ ümumi məhsulun istehlaka sərf olunan hissəsidir
- ümumi məhsulun emal olunan hissəsidir
  - ümumi məhsulun tədarük olunan hissəsidir
  - ümumi məhsulun zay olan hissəsidir
  - ümumi məhsulun satılan hissəsidir

326. 429. ASK-da səmərəlilik nədir?

- fondlarla təminatın yaxşılaşması
  - əldə edilən gəlirin çoxalması
  - rentabilliliyin dinamikası
  - istehsal xərcinin azalması
- √ alınan nəticə ilə onu törədən səbəbin nisbəti

327. 428. ASK-da infrastrukturu nədən ibarətdir?

- √ İstehsal və sosial xarakterli xidmətlərdən
- Məhsulun xərcinin azaldılmasından
  - Əməyin təşkilindən
  - İstehsalın stimullaşdırılmasından
  - İstehsalın inkişaf etdirilməsindən

328. 426. ASK-da son məhsul nədir?

- √ ümumi məhsulla aralıq məhsulun fərqi
- əmtəlik məhsulun səviyyəsi
  - məhsulun keyfiyyəti
  - məhsulun istehlak dəyəri
  - istehsalın dinamik artımı

329. 425. ASK- da ümumi məhsul nəyin cəmindən ibarətdir?

- √ son və aralıq məhsul
- son məhsul və mənfəət
  - xalis gəlir və mənfəət
  - xalis məhsul və rentabellik
  - son və xalis məhsul

330. 423. ASK hansı istehsal xüsusiyyətlərinə malikdir?

- √ bioloji- təbii iqlim, torpaq
- yalnız bioloji
  - yalnız təbii-iqlim
  - şoranlaşdırma, erroziya
  - yalnız torpaq

331. 422. ASK-nın ümumi fəaliyyətində ona daxil olan sahələrin iştirakı necə müəyyən edilir?

- √ xüsusi çəkisi ilə
- əmək sərfi ilə
- istehsal xərci ilə
- mexanikləşmə səviyyəsi ilə
- maya dəyəri ilə

332. 421. Azərbaycan Respublikasında aqrar islahatlar nə zaman başlamış və davam etmişdir?

- √ 90-cı illərin əvvəlindən
- 2000-ci ildə
- 2005-ci ildə
- 1998-ci ildə
- 80-ci illərin sonunda

333. 420. ASK formalaşarkən ərazisahə strukturu düzgün qurulmadıqda nəyi həll etmək mümkün deyil?

- √ sahələrarası inkişaf problemləri
- əmək mübahisələrini
- müəssisələrarası ziddiyyətləri
- əməyin təşkilini
- torpaqların qorunmasını

334. 419. ASK formalaşarkən aşağıdakı xüsusiyyətin hansının nəzərə alınması tələb olunur?

- √ torpağın əsas istehsal vasitəsi olması
- əməkdən mövsümü istifadə
- texnikanın sahələr üzrə bölgüsü
- işçilərin ixtisasının artırılması
- texnikadan mövsümü istifadə

335. 418. Regionlarda ASK-nin səmərəli fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün nəyin nəzərə alınması vacibdir?

- √ təbii iqlim şəraiti, istehsalın artırılması imkanları
- əhalinin gəlirlərinin azaldılması
- şoranlaşmanın çoxalması
- satış qiymətlərinin səviyyəsi
- əmək haqqının artırılması

336. 417. Aqrar-sənaye kompleksi formalaşmasının mənası nədir?

- √ əhalinin və ölkənin sahə məhsullarına durmadan artan tələbatının təmin edilməsi
- resursların artırılması, xidmətlərin məhdudlaşması
- torpaqların genişləndirilməsi, resursların artırılması
- xidmətlərin məhdudlaşması, əhalinin və ölkənin sahə məhsullarına durmadan artan tələbatının təmin edilməsi
- əhalinin çoxaldılması, resursların artırılması

337. 416. Aqrar-sənaye kompleksi nədir?

- √ müvafiq istehsal - xidmət sahələrinin birləşməsi
- əmtəəlik məhsulun artması
- istehsalın təşkili
- istehsalın maliyyələşməsi
- məhsul istehsalının çoxalması

338. 415. Aqrar islahatlar nəticəsində nəyin artmasına nail olunur?

- √ kooperasiyanın
- avtomatlaşmanın
- qismən mexanikləşmənin

- eroziyanın
- mexanikləşmənin

339. 563. Maddi-texniki təminatda “əmək vasitələri”nə aid deyildir:

- anbar binaları, nəqliyyat vasitələri
- ✓ xammal və materiallar, yanacaq-enerji resursları
- hesablama texnikası, nəqliyyat vasitələri, yükləmə-boşaltma vasitələri,
- ölçü və çəki cihazları, hesablama texnikası
- yükləmə-boşaltma vasitələri, ölçü və çəki cihazları,

340. 549. Müəssisənin uğurlu innovasiya fəaliyyəti::

- müəssisənin ölkədə və xaricdə tanınmağı
- müəssisənin sənədləşmə işlərinin artması ilə nəticələnir
- əlavə xərclərin artmasına və mənfəətin azalması
- məhsul istehsalının artmasına və satılmayan məhsulun çoxalması
- ✓ müəssisənin rəqabət qabiliyyətinin güclənməsinə və mənfəətinin artması ilə nəticələnir

341. 538. “Müəssisənin əmək resursları” anlayışı:

- sənaye istehsal heyəti və müəssisənin balansında olan istmədəni-məişət, səhiyyə və s. sahələrdə çalışan işçilər kateqoriyasını
- müəssisədən əmək haqqı alan bütün işçi qüvvəsini
- sənaye istehsal və qeyri-sənaye istehsal heyətini
- hesabat ilinin əvvəlinə mövcud olan və il ərzində müəssisəyə gələn işçilərin ümumi sayını xarakterizə edir.
- ✓ onun potensial işçi qüvvəsini xarakterizə edir

342. 527. Sahə müəssisələrində kadrların strukturu necə müəyyən edilir?

- ✓ heyətin orta siyahı sayında müxtəlif kateqoriyalı işçilərin xüsusi çəkisi kimi
- köməkçi fəhlələrin sayının əsas fəhlələrin sayına nisbətində görə
- mühafizə işçilərinin sayının əsas və köməkçi fəhlələrin ümumi sayında xüsusi çəkisinə görə
- heyətin orta siyahı sayının rəhbər və mütəxəssislərin sayına nisbətində görə
- əsas fəhlələrin sayında heyətin orta siyahı sayının xüsusi çəkisinə görə

343. 524. Yüngül sənaye müəssisələri kəlağayı istehsal edir ki, o:

- avtomobilqayırmada istifadə olunurlar
- aviasiyada istifadə olunurlar
- yeyinti sənayesində istifadə olunurlar
- mebel sənayesində istifadə olunurlar
- ✓ baş örtüyü kimi istifadə olunurlar

344. 517. Emal sənayesinin məhsuluna aid edilən xammal və material:

- un
- sement
- iplik
- ✓ bütün cavablar düzgündür
- neft.

345. 498. Yüngül sənaye istehsal əsas fondlarının quruluşu:

- binaların dəyərinin istehsal avadanlıqlarının dəyərində nisbəti
- texnoloji avadanlıqların dəyərinin binaların dəyərində nisbəti
- ✓ ünsürlərdən hər birinin ümumi dəyərdəki xüsusi çəkisi kimi müəyyən edilir
- aktiv hissələrin dəyərlərinin passiv hissə dəyərlərinə nisbəti
- əsas fondların dəyərinin istehsal gücündə xüsusi çəkisi

346. 483. Yüngül sənaye müəssisələrində idarəetmənin funksiyaları nədən ibarətdir?

- planlaşdırma, istehsal, mübadilə, istehlak, xətti, təhlil və tənzimləmə
- ✓ təşkilətmə, planlaşdırma, uçot və nəzarət, təhlil və tənzimləmə
- planlaşdırma, təşkilətmə, koordinasiya, sosial-psixoloji;
- idarəetmədə əmək bölgüsü, təkbəşinəçılıq, korporativ əhval-ruhiyyəsi;
- təşkilətmə, inzibati, iqtisadi, sosial-psixoloji;

347. 575. Aşağıdakılardan hansı məhsulun keyfiyyəti göstəricilərinə aid deyil?

- ✓ məhsulun maya dəyəri
- məhsulun nəql onunma qabiliyyəti
- məhsulun estetik göstəriciləri
- standartlaşdırma və eyniləşdirmə göstəriciləri.
- texnolojilik göstəriciləri

348. 574. Məhsulun rəqabətqabiliyyətini xarakterizə edir:

- ✓ alıcıların müəyyən qrupu üçün məhsul əldə etmək üçün məhsul əldə etməyə hazır olmaları və onların müəyyən tələbatlarının ödənilməsinə təminatlı olmaları məhsulun rəqabətqabiliyyətini xarakterizə edir.
- dövriyyə və tədavül fondları istifadə göstəriciləri
- məhsulun öz təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən, özünəməxsus xassələrin məcmusu
- reallaşdırılmaya çəkilən xərclərin həmi
- məhsulun qiyməti

349. 573. Məhsulun keyfiyyəti dedikdə:

- ✓ məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən özünəməxsus xassələrin məcmusu
- məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və materialtutumunun aşağı salınması imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusu
- məhsulun qiymətini müəyyən etməklə onun istehsalının rentabelliğini qiymətləndirməyə imkan verən göstəricilərin məcmusu
- məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən və yalnız istesalçı üçün əhəmiyyətli olan xassələrin məcmusu başa düşülür.
- məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və istifadə səmərəliliyinin yüksəldilməsi imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusu

350. 572. Tikiş sənayesində hansı məhsullar istehsal olunur?

- ✓ şalvar, köynək, kişi, qadın və uşaq kostyumları, hərbiçilər üçün yataq kisəsi, hərbi qış gödəkçəsi (xəzli), hərbi yay kostyumu, hərbiçilər üçün iş kostyumu, yataq ağ dəstləri, hərbiçilər və sırası vətəndaşlar üçün çadırlar (alaçıqlar), paltolar, gödəkçələr və s.
- xam pambıq, barama, yuyulmamış yun, sap, parça, kəmə, kağız, süni liflər, sintetik liflər, məftil, yüngül sənaye müəssisələrində istifadə olunan alət və tərtibatlar, şüşə-saxsı qablar, palto, köynək, gəbə, gön-dəri, xəz-dəri və s.
- ayriçilik istehsalının son məhsulları, toxuculuq istehsalının son məhsulları, boyama-bəzəmə istehsalının son məhsulları, tökmə istehsalının son məhsulları və s.
- gön-dəri emalı istehsalının son məhsulları, xəz-dəri istehsalının son məhsulları, ayriçilik istehsalının son məhsulları, toxuculuq istehsalının son məhsulları, boyama-bəzəmə istehsalının son məhsulları, tökmə istehsalının son məhsulları və s.
- iplik, sap, parça, ayaqqabı, məftil, yüngül sənaye müəssisələrində istifadə olunan alət və tərtibatlar, şüşə-saxsı qablar, palto, köynək, gəbə, gön-dəri, xəz-dəri və s.

351. 571. Trikotaj sənayesində hansı məhsullar istehsal olunur?

- ✓ corab məmulatları, alt paltar, üst paltar, əlcək məmulatları, baş geyimləri (toxunmuş papaqlar), şərflər, sənaye və tibb təyinatlı məmulatlar və s.
- parça, kəndir, sicim, corab məmulatları, alt paltar, üst paltar, əlcək məmulatları, toxunmuş papaqlar, şərflər, sənaye və tibb təyinatlı məmulatlar, və s.
- xam pambıq, barama, yuyulmamış yun, sap, parça, kəmə, kağız, süni liflər, sintetik liflər, məftil, yüngül sənaye müəssisələrində istifadə olunan alət və tərtibatlar, şüşə-saxsı qablar, palto, köynək, gəbə, gön-dəri, xəz-dəri və s.
- dəri ayaqqabılar, toxunulmuş və rezin ayaqqabılar, tikiş məmulatları, geyim aksesuarları, xəzdən hazırlanmış geyimlər, xəzdən hazırlanmış papaqlar, dəridən hazırlanmış geyimlər, idman paltarları, xüsusi geyimlər, digər məmulatlar
- pambıq sap, yun və kimyavi liflər, corab məmulatları, alt paltar, üst paltar, əlcək məmulatları, baş geyimləri, şərflər, sənaye və tibb təyinatlı məmulatlar və s.

352. 570. Toxuculuq sənayesində hansı məhsullar istehsal olunur?

- ✓ iplik və sap, parça, trikotaj və corab məmulatları, qeyri-parça məmulatları, eşilmiş, burulmuş məmulatlar, digər məmulatlar

- dəri ayaqqabılar, toxunulmuş və rezin ayaqqabılar, tikiş məmulatları, geyim aksesuarları, xəzdən hazırlanmış geyimlər, xəzdən hazırlanmış papaqlar, dəridən hazırlanmış geyimlər, idman paltarları, xüsusi geyimlər, digər məmulatlar
- tikiş məmulatları, geyim aksesuarları, xəzdən hazırlanmış geyimlər, xəzdən hazırlanmış papaqlar, dəridən hazırlanmış geyimlər, idman paltarları, xüsusi geyimlər, digər məmulatlar, dəridən hazırlanmış geyimlər, idman paltarları, xüsusi geyimlər, digər məmulatlar
- tikiş məmulatları, geyim aksesuarları, xəzdən hazırlanmış geyimlər, xəzdən hazırlanmış papaqlar, dəridən hazırlanmış geyimlər, məftil, kəndir, idman paltarları, xüsusi geyimlər, digər məmulatlar, dəridən hazırlanmış geyimlər, idman paltarları, xüsusi geyimlər, digər məmulatlar
- tikiş məmulatları, geyim aksesuarları, xəzdən hazırlanmış geyimlər, xəzdən hazırlanmış papaqlar, dəridən hazırlanmış geyimlər, idman paltarları, xüsusi geyimlər, digər məmulatlar

353. 569.Yüngül sənayedə hansı məhsullar istehsal olunur?

- ✓ iplik, sap, parça, ayaqqabı, papaq, corab, şüşə-saxsı qablar, palto, köynək, gəbə, gön-dəri, xəz-dəri və s.
- xam pambıq, barama, yuyulmamış yun, sap, parça, kəmə, kağız, süni liflər, sintetik liflər, məftil, yüngül sənaye müəssisələrində istifadə olunan alət və tərtibatlar, şüşə-saxsı qablar, palto, köynək, gəbə, gön-dəri, xəz-dəri və s
- ayriçilik istehsalının son məhsulları, toxuculuq istehsalının son məhsulları, boyama-bəzəmə istehsalının son məhsulları, tökmə istehsalının son məhsulları və s.
- gön-dəri emalı istehsalının son məhsulları, xəz-dəri istehsalının son məhsulları, ayriçilik istehsalının son məhsulları, toxuculuq istehsalının son məhsulları, boyama-bəzəmə istehsalının son məhsulları, tökmə istehsalının son məhsulları və s.
- iplik, sap, parça, ayaqqabı, məftil, yüngül sənaye müəssisələrində istifadə olunan alət və tərtibatlar, şüşə-saxsı qablar, palto, köynək, gəbə, gön-dəri, xəz-dəri və s.

354. 568.Sənayedə marketinq fəaliyyətinin rolu əsasən nədən ibarətdir?

- ✓ müəssisə fəaliyyəti ilə bazarın əlaqələndirilməsi; bazarı öyrənməklə müəssisəyə “nə? nə qədər? kim üçün? hansı keyfiyyətdə? hansı qiymətə?” suallarını cavablandırmasından
- мцяссисялярдя ямтяялярин габлашдырылмасы вя дашынмасынын тяшкили, istehsal olunan məhsullar üçün yeni bazarların axtarılması, məhsullara qiymətlərin təyin edilməsindən
- müəssisə fəaliyyəti ilə bazarın əlaqələndirilməsi, maddi-texniki təchizat işlərinin həyata keçirilməsi, istehsal prosesinə nəzarət, mənfəətin bilgüsünün həyata keçirilməsindən
- sahə müəssisələri arasında əlaqələndirici rolunda çıxış etməsindən ibarətdir.
- istehsal olunan məhsulların keyfiyyətinə nəzarət etmək və reklam işini həyata keçirməkdən

355. 567. Yüngül sənayedə tətbiq olunan marketinq metodları:

- ✓ xarici mühitin təhlili, istehlakçıların təhlili, bazarda məhsulun hərəkətinin və satışının planlaşdırılması, qiymət siyasətinin işlənilməsi, hazırlanması, marketinq fəaliyyətinin bir sistem kimi idarə edilməsi və s.
- istehsal sahələrinin maddi-texniki resurslarla tam və dəst halında təmin edilməsinin təhlili
- sifarişlər zənbilinin formalaşdırılmasına nəzarət və maddi-texniki təminat işinin təşkili
- bazarda məhsulun hərəkətinin və satışının planlaşdırılması, qiymət siyasətinin işlənilməsi, hazırlanması və məhsullara qiymətlərin təyin edilməsi və mənfəətin bölüşdürülməsi
- mövcud və həm də gələcək dövr üçün istehsalı planlaşdırılmış məhsulların bazarının və satış imkanlarının öyrənilməsi, istehsalın təşkili və həyata keçirilməsinə nəzarət

356. 566. Marketinq fəaliyyətinin əhatəsinə aid deyildir:

- ✓ kadr axıcılığının səbələrinin müəyyən edilməsi və onun qarşısının alınması üzrə müvafiq tədbirlərin hazırlanması
- müəssisənin istehsal həcminin bazarın mövcud potensial tələblərinə uyğunladırabilmə imkanlarının aradılması
- müəssisənin istehsal etdiyi məhsula tələbatın formalaşdırılmasının fəal təsir göstərilməsi
- müəssisədə məhsulların reallaşdırılması şəraitinə, tələbatın dəyişməsinə və s. bi kimi məsələlərə çevik münasibətlərin göstərilməsinə nəzarət edilməsi
- bazarda məhsullara olan potensial tələbatın və ehtiyacların həcmnin, onun dinamikasının, şəraitinin, hadisələrin real gedişinin və onun inkişaf perspektivlərinin dəqiq nəzər alınması

357. 564. Sahə müəssisələrində avadanlığa ehtiyac hansı hallarda yaranır?

- ✓ avadanlıqlar fiziki və mənəvi cəhətdən köhnəldikdə, müəssisənin buraxdığı məhsulun dəstləşdirilməsi zəruriliyi yarandıqda və müəssisənin istehsal gücünü artırmaq zərurəti yarandıqda
- fondveriminin və əmək məhsuldarlığının yüksək olduğu hallarda, məhsulun keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması zərurəti yarandıqda
- müəssisənin maddi-texniki bazası zəiflədikdə, müəssisədə kadr axıcılığı səviyyəsi yüksək olduqda
- sifarişlər zənbilinin formalaşmadığı hallarda, müəssisənin istehsal gücünü artırmaq zərurəti yarandıqda
- müəssisənin buraxdığı məhsulun dəstləşdirilməsi zəruriliyi yarandıqda və müəssisənin istehsal gücünü artırmaq zərurəti yarandıqda və fondveriminin yüksək olduğu hallarda

358. 568. Material tələbat tipik nümayəndəyə görə necə hesablanır?

- √ eyni təyinatlı, lakin ölçülərinə və ya çəkirlərinə görə az fərqlənən məhsulların geniş müxtəlifliyi və istehsal proqramının hər bir məhsul üçün ayrılıqda deyil, birlikdə verildiyi hallarda həmin qrup məhsullardan bir ədədinin məsrəf norması bütün məhsullara şamil edilərək ümumi istehsal proqramına vurulur
- hissələr üzrə istehsal proqramı ilə hissə növünün hər vahidi üzrə material məsrəfi norması və istehsalı konkret materialla əlaqədar olan hissə növlərinin sayının hasili kimi
- məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmulatın istehsal proqramı, oxşar məmulatın material məsrəfi norması və yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən əmsalın hasili kimi
- məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmulatın istehsal proqramı, oxşar məmulatın material məsrəfi normasına vurulur.
- məmulat vahidinə material məsrəfi norması istehsalı nəzərdə tutulan məmulatların sayına vurulur

359. 567. Materiala tələbat oxşarlığa görə necə hesablanır?

- √ məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmulatın istehsal proqramı, oxşar məmulatın material məsrəfi norması və yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən əmsalın hasili kimi
- hissələr üzrə istehsal proqramı ilə hissə növünün hər vahidi üzrə material məsrəfi norması və istehsalı konkret materialla əlaqədar olan hissə növlərinin sayının hasili kimi
- eyni təyinatlı, lakin ölçülərinə və ya çəkirlərinə görə az fərqlənən məhsulların geniş müxtəlifliyi və istehsal proqramının hər bir məhsul üçün ayrılıqda deyil, birlikdə verildiyi hallarda həmin qrup məhsullardan bir ədədinin məsrəf norması bütün məhsullara şamil edilərək ümumi istehsal proqramına vurulur
- məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmulatın istehsal proqramı, oxşar məmulatın material məsrəfi normasına vurulması yolu ilə.
- məmulat vahidinə material məsrəfi norması istehsalı nəzərdə tutulan məmulatların sayına vurulur

360. 566. Materiala tələbat hissə üzrə necə hesablanır?

- √ hissələr üzrə istehsal proqramı ilə hissə növünün hər vahidi üzrə material məsrəfi norması və istehsalı konkret materialla əlaqədar olan hissə növlərinin sayının hasili kimi
- məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmulatın istehsal proqramı, oxşar məmulatın material məsrəfi norması və yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən əmsalın hasili kimi
- eyni təyinatlı, lakin ölçülərinə və ya çəkirlərinə görə az fərqlənən məhsulların geniş müxtəlifliyi və istehsal proqramının hər bir məhsul üçün ayrılıqda deyil, birlikdə verildiyi hallarda həmin qrup məhsullardan bir ədədinin məsrəf norması bütün məhsullara şamil edilərək ümumi istehsal proqramına vurulur
- məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmulatın istehsal proqramı, oxşar məmulatın material məsrəfi normasına vurulması yolu ilə.
- məmulat vahidinə material məsrəfi norması istehsalı nəzərdə tutulan məmulatların sayına vurulur

361. 565. Materiala tələbatın məmulat üzrə necə hesablanır?

- hissələr üzrə istehsal proqramı ilə hissə növünün hər vahidi üzrə material məsrəfi norması və istehsalı konkret materialla əlaqədar olan hissə növlərinin sayının hasili kimi
- √ məmulat vahidinə material məsrəfi norması istehsalı nəzərdə tutulan məmulatların sayına vurulur
- məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmulatın istehsal proqramı, oxşar məmulatın material məsrəfi normasına vurulması yolu ilə.
- eyni təyinatlı, lakin ölçülərinə və ya çəkirlərinə görə az fərqlənən məhsulların geniş müxtəlifliyi və istehsal proqramının hər bir məhsul üçün ayrılıqda deyil, birlikdə verildiyi hallarda həmin qrup məhsullardan bir ədədinin məsrəf norması bütün məhsullara şamil edilərək ümumi istehsal proqramına vurulur
- məsrəf norması hələlik məlum olmayan məmulatın istehsal proqramı, oxşar məmulatın material məsrəfi norması və yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən əmsalın hasili kimi

362. 550. Qeyd edilənlərdən hansı innovasiyanın əlamətidir?

- heç vaxt köhnəlməmə imkanı
- əsas fondların dəyərini artırması imkanı
- √ kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı
- istehsal prosesində bir dəfə iştirak edir
- yalnız yeni məhsul növləri formasında olması

363. 548. İnvestisiyanın subyektlərinə aid deyildir:

- √ qiymətli kağızlar, əmlak hüququ və intellektual mülkiyyət hüquqları
- investorlar və investisiya fəaliyyətindən istifadə edənlər
- əmtəələr, avadanlıq və layihə məhsullarını təqdim edənlər
- işlərin icraçıları
- investisiya fəaliyyətindən istifadə edənlər

364. 547. İnvestisiyanın subyektlərinə aiddir:

- √ investorlar və investisiya fəaliyyətindən istifadə edənlər
- elmi-texniki məhsullar, mülkiyyətin digər obyektləri
- məqsədli pul yardımları
- bütün sahələrdə yeni yaradılan və təkmilləşdirilən əsas fondlar, dövrü vəsaitləri
- qiymətli kağızlar, əmlak hüququ və intellektual mülkiyyət hüquqları

365. 546. Investisiyanın obyektlərinə aid deyildir:

- məqsədli pul yardımları
- elmi-texniki məhsullar, mülkiyyətin digər obyektləri
- √ investorlar və investisiya fəaliyyətindən istifadə edənlər
- qiymətli kağızlar, əmlak hüququ və intellektual mülkiyyət hüquqları
- bütün sahələrdə yeni yaradılan və təkmilləşdirilən əsas fondlar, dövrü vəsaitləri

366. 545. Əsaslı vəsait qoyuluşunun səmərəlilik göstəriciləri:

- investisiya edilmiş vəsaitdən istifadə əmsalı, kapital qoyuluşun üzrə mənfəət norması
- xalis cari dəyər, daxili rentabellik norması,
- bazarın potensial həcmi, əsaslı vəsait qoyuluşundan sonra istehsal və satışın həcmnin dinamikası
- investisiya qoyuluşlarının həcmi, investisiya qoyuluşunun geri qaytarılma müddəti
- √ investisiya qoyuluşunun geri qaytarılma müddəti, xalis cari dəyər.

367. 544. Birbaşa investisiya:

- sənaye istehsal heyətinin əmək haqlarının artırılmasına və iş şəraitinin yaxşılaşdırılmasına yönəldili
- müəssisənin özəlləşdirilməsinə imkan verir, imtiyazlı səhmlərin alınmasına yönəldilir.
- √ müəssisənin fəaliyyəti-nə və idarə edil-mə-sinə birbaşa təsir etmək im-kə-ni verir
- veksellərin və mənzil fondlarının alınmasına yönəldilir
- müəssisənin fəaliyyəti-nə və idarə edil-mə-sinə birbaşa təsir etmək im-kə-ni vermir;

368. 543. Sahə müəssisələrinin istehsal-satış fəaliyyəti ilə əlaqədar plan:

- √ məqsədi, məzmunu, həcmi, metod-la-rı, ardıcılığ, icra olunma vaxtı göstərilməklə müəyyən bir dövr üçün yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulan iş və tapşırıqların məcmusunu özündə əks etdirən sənəddir
- uzunmüddətli dövr üçün iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqinin əsas problemlərinin həlli yollarının, elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyə-lə-rin məcmusudur
- plan yunan sözü olub məzmununa görə rəvan bərabər deməkdir
- müəssisənin inkişafı üçün zəruri olan sənədlərin məcmusudur
- dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsərrüfat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzi-fə-lərin, icra sənədlərinin məcmusudur

369. 542. Əsaslı vəsait qoyuluşunun xərclənmə istiqamətləri:

- √ tikinti-quraşdırma avadanlıqlarının, alət və inventarların alınması, geoloji kəşfiyyat, torpaq sahələrinin alınması, kadrların hazırlanması və yenidən hazırlanması, idarə heyətinin saxlanması xərcləri
- maddi-istehsal sahələrinə, o cümlədən sənaye, kənd təsərrüfatı, tikinti, nəqliyyat, rabitə və ticarət xərcləri;
- müəssisələrin genişləndirilməsi, yenidənqurulması, texnika ilə silahlanması, təhcizat və satış
- texnoloji təkmilləşdirmələr və yeni məhsul istehsalı xərcləri, məhsul satışı
- istehsal sahələrinin genişləndirilməsi, təkrar istehsal, texnoloji, cari və s.

370. 541. İstehsala investisiya qoyuluşu nəzərdə tutur:

- xammal və materialların alınması, işləyənlərin əmək haqqını
- əsas fondların cari təmiri xərclərini nəzərdə tutur.
- məhsulun istehsalına və reallaşdırmasına çəkilən cari xərclərini
- √ avadanlıqların alınması və quraşdırılması xərclərini
- xammal və materialların alınması xərclərini, əsas fondların cari təmiri xərclərini

371. 539. Sənayedə əmək predmetləri kimi istifadə olunan maddi resursların hamısı şərti olaraq bölünür:

- əsas və ikinci dərəcəli
- ikinci dərəcəli və köməkçi
- köməkçi
- ikinci dərəcəli
- ✓ xammal və yanacaq-enerji resurslarına

372. 537.Sənaye-istehsal heyəti:

- ✓ sənayedə çalışan kadrların məcmusundan ibarətdir
- bilavasitə hazır xammalın emalı prosesində iştirak edən fəhlələrdən
- sənaye müəssisələrini idarə edən mütəxəssislərdən
- ixtisaslı, azixtisaslı, ixtisaslı və yüksək ixtisaslı fəhlələrdən
- istehsal prosesinin normal gedişatını təmin edən işçilərdən və mühəndis-texniki işçilərdən

373. 536. Əməyin ödənişinin işəməz formasına aid deyil:

- ✓ intensiv işəməz
- birbaşa işəməz və dolay işəməz
- mükafatlı və dolay işəməz.
- mütərəqqi işəməz
- dolay işəməz və mükafatlı işəməz

374. 535. Müəssisədə kadrların idarə edilməsi:

- bütün vəzifələr üzrə namizədlərin hazırlanması və onlar üçün konkret əmək haqqı ödənişi səviyyəsinin müəyyən edilməsi
- əməyin düzgün təşkili və kadr axıcılığının qarşısının inzibati yolla qarşısının alınması və s. bu kimi məsələləri özündə birləşdirir
- ✓ işə qəbul, fəhlələrə hamilik, ixtisas səviyyəsinin yüksəldilməsi və kadrların yenidən hazırlanması, heyətin davranışına nəzarətin təşkili
- işə qəbul, fəhlələrə işlə təmin edilməsi, kadrların yenidən hazırlanması, inzibati cəza, heyətin davranışına nəzarətin təşkili
- sahə müəssisələrində müqavilə əsasında çalışan işçilərin öhdəliklərinin icrasına nəzarətin təşkili

375. 534. Yüngül sənayedə əməyin ödənilməsinin tarif sisteminə daxildir:

- ✓ tarif cədvəli, tarif dərəcəsi, tarif ixtisas məlumat (sorgu) kitabı
- işçilərin mükafatlandırılması sistemi, əmək haqqı təlimatı, əmək məcəlləsi.
- əməyin ödənilməsi qaydası və əmək şəratinə qoyulan tələblər, əmək haqqının minimum səviyyəsi
- iş yerlərinin təşkilinə qoyulan tələblər, işçilərin ixtisasına qoyulan tələblər, işçinin əmək haqqı
- tarif ixtisas məlumat (sorgu) kitabı, əmək haqqı təlimatı, əmək məcəlləsi

376. 533.Yüngül sənayedə əməyin ödənilməsinin işəməz forması tətbiq edilir:

- ✓ istehsal olunan məhsula fəhlənin fəal təsir edə bilmə imkanı və əməyin normalaşdırılmasının mümkün olduğu
- əməliyyatların ardıcılıqla yerinə yetirilməsi və əmək məsuldarlığının yüksək olduğu hallarda.
- materiallardan israfçılıqla istifadə olunması, əməliyyatların ardıcılıqla yerinə yetirilməsi
- avadanlıqlara xidmətin təşkilinin birqada üsulunun tətbiqi
- texnoloji qaydaların pozulması, texnoloji əməliyyatların ardıcılıqla yerinə yetirilməsi

377. 532. Yüngül sənayedə əməyin ödənilməsinin işəməz forması hansı hallarda tətbiq edilir?

- materiallardan israfçılıqla istifadə olunması
- əməliyyatların ardıcılıqla yerinə yetirilməsi
- ✓ işin nəticələri işçidən asılı olduğu və işin normalaşdırılması mümkün olduğu hallarda
- texnoloji qaydaların pozulması
- avadanlıqlara xidmətin təşkilinin birqada üsulunun tətbiqi

378. 531. Yüngül sənayedə əməyin vaxtamuzd ödənişi formasında əmək:

- hazırlanmış məmulatın sayına görə ödənilir.
- göstərilən xidmətin həcminə görə ödənilir.
- ✓ faktiki iş vaxtına görə ödənilir.
- təqvim vaxtına görə ödənilir.

- materialtutumuna görə ödənilir.

379. 530. Əmək haqqının səviyyəsinə təsir göstərən amillər:

- dövlətin az təminatlı ailələr üçün ayırdığı social yardımlar
- müəssisənin yaşayış yerinə yaxınlığı
- ✓ əmək bazarının konyukturası
- əlavə dəyər vergisinin yüksək olması, gəlir vergisinin isə aşağı olması.
- işçinin ailəsinin ümumi gəlirləri

380. 529. Əmək haqqı dedikdə:

- ✓ işçiyə onun sərf etdiyi əməyin kəmiyyəti və keyfiyyətinə müqabilində ictimai məhsuldan ayrılan və pul ifadəsində veilən hissədir
- müəssisəyə işçi kimi qəbul edildiyi gündən işin nəticəsindən asılı olmayaraq ona ayrılan maddi köməkdir.
- işəgötürənin işçi ilə bağladığı müqaviləyə görə onun işdən çıxdığı halda ödədiyi vəsait
- müəssisədə işçilərə yaxşı işlədiklərinə görə ödənilən mükafatlar
- işçinin ixtisas dərəcəsi əsasında ödənilən vəsait

381. 528. Əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi amilləri:

- ✓ maddi-texniki, sosial, iqtisadi və təşkilati
- maddi-texniki, ekstensiv, dəyişən, qarışıq
- istehsal heyətinin iş vaxtının uzadılması və keyfiyyət göstəricilərinin yaxşılaşdırılması.
- fondtutumunun artırılması və materialtutumunu azaldılması
- analitik, sosial, eksperimental, qarışıq;

382. 523. Azərbaycan Respublikasında yüngül sənaye üçün lazım olan xammal növləri:

- ✓ pambıq, yun, barama, gön-dəri, xəz-dəri və kimyəvi liflər
- maşın və avadanlıqlar, dəzgahlar.
- barama, gön-dəri və kimyəvi liflər
- xəz-dəri, iri və kiçik buynuzlu mal-qara, maşın və avadanlıqlar
- tut ağacları, barama, gön-dəri, kimyəvi liflər və ötürücü qurğular

383. 522. Ehtiyat norması-bu:

- ✓ sənaye müəssisəsinin fasiləsiz, ahəngdar işinin təmin edilməsi üçün zəruri olan minimum ehtiyat həcmidir, günlə
- məhsulun maya dəyərini təşkil edən element və maddələrin nisbətidir.
- məhsulun istehsalı və satışına sərf edilən xərclərin məcmusu
- növbəti təchizat arasındakı intervaldır
- iki maddi təchizat arasındakı intervalda istehsalın gündəlik tələbatını ödəyən həcmidir, gündəlik satışı təmin edən istehsal normasıdır

384. 520. Yüngül sənayedə istifadə olunan enerji resurslarının məcmusu:

- ✓ real yanacaq-enerji resursları
- potensial yanacaq-enerji resursları.
- neft-qaz enerji resursları
- mazut və digər istilik enerji resursları
- nominal yanacaq-enerji resursları

385. 516. Hasilat sənayesinin xammalına aid edilmir:

- ✓ iplik
- kömür
- neft
- çınqıl
- filiz

386. 515. Hasilat sənayesinin xammalına əsasən aid edirlər:

- pambıq və ipək
- √ neft
- sement
- əlvan metal
- iplik

387. 513. Normalaşdırılan dövriyyə vəsaitlərinə hansı aiddir:

- √ istehsal dövriyyə fondları və anbardakı hazır məhsul
- bütün istehsal dövriyyə fondları
- müəssisənin bütün dövriyyə vəsaitləri
- hesablamalardakı vəsaitlər, pul vəsaitləri, yola salınmış, lakin haqqı ödənilməmiş məhsullar
- bütün istehsal ehtiyatları

388. 512. Müəssisədə istehsal ehtiyatlarının tam tərkibi:

- √ cari, hazırlıq, sığorta, mövsümi
- cari, sığorta, nəqliyyat və hazırlıq
- sığorta, mövsümi, nəqliyyat və hazırlıq
- düzgün cavab yoxdur
- cari, nəqliyyat və hazırlıq

389. 511. Sənaye sahələrinin xammal bazasının genişlənməsi sıx əlaqəlidir:

- √ kənd təsərrüfatının, hasilat, yüngül, kimya və sənayenin digər sahələrinin inkişafı ilə
- yüngül sənayenin istehsal infrastrukturunun inkişafı ilə
- əhalinin tələbatının artması ilə
- dövlətin apardığı sərt siyasət ilə.
- yüngül sənayenin fəaliyyət sahəsinin genişlənməsi ilə

390. 510. Dövriyyə vəsaitlərindən səmərəli istifadə göstəricilərinə aiddir:

- √ dövretmə əmsalı, dövriyyə vəsaitlərinin yüklənmə əmsalı, bir dövriyyənin uzunluğu.
- istehsalın rentabelliği, dövriyyə vəsaitlərinin rentabelliği, materiallardan istifadə əmsalı, materialverimi
- dövriyyə vəsaitlərinin rentabelliği, dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə sürəti, dövriyyə vəsaitlərinin dövriyyə uzunluğu
- dövretmələrin sayı, materialtutumu,
- materialtutumu, dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə sürəti, istehsalın rentabelliği

391. 508. Məhsulun materialtutumu:

- √ məhsul vahidinə sərf olunan material resurslarını xarakterizə edir.
- maşın və aqreqatların xalis çəkisi
- məmulatın hazırlanması üçün sərf edilən materialların ümumi çəkisi
- məhsul istehsalına sərf olunan material norması
- istehsalın texniki səviyyəsi

392. 507. "Müəssisənin dövriyyə fondları" dedikdə:

- √ əmək prosesinə daxil olmaqla hər bir istehsal tsiklində tamamilə istehlak olunaraq, həmin tsikldə öz dəyərini bütünlüklə yaradılan məhsulun üzərinə köçürən və natural formasını dəyişən istehsal vasitələrinin bir hissəsi
- istehsal prosesində dəfələrlə iştirak edərək öz dəyərini hissə-hissə yaradılan məhsulun üzərinə keçirən istehsal vasitələri
- tsiklində dəfələrlə iştirak edərək öz dəyərini hissə-hissə yaradılan məhsulun üzərinə keçirən əmək alətləri
- məhsul istehsalı üçün lazım olan əmək predmetləri və istehsal vasitələrinin məcmusu başa düşülür.
- əsas və köməkçi materiallar, öz istehsalı olan yarımfabrikatlar, alınmış yarımfabrikatlar, komplektləşdirici məmulatlar

393. 506. Dövriyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalı:

- √ müəssisənin topdansaş qiymətlərlə satılmış məhsulun ümumi dəyərinin dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalığına nisbəti kimi
- faktiki realizə edilmiş məhsulun həcmninə pılınlaşdırılmış dövrdə kalendar günlərin sayına nisbəti kimi
- dövriyyə vəsaitlərinin orta illik həcmninə, dəyər ifadəsilə əsas fondların orta illik dəyərinə nisbəti kimi

- istehsalda istifadə olunan dövriyyə fondlarının orta illik həcmninin tədavül fondların orta illik həcminə nisbəti kimi hesablanır.
- dövriyyə vəsaitlərinin orta illik qalığının müəssisənin topdansatış qiymətlərlə satılmış məhsulun ümumi dəyərinə nisbəti kimi

394. 503. Fondveriminin artırılması amillərinə aid deyil:

- √ müəssisədə fondsilahlılığının səviyyəsinin artırılması
- vaxt və istehsal gücündən istifadənin yaxşılaşdırılması
- yeni tətbiq edilmiş güclərin mənimsənilməsinin sürətləndirilməsi
- əl əməyinin maşınlı əməklə əvəz edilməsi
- avadanlığın işinin növbəlilik əmsalının artırılması

395. 502. Əsas fondların ləğvolunma dəyəri:

- √ köhnəlmiş və istismardan çıxarılmış istehsal əsas fondların reailizə dəyərini nəzərdə tutur.
- istehsal prosesi zamanı hələ məhsul üzərinə keçirilmədiyi dəyərin həcmi
- köhnəlmiş və istismardan çıxarılmış istehsal əsas fondlarının əsaslı təmiri ilə əlaqədar xərclər
- yeni istehsal şəraitində əsas fondların təkrar istehsal dəyəri
- onların istehsalı, əldə edilməsi, daşınması, quraşdırılması ilə əlaqədar xərclərin məcmusu

396. 497. Yüngül sənayenin istehsal əsas fondları:

- √ istehsal proseslərində dəfələrlə təkrar iştirak edərək, həmin proseslərdə öz dəyərini hazırlanan məhsul üzərinə hissə-hissə köçürən və natural formasını dəyişməyən pul formasında ifadə olunan istehsal vasitələridir
- dəyəri 500 AZN-dən aşağı, istismar müdəti bir ildən az olan istehsal-texniki təyinatlı alətlər və tərtibatların məcmusundan ibarətdir.
- müəssisələrin anbarlarında olan hazır məhsullar, yola salınmış lakin haqqı ödənilməmiş əmtəələr, özünün istehsalı olan yarımfabrikatların məcmusundan ibarətdir.
- müəssisənin anbarında olan xammal və kənardan alınan yarımfabrikatların məcmusundan ibarətdir.
- istehsal prosesində iştirak edərək istehsalın hər mərhələsində öz dəyərini bütövlükdə hazır məhsul üzərinə köçürən istehsal vasitələridir

397. 496. Yüngül sənayenin istehsal fondları:

- √ əsas və dövriyyə fondlarının cəmindən
- tədavül və əsas fondların cəmindən
- əmək predmetləri və əmək resurslarının cəmindən
- əsas istehsal və qeyri əsas istehsal fondlarının cəmindən ibarətdir.
- dövriyyə və tədavül fondlarının cəmindən

398. 495. Yüngül sənayedə əsas fondların quruluşu:

- √ ayrı-ayrı elementlərin faizlə ifadədə əsas fondların ümumi dəyərinə nisbəti
- əsas fondların tərkibində passiv əsas fondların xüsusi çəkisi
- dəyəri 500 AZN-dən yuxarı, istismar müdəti bir ildən çox olan istehsal-texniki təyinatlı alətlər və tərtibatların məcmusu
- əsas istehsal vəsaitlərinin dəyəri
- əsas fondların tərkibində aktiv əsas fondların xüsusi çəkisi

399. 494. İri müəssisələrin xüsusi çəkisi necə müəyyən edilir?

- kooperasiyalaşmış təchizatın həcmnin ixtisaslaşdırılmış avadanlığın xüsusi çəkisinə nisbəti kimi müəyyən edilir.
- istehsalın ümumi həcmnin iri müəssisələrin istehsal həcminə nisbəti kimi
- ixtisaslaşmış müəssisələrin xüsusi çəkisinin iri müəssisələrin istehsal həcminə nisbəti kimi
- ixtisaslaşmış müəssisələrin xüsusi çəkisinin yüngül sənayedə istehsal olunan məhsul növlərinin sayına nisbəti kimi
- √ iri müəssisələrin istehsal həcmnin istehsalın ümumi həcminə nisbəti kimi

400. 493. Sənaye qeyri neft sahələrində müəssisənin optimal ölçüsü:

- √ istehsalın daha az məcmu məsrəflərlə əldə edilməsini təmin edən ölçü
- daha çox məcmu məsrəflərə müşayət olunan ölçü
- müəssisənin daha az məcmu məsrəflərini və zəif gəlirliliyini təmin edən ölçü
- fondsilahlılıq və fondveriminin daha aşağı səviyyəsi əldə olunan ölçü.
- istehsalın ziyaansız həyata keçirilməsini təmin edən ölçü

401. 492. Kombinləşmə hansı sahələrdə daha geniş inkişaf etdirilmişdir?

- √ yüngül sənaye, metallurjiya, kimya, ağac emalı
- maşınqayırmada
- elektroenergetikada
- neftəmalı sənayesidə
- hərbi sənayədə

402. 491. Kooperasiyalaşmanın səviyyəsi xarakterizə edir:

- √ ümumi məhsulun həcmində kooperasiya yolu ilə kənardan alınan yarımfabrikatların və dəstləşdirici məmulatların xüsusi çəkisi
- məhsulun əmətutumluluğu
- ümumi məhsulun həcmində kooperasiya yolu ilə kənara göndərilən yarımfabrikatların və dəstləşdirici məmulatların xüsusi çəkisi
- baş müəssisə ilə kooperasiya edilmiş müəssisələrin sayı
- sahənin müəssisələrinin məhsullarının çeşidində qrupların sayı, növü, markası və texnoloji eynicinsliyi

403. 490. Kooperativləşdirmənin formalarına aid deyildir:

- √ dəzgah üzrə kooperativləşdirmə
- texnoloji mərhələlər üzrə kooperativləşdirmə
- sahədaxili kooperativləşdirmə
- hissələr üzrə kooperativləşdirmə
- aqreqat üzrə kooperativləşdirmə

404. 488. İxtisaslaşma səviyyəsini xarakterizə edən göstəricilər:

- √ sahənin və müəssisənin ümumi məhsul buraxılışında əsas (profil) məhsulun xüsusi çəkisi
- ümumi məhsul buraxılışında kiçik müəssisələrin məhsullarının payı
- müəssisənin orta enerji gücü
- müəyyən məhsul növünün hazırlanması ilə məşğul olan müəssisə və sexlərin sayı
- bir müəssisənin orta ölçüsü

405. 486. Sahəvi ixtisaslaşmanı xarakterizə edən göstəricilərdən biri:

- √ sahə ixtisaslaşma əmsalı
- istifadə olunan xammalın növü və sayı
- istehsal olunan məhsul vahidininə kapital qoyuluşunun azaldılması
- optimallıq əmsalı
- sahə müəssisələrinin istehsal etdikləri məhsulların çeşidi

406. 484. Sahəvi təmərküzləşdirməni xarakterizə edir:

- √ ayrı-ayrı müəssisələr tərəfindən buraxılan məhsulların sahənin ümumi məhsul istehsalında miqdarı və xüsusi çəkisi
- sahə müəssisələrində istifadə olunan maşın və avadanlıqlar
- müəssisələrin ölçüsü və istehsal gücü
- sahə müəssisələrinin təmərküzləşmə səviyyəsi
- sahədə buraxılan məhsulların ümumi həcmi və çeşidi

407. 482. Yüngül sənayedə idarəetmənin hansı metodlarından istifadə olunur?

- √ inzibati, iqtisadi, sosial-psixoloji
- inzibati, psixoloji, təşkilati, iqtisadi
- iqtisadi, təşkilati, sosial-psixoloji
- iqtisadi; texnoloji, operativ və operativ
- inzibati, təşkilati, iqtisadi, sosial-psixoloji, maddi-texniki, təşkilati, iqtisadi

408. 480. Yüngül sənayenin istehsal proqramının göstəricilər siseminə aiddir:

- √ ümumi gəlir, əmtəlik məhsulun həcmi, realizə edilmiş məhsul, işçilərin sayı, əmək haqqı fondu, rentabellik və s.

- rəqiblərin orta illik mal dövriyyəsi, əmək haqqı fondu, sənaye-istehsal heyətinin tərkibi və sayı və s.
- sahənin istehsal gücü, istehsal gücünün artırılması imkanları, sahə məhsullarına sifarişlərin həcmi və s.
- əmtəəlik məhsulun həcmi, ümumi gəlir, əmək haqqı fondu, sənaye-istehsal heyətinin tərkibi və sayı və s.
- bazar payı, rəqib sahə və müəssisələrin istehsal gücü

409. 479. Yüngül sənaye müəssisələrində idarəetmə funksiyaları hansılardır?

- √ planlaşdırma, proqnozlaşdırma, təşkilətmə, təhlil, tənzimləmə, uçot, nəzarət
- uçot, nəzarət və maliyyələşdirmə
- təşkilətmə, istehsal, maddi-tyexniki təchizat və satış
- uçot, nəzarət, maliyyələşdirmə və tənzimləmə
- planlaşdırma, proqnozlaşdırma və istehsalın təşkili

410. 478. Yüngül sənayedə idarəetmə:

- √ müəssisənin öz məqsədinə çatması üçün insan və digər resurslara nəzarət etmək və səmərəliliyin artması üçün planlaşdırma, təşkilətmə, nəzarətmə kimi funksiyaları özündə birləşdirir
- buraxılan məhsulu həcmi artırılması, əmək məhsuldarlığını yüksəlməsi, məhsulun mayadəyərinin aşağı salınması, istehsalın rentabelliyyənin təmin olunması üzrə tədbirlər sistemidir
- müəssisənin öz məqsədinə çatması üçün işçi qüvvələrin istismarı əsasında məqsədyönlü tədbirlərin həyata keçirilməsi
- hər bir bölmənin rəhbərləri tərəfindən ayrı-ayrılıqda qərarların qəbul edilməsi və icrası üçün müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə səciyyələnir
- istehlakçıların arzularını təmin edəcək məhsullar istehsal etmək və xidmətlər göstəməkdir

411. 477. Sənayenin inkişaf etdirilməsi işində:

- √ sənayenin elmi-texniki tərəqqini təmin edən sahələrinin və cəmiyyət üzvlərinin sosial rifahının yüksəldilməsində rol oynayan sahələrin
- dövlətin beynəlxalq iqtisadi siyasətini
- idxal və ixracat arasındakı nisbəti
- texnoloji prosesin xüsusiyyətləri diqqət mərkəzində saxlamaq zəruridir
- kəmiyyət göstəricilərinin keyfiyyət göstəricilərinə üstün tutulması

412. 656. Əyricilik müəssisələrində istifadə olunan liflərin mənşəyinə görə növləri:

- ilkin, süni, qazma
- bitki və estetik mənşəli
- mineral, süni, ilkin
- təbii, kosmik və süni
- √ təbii, sintetik və süni

413. 654. Kənd təsərrüfatı sahəsində becərilən məhsulların (xammalın) əsas xüsusiyyəti:

- bərpa oluna bilməməsi
- aşağı dəyərə malik olması
- onun daşınaqlı olmaması
- bir komponentli olması
- √ sahə məhsullarını istehsalının istehsalın mövsümi xarakterə malik olması

414. 653. Yeyinti sənaye müəssisələrinin fəaliyyətində ən mühüm iqtisadi amillərdən biri:

- əməyin təşkili və idarəetmə
- √ xammal resursları
- əmək ehtiyatları
- elmi – texniki tərəqqi
- mülkiyyət forması

415. 651. Nişasta – patoka sənayesinin xammal bazasını hansı məhsul növü təşkil edir?

- taxıl məhsulları
- meyvə və giləmeyvə

- günəbaxan
- şəkər çuğunduru
- ✓ kartof

416. 650. Yeyinti sənayeni xammalla təmin edən əsas sahə:

- mineral
- sənaye
- süni
- ✓ kənd təsərrüfatı
- ikinci emal

417. 639. Ət və süd sənayesinin yerləşdirilməsi xüsusiyyətinə nə təsir göstərir?

- su ehtiyatlarının olması
- regionda əmək ehtiyatlarının çoxluğu
- ✓ maldarlıq təsərrüfatının yerləşdiyi ərazi
- xammalın daima olması
- sosial infrastrukturun olması

418. 673. Yeyinti sənayesində nə qədər sənət və ixtisaslar vardır?

- 1000.0
- 650.0
- 450.0
- 200.0
- ✓ 850.0

419. 672. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsində əmək haqqı daha yüksək taarif dərəcələri ilə həyata keçirilir?

- ✓ efir yağları sahəsi
- alkoqolsuz içkilər sahəsində
- konserv sahəsində
- ət və süd sahəsində
- çörəkbişirmə sahəsində

420. 670. Hansı sahədə bitməmiş istehsala normativ təyin edilmir?

- ✓ çörəkbişirmə
- konserv
- konyak istehsalı
- şərabçılıq
- pivəbişirmə

421. 669. Hansı sahədə dövriyyə fondlarının böyük hissəsi tədavül sahəsində yerləşir?

- şərabçılıq
- likör-araq
- ✓ şəkər
- yağ-piy
- qənnadı

422. 667. Aşağıdakı sahələrdən hansı yüksək dövriyyə əmsalına malikdir?

- ✓ çörəkbişirmə
- şərabçılıq
- çuğundur-şəkər
- qənnadı
- makaron

423. 666. Aşağıdakı qeyd olunan sahələrdən hansı gün ərzində bir dövrüyyənin yüksək uzun müddətliliyinə malikdir?
- ✓ şərabçılıq
  - çuğundur-şəkər
  - qənnadı
  - makaron
  - çörəkbişirmə
424. 665. Hansı sahə istehsal tsiklinin uzun müddətliliyi və bitməmiş istehsalın nisbətən böyük həcmi ilə səciyyələnir?
- çuğundur-şəkər
  - balıq
  - ✓ şərabçılıq
  - çörəkbişirmə
  - konserv
425. 663. Hansı sahədə mövsümi ehtiyatın yaradılması xammalın hazırlanmasının mövsümi xarakteri ilə bağlıdır?
- qənnadı
  - pıvəbişirmə
  - ✓ çuğundur-şəkər
  - çörəkbişirmə
  - makaron
426. 662. Hansı sahədə güc maşın və avadanlıqlarının xüsusi çəkisi daha yüksəkdir?
- unüyütmə - yarma
  - duz
  - ✓ şəkər
  - balıq
  - çörəkbişirmə
427. 661. Hansı sahədə qurğuların xüsusi çəkisi daha yüksəkdir?
- ✓ duz
  - balıq
  - qənnadı
  - unüyütmə - yarma
  - çörəkbişirmə
428. 660. Hansı sahədə iş maşın və avadanlıqlarının xüsusi çəkisi yeyinti sənayesi üzrə orta səviyyədən yüksəkdir?
- ✓ balıq
  - çörəkbişirmə
  - duz
  - qənnadı
  - unüyütmə - yarma
429. 659. Ələklər, xəmir üçün şkaflar, süzmə xətləri, təzyiq-süzgəclər əsas fondların hansı qrupuna aid edilir?
- ✓ iş maşın və avadanlıqları
  - istehsal ləvazimatları
  - alətlər
  - ölçmə və tənzimləyici cihaz və avadanlıqlar
  - güc maşın və avadanlıqları
430. 655. Hansı sahədə xammalın il ərzində fasilələrlə daxil olması mövsümlülüklə əlaqədar deyil?
- ✓ pıvə - alkoqolsuz içkilər
  - spirt istehsalı

- şəkər istehsalı
- kraxmal-pateka
- konserv istehsalı

431. 649. Kənd təsərrüfatı xammalının hansı növləri məlumdur?

- ✓ bitki və heyvan mənşəli
- mineral, süni və ikinci emal
- mineral, süni və ilkin
- ilkin və ikinci emal
- təbii və süni

432. 648. Hansı sahədə məhsula olan tələbin əksər hallarda dəyişilməsi mövsümlülük yaradır?

- ✓ pivə - alkoqolsuz içkilərə
- Spirtə
- Şəkərə
- Nişasta – pateka
- Konservlərə

433. 647. Yeyinti sənaye sahələrinin hansı xüsusiyyəti onların yerləşdirilməsinə təsir edir?

- əksər yeyinti məhsullarının istehlakının mövsümi xüsusiyyəti, xammalın emalının tərkibinin bir komponentli olması, məhsulun maya dəyərində nəqliyyat xərclərinin yüksək xüsusi çəkisi
- xammalın bir çoxunun mövsümi xüsusiyyəti, ayrı – ayrı xammal resurslarının daşınılmaz olması, məhsulun maya dəyərində nəqliyyat xərclərinin xüsusi çəkisinin aşağı olması
- ✓ bir çox xammal növlərinin mövsümi xüsusiyyəti, bəzi xammalın və hazır yeyinti məhsullarının daşınılmaz olması, bir çox yeyinti məhsullarının istehlakının hər yerdə və kütləvi istehlakı
- çoxnövlü xammalın mövsümi xüsusiyyəti, xammalın emalının bir tərkibli olması, maya dəyərində və yeyinti məhsullarının maya dəyərində nəqliyyat xərclərinin azlığı
- xammal emalının tərkibinin çox komponentli olması, ayrı – ayrı xammal resurslarının daşınılmaması, yeyinti məhsullarının dəyərində və maya dəyərində daşınma xərclərinin aşağı paya malik olması

434. 646. Aşağıda verilən fikirlərin hansı düzdür?

- unüyütmə müəssisələrində alınan əlavə məhsul və tullantılardan ikinci məhsulun alınmasında istifadə olunur
- çörəkbişirmə müəssisələri əsasən xammal mənbəyi olan rayonlara meyilli olurlar
- ✓ taxılın üyüdülməsi zamanı alınan undan başqa əlavə məhsul və tullantılar konservləşdirilmiş yemlər üçün çox qiymətli məhsullardır
- çörəyin saxlanma müddətində məhdudiyət yoxdur, ona görə də onun uzunmüddətli ehtiyatı saxlanılır
- unüyütmə zavodlarının hazır məhsullarının böyük bir hissəsi məhsulun keyfiyyətinə zərər vermədən xüsusi nəqliyyatla daşınır

435. 645. Süd istehsalının xüsusiyyətləri nədən ibarətdir?

- ✓ xammal zonasına meyilli olması və hazır məhsulun saxlanma müddətinin qısa olması
- istehlak rayonlarına meyilli olması və məhsulun saxlanma müddətinin qısa olması
- xammal zonalarına meyilli olması və hazır məhsulun saxlanma müddətinin uzun olması
- istehlak rayonlarına meyilli olması və məhsulun saxlanma müddətinin uzun olması
- onun həm istehlak rayonlarına yaxınlığı, həm də xammal zonasına yaxın olması, həmçinin hazır məhsulun saxlanma müddətinin çox qısa olması

436. 644. Aşağıda verilən fikirlərin hansı düzdür?

- ✓ dəyirmanlar əsasən məhsulun istehlak olunduğu yerdə, yarma zavodları isə yarma becərilən rayonlarda yerləşdirilir
- dəyirmanlar və yarma zavodları əsasən məhsulun istehlakı yerlərində yerləşdirilir
- dəyirmanlar və yarma zavodları əsasən yarma bitkiləri becərilən rayonlarda yerləşdirilir
- dəyirmanların və yarma zavodlarının yerləşdirilməsi yarma bitkilərinin becəriləndiyi və məhsulun istehlakı rayonlarından asılı deyil
- dəyirmanlar əsasən yarma bitkiləri becərilən rayonlarda, yarma zavodları isə məhsulun istehlakı yerlərində yerləşdirilir

437. 642. Hansı süd məhsulları müəssisələri istehlak məntəqələrində yerləşdirilir?

- ✓ qatıq və yoqurt istehsal edən

- pendir istehsalı
- süd-konservlər
- kəsmik və xama istehsal edən
- yağ – pendir

438. 641. Saxlanması uzunmüddətli olan ət məhsulları müəssisələri harada yerləşdirilir?

- √ həm iri yaşayış məntəqələrində, həm də xammal zonasında
- xammal zonasında
- kənd yerlərində
- dağlıq regionlarda
- iri yaşayış məntəqələrində

439. 640. Saxlanma müddəti məhdud olan ət məhsulları sənaye müəssisələri harada yerləşdirilir?

- √ iri yaşayış məntəqələrində
- həm iri yaşayış məntəqələrində, həm də xammal zonasında
- kənd yerlərində
- dağlıq regionlarda
- xammal zonasında

440. 638. Hansı müəssisələr ət, süd və quşçuluğun yüksək inkişaf etdiyi rayonlarda yerləşdirilir?

- √ kombinə edilmiş yem istehsalı
- tamli- yeyinti
- süd- konserv
- yağ istehsalı
- pendir istehsalı

441. 637. Hansı sahənin müəssisələri iri istehlak məntəqələrində yerləşdirilir?

- √ çörəkbişirmə
- duz istehsalı
- tütün
- çuğundur - şəkər
- kombinə edilmiş yem

442. 636. Hansı sahənin yerləşdirilməsi elmi – iqtisadi əsaslandırılmadan asılı olmayaraq məhdudlaşdırılmalıdır?

- √ tütün istehsalı, çay və sitrus məhsulları istehsalı
- unüyütmə, ət və süd sənaye müəssisələri
- duz və qənd – rafinad sənaye müəssisələri
- liker – araq və yarma müəssisələri
- tütün istehsalı və alkoqolsuz içkilər sənayesi

443. 635. Hansı müəssisələr hər bir vilayətdə və uzaq əyalətlərdə mütləq yerləşdirilməlidir?

- √ unüyütmə, ət və süd sənaye müəssisələri
- duz və qənd – rafinad sənaye müəssisələri
- liker – araq və yarma müəssisələri
- pıvəbişirmə və balıq məhsulları sənaye müəssisələri
- tütün istehsalı və alkoqolsuz içkilər sənayesi

444. 634. Hansı müəssisədə ilkin xammalın çəkisi hazır məhsulun çəkisi ilə müqayisə edilə bilər?

- √ qənd – rafinad
- pıvəbişirmə
- yağ – pendir
- liker – araq
- şəkər çuğunduru

445. 633. Hansı müəssisələrdə hazır məhsulun çəkisi ilkin xammalın çəkisini əhəmiyyətli dərəcədə üstələyir?

- √ pıvəbişirmə
- qənd – rafinad
- makaron istehsalı
- yağ – pendir istehsalı
- şəkər çuğunduru

446. 631. Yeyinti sənaye sahələrinin yerləşdirilməsinin xüsusiyyətinə nə aiddir?

- √ Bir çox xammal növlərinin istehsalının mövsümi xüsusiyyətə malik olması
- Yeyinti məhsullarının istehlakının xüsusiyyətlərinə görə ərazi üzrə məhdudlaşdırılması
- Emal edilən xammalın birkomplektli tərkibə malik olması
- Çoxsaylı xammal növlərinin daşınılmasının mümkünlüyü
- İstehsalın əməktutumluluğu

447. 630. Hansı müəssisə hər bir şəhərdə yerləşdirilməlidir?

- √ çörəkbişirmə və alkoqolsuz içkilər sənaye müəssisələri
- duz və qənd – rafinad sənaye müəssisələri
- liker – araq və yarma müəssisələri
- pıvəbişirmə və balıq məhsulları istehsalı sənaye müəssisələri
- unüyütmə, şəkər çuğunduru sənaye müəssisələri

448. 629. Hansı müəssisələr istehlak rayonlarına sövq edir?

- √ Qənd – rafinad
- Şəkər çuğunduru
- Şərab emalı müəssisələri
- Balıq
- Konservlər

449. 628. Yeyinti sənayesinin hansı müəssisələri xammal mənbəyi olan rayonlara sövq edir?

- √ konserv
- liker-araq istehsalı
- alkoqolsuz içkilər
- qənd-rafinad istehsalı
- çörəkbişirmə

450. 626. Yeyinti sənayesi, bu:

- √ materialtutumlu sahədir
- enerjıtutumlu sahədir
- fondtutumlu sahədir
- kapitaltutumlu sahədir
- əməktutumlu sahədir

451. 624. Çörəkbişirmə sahəsinin xüsusiyyəti nədən ibarətdir?

- √ çörək istehsalının ərazi əlamətinə görə məhdudlaşdırılması; istehsalçıların yerli bazara istiqamətlənməsi; sahədə qiymətin dövlət tənzimlənməsi yüksək dərəcədə özünü göstərir
- çörək istehsalı ərazi üzrə yerləşdirmədən asılı deyil; istehsalçılar azad surətdə yerli bazardan kənara çıxma bilirlər; sahədə qiymətin əmələ gəlməsinə dövlət qarışmır
- çörək istehsalı ərazi üzrə yerləşdirmədən asılı deyil; istehsalçılar azad surətdə yerli bazardan kənara çıxma bilirlər; sahədə qiymətin dövlət tərəfindən yüksək səviyyədə tənzimlənməsi qeyd olunur
- çörək istehsalı ərazi əlamətinə görə məhdudlaşdırılır; istehsalçılar azad surətdə yerli bazardan kənara çıxma bilirlər; sahədə qiymətin dövlət tənzimlənməsinin yüksək səviyyədə olması qeyd olunur.
- çörək istehsalının ərazi əlamətinə görə məhdudlaşdırılması; istehsalçıların yerli bazara istiqamətlənməsi; sahədə qiymətin yaranması prosesinə dövlət qarışmır

452. 623. Aşağıda sadalananlardan hansı unüyütmə - yarma sahəsinin xüsusiyyətidir?
- √ İstehsal güclərinin iri müəssisələrdə təmərküzləşmə səviyyəsinin yüksək olması və müxtəlif mülkiyyət formalı kiçik müəssisələrin çox olması
  - İstehsal güclərinin kiçik və iri müəssisələrdə təmərküzləşmə səviyyəsinin yüksək olması və iri şəxsi mülkiyyət müəssisələrinin çox olması
  - İri müəssisələrdə istehsal güclərinin təmərküzləşmə səviyyəsi və çoxsayı dövlət müəssisələrinin olması
  - Kiçik və orta müəssisələrdə istehsal güclərinin təmərküzləşmə səviyyəsinin aşağı olması və müxtəlif mülkiyyət formalı iri müəssisələrin çox olması
  - İri müəssisələrdə istehsal güclərinin təmərküzləşmə səviyyəsinin aşağı olması və müxtəlif mülkiyyət formalı kiçik müəssisələrin sayının çox olması
453. 622. Yeyinti sənayesini necə səciyyələndirmək olar?
- √ Sənaye məhsulunun ümumi həcmində nisbətən yüksək xüsusi çəkiyə, məşğuluqda və əsas istehsal fondlarının dəyərində isə yüksək olmayan xüsusi çəkiyə malikdir
  - Sənaye məhsulunun ümumi həcmində nisbətən yüksək xüsusi çəkiyə malikdir, məşğulluqda aşağı səviyyəyə, əsas istehsal fondlarının dəyərində isə yüksək səviyyəyə malikdir.
  - Sənaye məhsulunun ümumi həcmində nisbətən yüksək, məşğulluqda və əsas istehsal fondlarının dəyərində isə aşağı xüsusi çəkiyə malikdir
  - Sənaye məhsulunun ümumi həcmində nisbətən aşağı səviyyəyə malikdir, əsas istehsal fondlarının dəyərində nisbətən aşağı səviyyəyə malikdir
  - Sənaye məhsulunun ümumi həcmində nisbətən yüksək xüsusi çəkiyə malikdir, məşğul olanları yüksək səviyyəlidir, əsas istehsal fondlarının dəyərində yüksək səviyyəyə malikdir
454. 621. Aşağıdakı təsdiqini tapmış fikirlərdən hansı düzdür?
- √ Yeyinti sənaye müəssisələri dünya sənayesinin ən çoxsaylı müəssisələrdir. O, özündə həm çox böyük olmayan, həm də transmilli korporasiyaları birləşdirir; əksər yeyinti sənaye müəssisələri qısa bir vaxtda öz xərclərini çıxarır
  - Yeyinti sənaye müəssisələri dünya sənayesinin ən çoxsaylı müəssisələri sırasına aid deyil; özündə həm kiçik müəssisələri, həm də transmilli korporasiyaları birləşdirir
  - Yeyinti sənaye müəssisələri dünya sənayesində ən çoxsaylı müəssisələrə malikdir; özündə ancaq kiçik müəssisələri birləşdirir; yeyinti sənaye müəssisələrinin əksəriyyəti xərclərini qısa bir vaxtda çıxarır
  - Yeyinti sənaye müəssisələri dünya sənayesinin ən çoxsaylı müəssisələri sırasına aiddir; özündə transmilli korporasiyaları birləşdirir; yeyinti sənaye müəssisələrinin əksəriyyəti xərclərini uzun müddətdə çıxarır
  - Yeyinti sənaye müəssisələri dünya sənayesində ən çoxsaylı müəssisələr sırasına düşmür, özündə yalnız kiçik müəssisələri birləşdirir, əksər yeyinti sənaye müəssisələri öz xərclərini qısa bir vaxtda çıxarır
455. 620. Aşağıdakı təsdiqini tapmış fikirlərdən hansı düzdür?
- √ Yeyinti sənaye müəssisələri dünya sənayesində ən çox sayda malikdir
  - Əksər yeyinti sənaye müəssisələri uzun bir müddət ərzində öz xərclərini ödəyir
  - Yeyinti sənaye müəssisələri nisbətən yüksək olmayan səmərəlilik səviyyəsi ilə səciyyələnir
  - Yeyinti sənaye müəssisələrinin yerləşdirilməsi xammal bazasının olub-olmamasından asılı deyil
  - Yeyinti sənaye müəssisələri ancaq kiçik istehsal müəssisələri kimi təqdim olunur
456. 619. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsi tərkibinə görə ən mürəkkəb hesab olunur?
- balıq
  - √ tamlı yeyinti
  - ət və süd
  - unüyütmə-yarma
  - kombinəşdirilmiş yem
457. 618. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsi yarım sahələrə malik deyil?
- √ balıq
  - ət və süd
  - unüyütmə-yarma
  - kombinəşdirilmiş yem
  - tamlı yeyinti
458. 616. Unüyütmə və yarma zavodları:

- √ Texnoloji proseslərin yüksək səviyyədə avtomatlaşdırılması ilə fərqlənir
- Onlarda əl əməyi üstünlük təşkil edir
- Tamamilə mexanikləşdirilib
- Müəyyən qədər avtomatlaşdırılıb
- Müəyyən qədər mexanikləşdirilib

459. 615. Yeyinti sənayesinin ən iri və yetkin sahələrindən biri:

- √ Unüyütmə-yarma
- Qənnadı
- Spirt
- Duz istehsalı
- Piy istehsalı

460. 610. Yeyinti sənaye sahələri nə istehsal edir?

- √ Həm istehsal vasitələri, həm də istehlak alətləri
- Əmək alətləri
- İstehlak alətləri
- Həm əmək vasitələri, həm də əmək alətləri
- İstehsal vasitələri

461. 609. Yeyinti sənayesində əsas ərzaq istehsalına nə aiddir?

- √ Un məmulatlarının hazırlanması
- Balıq ovu
- Məhsul yığıcı
- Duz hasilatı
- Heyvanların kəsilməsi

462. 608. Yeyinti sənayesində ilkin baza istehsalına nə aiddir?

- √ Heyvanların kəsilməsi
- Çörəkbişirmə
- Şərabın doldurulması
- Konservlərin hazırlanması
- Ət istehsalı

463. 605. Yeyinti sənayesinə neçə ixtisaslaşdırılmış sahələr daxildir?

- √ 40 – a yaxın
- 30 – a yaxın
- 50 – ə yaxın
- 60 – a yaxın
- 20 – ə yaxın

464. 604. Parfümeriya-kosmetika sahəsi yeyinti sənayesinin hansı sahələri qrupuna daxildir?

- √ tamı yeyinti
- unüyütmə-yarma
- balıq
- kombinləşdirilmiş yem
- ət və süd

465. 603. Əhalini əsas ərzaq məhsulları ilə təmin edən sahələr:

- √ çörəkbişirmə
- balıq
- unüyütmə - yarma

- spirt
- tamlı yeyinti

466. 602. Yeyinti sənayesinin mövsümi sahələrinə aiddir?

√ Şəkər çuğunduru

- Spirt
- Ət və süd
- Makaron
- Piy

467. 601. İstehsal amili kimi torpağın xüsusiyyəti hansıdır?

√ O, əsasını əmək məsrəfləri təşkil edən dəyərə malik deyil və aşınmır

- O, əmək dəyərinə malikdir və maya dəyərinin formalaşmasında iştirak edir
- O, arazi üzrə yenidən bərpa edilə və artırıla bilər
- O, gəlirlilik və istifadə səmərəliliyinə görə differensiallaşdırılmır
- Müəyyən bir vaxt keçdikdən sonra o aşınır və ona amortizasiya hesablanır

468. 597. Yeyinti sənayesi nədir?

√ Kənd təsərrüfatı xammalını emal edən, yeyinti və ləziz məhsullar istehsal edən sənayenin kompleks sahəsidir

- Kənd təsərrüfatı xammalını emal edən, yeyinti və ləziz məhsullar istehsal edən sənaye sahələrinin məcmusudur
- Təbii resursları hasil edən və əsasən kənd təsərrüfatı xammalından yeyinti məhsulları istehsalını yerinə yetirən sənaye sahəsidir
- Kənd təsərrüfatı xammalını emal edən, yeyinti və ləziz məhsullar istehsal edən sənayenin yarım sahəsidir
- İctimai əmək bölgüsü nəticəsində bir – birilə əlaqədar olan və kənd təsərrüfatı xammalından alınan yeyinti məhsulları və istehsal vasitələri ilə təmin edən iqtisadiyyatın sahələrinin məcmusudur

469. 593. Dövlətin material ehtiyatlarının formalaşmasında hansı sahə əhəmiyyətli rol oynayır?

- Qənd – rafinad
  - Çörəkbişirmə
  - Unüyütmə - yarma
  - Makaron
- √ Ət və süd

470. 592. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsi kənd təsərrüfatı ilə daha sıx əlaqədardır?

√ Ət və süd

- makaron
- Qənnadı
- Qənd – rafinad
- çörəkbişirmə

471. 591. Hansı sahənin müəssisələri 600 addan çox məhsul istehsal edir?

√ Ət və süd

- Unüyütmə - yarma
- Balıq
- Təmli yeyinti
- Çörəkbişirmə

472. 590. İnkişaf etmiş ölkələrdə adambaşına düşən hansı məhsul müntəzəm olaraq artır?

√ Balıq

- Yumurta
- Kərə yağı
- Ət konservləri
- Şəkər

473. 587. Aşağıda sadalananlardan hansı sənayenin kompleks sahəsinə aiddir?

- √ Yeyinti
- Neft maşınqayırma
- Mebel
- Toxuculuq
- Təmli yeyinti

474. 586. Kənd təsərrüfatı istehsalının ən başlıca amilini nə təşkil edir?

- √ Torpaq
- Investisiya
- İstehsalın yerləşdirilməsi
- İstehsal vasitələri
- İşçi qüvvəsi

475. 585. Aqrar – sənaye kompleksini istehsal vasitələrilə hansı sahə təmin edir?

- √ Yeyinti və ərzaq maşınqayırması
- Cihazqayırma
- Hesablama texnikası istehsalı
- Yeyinti metallurjiyası
- Yeyinti sənayesi

476. 583. Yeyinti sənayesi iqtisadiyyatın hansı sahəsi ilə daha sıx əlaqədardır?

- √ Kənd təsərrüfatı
- Tikinti
- Nəqliyyat
- Rabitə
- Ticarət

477. 582. Yeyinti sənayesi bilavasitə hansı amildən asılıdır?

- √ Coğrafi amildən
- İqtisadi amildən
- Sosial amildən
- Siyasi amildən
- Elmi – texniki tərəqqi amilindən

478. 581. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsi həm hasilata, həm də emala aiddir?

- √ Duz
- Süd
- Tütün
- Qənd-rafınad
- Ət

479. 580. Yeyinti sənayesi əmək bölgüsünün hansı mərhələsində formalaşmışdır?

- √ Şəxsi
- Fərdi
- İctimai
- Ümumi və şəxsi
- Ümumi

480. 579. Məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi:

- √ məhsulların sayının kəmiyyətcə nisbi mənada artırılması
- məhsulların istehsalının faktiki həcmnin artması

- işçilərin sayının ixtisar edilməsi
- məhsulların sayının kəmiyyətcə nisbi mənada azalması deməkdir.
- təklifin azılması

481. 578. Məmulatın estetik göstəriciləri:

- √ məmulatın orijinallığı, tam-lı-ğı, mühitə və üsluba uyğunluğu, özünün ifadəliyi, for-ma səlistliyi, görünüş kimi xassələrini
- məmulatın xidmət müd---dəti ərzində istismar qabiliyyətini saxlamaq şərtilə onun üçün müəy-yən edil-miş funksiyaları ijrə edə bilmək xassələrini
- məmulatın xidmət müd---dəti ərzində aşınma sürətini ifadə edən xassələrini
- məmulatın xidmət müd---dəti ərzində ətraf mühitə təsiri ifadə edən xassələrini özündə birləşdirir.
- məmulatın istismarının asanlığını ifadə edən və işçinin əmək məhsuldarlığını yüksəldən xassələrini

482. 697. Müəssisədə çalışan işçilərin əsas məqsədi:

- kreditlərə görə faizlər aşağı salmaqdan ibarətdir
- əmək məhsuldarlığını artırmaqdan
- √ əmək haqqı almaqdan, qazanc əldə etməkdən ibarətdir
- istehsal xərcləri azaltmaqdan
- rentabellik yüksəltməkdən ibarətdir

483. 691. Mişar daşı hansı karxanalarda daha çox istehsal olunur?

- Qaradağ, Güzdək, Şüvəlan, Şəki karxanasında istehsal olunur
- Qaradağ, Güzdək, Şirvan, Korgöz karxanasında istehsal olunur
- Qaradağ, Güznüt, Şüvəlan, Korgöz karxanasında istehsal olunur
- √ Qaradağ, Güzdək, Şüvəlan, Korgöz karxanasında istehsal olunur
- Qarabağ, Güzdək, Şüvəlan, Koroğlu karxanasında istehsal olunur

484. 688. Tikinti sənayesi məhsullarına:

- sement, dəmir-beton konstruksiyalar və panellər, daş-kömür, kərpic, şüşə, şifer, asbest-sement boru, qonur kömür, polimer-tikinti materialları, linoleum, santexnika, kimyəvi qapı-pəncərə məmulatları daxildir
- turizm sənaye məhsulları
- su və maye konsentratlar
- √ sement, dəmir-beton konstruksiyalar və panellər, mişar daşı, kərpic, şüşə, şifer, asbest-sement boru, istilik-izolyasiya, polimer-tikinti materialları, linoleum, santexnika, kimyəvi qapı-pəncərə məmulatları daxildir
- qaz-neft məhsulları

485. 684. Azərbaycanda tikinti materialları istehsal edən iri müəssisə:

- "Bir divar" tikinti şirkəti
- "Ehtiram -S" tikinti şirkəti
- Daş kömür istehsal edən "Cənub" ASC.
- √ "Holcim-Azərbaycan" ASC
- "Həsənoğulları" ASC

486. 683. Azərbaycanda tikinti materialları istehsalına görə 1-ci yerdə:

- √ Təbii divar daşı və müxtəlif xammal hasilatı, həmçinin sement istehsalı durur.
- sement istehsalı və dəmir-beton konstruksiyaları istehsalı durur.
- sement istehsalı və təbii divar daşı və müxtəlif xammal hasilatı durur
- təbii divar daşı və müxtəlif xammal hasilatı tutur
- dəmir-beton konstruksiyaları istehsalı durur.

487. 700. Növbədaxili iş vaxtı itkilərinə aiddir:

- √ materialın emal üçün gecikməsi;
- bütün günü boşdayanma.
- müdiriyyətin icazəsinə görə işdə olmama;

- xəstələik üxəndən boşdayanma;
- üzürsüz səbəbdən işdə olmama;

488. 699. Kimlər üçün əməyin ödənilməsinin dolayı işəməzd formasından istifadə olunur?

- rəhbərlər.
- xidmətçilər;
- mütəxəssislər;
- əsas fəhlələr;
- ✓ köməkçi fəhlələr;

489. 698. Aşağıdakı ünsürlərdən hansı vaxt normasına aid deyil?

- ✓ mənzuniyyət vaxtı;
- köməkçi vaxt;
- iş yerinə xidmət vaxtı;
- əsas vaxt;
- hazırlıq-tamamlama vaxtı;

490. 696. Məhsulun hazırlanmasındakı roluna görə istehsal prosesi:

- ✓ əsas, köməkçi və xidmətediji istehsal proseslərinə ayrılır;
- fərdi, dəstəli və axınlı istehsal proseslərinə ayrılır;
- normal, cari və perspektiv istehsal proseslərinə ayrılır.
- əmək, təbii və fərdi istehsal proseslərinə ayrılır;
- fərdi, kütləvi və seriyalı istehsal proseslərinə ayrılır;

491. 695. Dövriyyə zadeli nə vaxt yaradılır?

- iş yerlərinin əvvəlcədən nəzərdə tutul-ma-mış boşdayanmalar yarandığı və zay məhsulların buraxıldığı təqdirdə sığortalanmaq üçün yaradılır;
- zadellərə olan günlük minmum tələbatı ödəmək üçün yaradılır.
- ✓ bir iş yerində əməliyyata sərf olunan vaxtın başqasına nisbətən fərqləndiyi halda yaradılır;
- ayrı-ayrı iş yerlərində, istehsal sahələri-ndə istehsalın həcmnin artırılması üçün yaradılır;
- bir iş yerində əməliyyata sərf olunan vaxtın başqasına bərabər olduğu halda yaradılır;

492. 694. İstehsalın təşkilinin formalarına nə aid deyil ?

- ✓ analitik forma;
- düzxətli forma.
- fərdi forma;
- predmet forması;
- texnoloji forma;

493. 693. Məhsuluna qiymətinə hansı amil təsir etmir?

- ✓ hazır məsul anbarının həcmi
- analoji məsul istehsal edən rəqib müəssisələrin bazardakı davranışları
- inflyasiyanın səviyyəsi
- məhsulun əvəzedicilərinin qiyməti
- məhsulun maya dəyəri

494. 692. Aşağıdakı prinsiplərdən hansı tikinti sənayesində istehsalın təşkili prinsiplərinə aid deyil?

- ahəngdarlıq prinsipi;
- paralellik prinsipi;
- ✓ bərabərlik prinsipi
- fasiləsizlik prinsipi;
- mütənasiblik prinsipi;

495. 690. tikintidə istifadə olunan hansı xammal və materiallar ehtiyatları Abşeronda cəmlənmişdir?

- neft-qaz, şüşə, tikinti qumu, keramika
- daş, şüşə, tikinti qumu, mineral sular.
- ✓ daş, şüşə, tikinti qumu, keramika
- daş, mis, tikinti qumu, keramika
- daş, şüşə, tikinti qumu, daş-kömür

496. 682. Azərbaycanda tikinti materialları istehsalına görə 1-ci yerdə:

- təbii divar daşı və müxtəlif xammal hasilatı tutur
- sement istehsalı və təbii divar daşı və müxtəlif xammal hasilatı durur
- ✓ dəmir-beton konstruksiyaları istehsalı durur.
- sement istehsalı və dəmir-beton konstruksiyaları istehsalı durur.
- sement istehsalı durur.

497. 680. Tikinti materialları müəssisələri-daha çox:

- ✓ Abşeron, Gəncə-Qazax iqtisadi rayonlarında, xüsusilə Bakı, Sumqayıt və Gəncə şəhərlərində cəmləşmişdir
- Masallı, Lənkəran iqtisadi rayonlarında, xüsusilə Bakı, Gəncə və Şirvan şəhərlərində cəmləşmişdir.
- Masallı, Şamaxı-Quba iqtisadi rayonlarında, xüsusilə Bakı, Sumqayıt və Şirvan şəhərlərində cəmləşmişdir
- Masallı, Gəncə-Quba iqtisadi rayonlarında, xüsusilə Bakı, Sumqayıt və Şirvan şəhərlərində cəmləşmişdir
- Masallı, Gəncə-Qazax iqtisadi rayonlarında, xüsusilə Bakı, Sumqayıt və Şirvan şəhərlərində cəmləşmişdir.

498. 678. Tikinti materialları istehsalı hansı sahələrdən ibarətdir?

- ✓ mineral-tikinti xammalının çıxarılması, hörgü materiallarının və beton və dəmir-beton konstruksiyalarının hazırlanmasından ibarətdir
- əlvan və qara metalların hasilı, hörgü materiallarının və beton və dəmir-beton konstruksiyalarının hazırlanmasından ibarətdir
- yeyinti və yüngül sənaye üçün xammal və materialların hazırlanmasından ibarətdir
- əlvan və qara metalların hasil edilməsi, saflaşdırılması və onlardan yarımfabrikat və hazır məhsulların alınması mərhələlərindən ibarətdir.
- əlvan və qara metalların hasil edilməsi, saflaşdırılması, həmçinin hörgü materiallarının və beton və dəmir-beton konstruksiyalarının hazırlanmasından ibarətdir

499. 677. Tikinti sənayesinin fəaliyyəti:

- ✓ sənaye, kənd təsərrüfatı və digər iqtisadi və sosial sektorlar üçün istehsal və qeyri-istehsal təyinatlı əsas fondlar yaratmaqdan, daşınmaz əmlakın bərpasını, əsaslı və cari təmirini həyata keçirməkdən ibarətdir
- sənaye, kənd təsərrüfatı və xidmət sahələri üçün konsaltinq xidməti göstərməkdən ibarətdir
- sənaye, kənd təsərrüfatı və digər iqtisadi və sosial sektorlar üçün döviyyə fondları istehsal etməkdən ibarətdir
- sənaye, kənd təsərrüfatı və digər iqtisadi və sosial sektorlar üçün istehsal və qeyri-istehsal təyinatlı əsas fondların bərpası və satışını təşkil etməkdən ibarətdir
- sənaye, kənd təsərrüfatı və digər iqtisadi və sosial sektorlar üçün istehsal və qeyri-istehsal təyinatlı əsas fondların satışını təşkil etməkdən ibarətdir

500. 676. Kütləvi iaşədə əsas fondların ilkin dəyəri nədir?

- ✓ obyektlərin istismara verilməsi zamanı əsas fondların yaradılmasına sərf olunan məbləğdir
- obyektlərin istismara verilməsi zamanı əsas fondların daşınmasına çəkilən xərclərdir
- əsas fondların təkrar istehsalının dəyəridir
- əsas fondların tərkibində olan ödənilməyən dəyərin miqdarıdır
- obyektlərin istismara verilməsi zamanı döviyyə fondlarının yaradılmasına sərf olunan məbləğdir